

Az országos erdészeti egyesület által Magyarország ezredéves fennállása évében egybehívott országos erdészeti gyűlés egyhangulag kimondja, hogy az erdészeti kísérletügy mielőbbi szervezése a magyar erdők mint a nemzet vagyonosodását előmozdító kincs értékének fokozása s ennél fogva az erdőgazdaság jövedelmének gyarapítása szempontjából, feltétlen szükségét képezi.

Felhívja ennél fogva az orsz. erdészeti egyesületet, hogy az eddigi tanulmányok s előmunkálatok alapján, a nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. minister urnál az országos erdészeti gyűlés nevében tegye meg azokat a lépéseket, a melyeknek a magyar erdészeti kísérletügy mielőbbi szervezése legyen az eredménye.

Egyesületi közlemények.

I.

Az országos erdészeti egyesület 1896. évi augusztus hó 28.-án tartott rendes választmányi ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: *Bedő Albert* első alelnök, *Belházy Emil*, *Fekete Lajos*, *Illés Nándor*, *Kallina Károly*, *Sólez Gyula*, *Tavi Gusztáv* és *Tomesányi Gyula* választmányi tagok; *Arató Gyula*, *Péck Kálmán* alapító tagok; *Horváth Sándor* titkár és *Levitzky Albert* pénztárnok. *Havas József*, *Laitner Elek*, *Szabó Adolf* és *Nemeskéri Kiss Pál* választmányi tagok hivatalos elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg.

Bedő Albert első alelnök az ülést megnyitván, sajnálattal tudatja a választmánynyal, hogy elnök ő exja gyöngélkedő egészségi állapota miatt ezuttal nem vehet részt az ülésen.

I. A titkár a pénztár állásáról a következő jelentést terjeszti elő:

Az egyesület bevételei 1896. január 1-től

a tegnapi napig... --- --- --- ---	21.352	frt	92	krra,
kiadásai u. e. idő alatt --- --- --- ---	<u>18.950</u>	„	77	„

rugtak,

a kézi pénztár készlete tehát... --- --- ---	2.402	„	15	kr.
--	-------	---	----	-----

A kimutatott bevételekből készpénzalapítvány fejében 280 frt, a „Wagner Károly alapítvány“ javára 109 frt 36 kr, a „Magyar erdőtisztek árva leányait segélyező alapítvány“ javára 19 frt 50 kr, a „Bedő Albert alapítvány“ javára 16 frt 50 kr, az alapító tagok magánkötvényeinek értéktapasztására 535 frt 95 kr folyt be. A többi bevételekre tehát 20.391 frt 61 kr esik.

A pénztárban őriztetik továbbá az alapítványi számadás 1345 frt 70 kr készpénzkészlete, továbbá a letéti számadás 4605 frt készlete, melyből 100 frt értékpapír Jahnke Károly reklám-irodájának biztosítéka, 4505 frt pedig irodalmi letét.

Az előbbieket szerént a pénztárban levő pénz- és értékkészlet a következő:

1. Pénztári számadás készlete --- --- ---	2402	frt	15	kr
2. Alapítványi számadás készlete --- --- ---	1345	frt	70	kr
3. Letéti számadás készlete --- --- ---	<u>4605</u>	frt	—	kr

Összesen 8352 frt 85 kr

Ezen összesen kívül a magyar földhitelintézetnél 36.900 frt névértékű 4⁰/₀-os koronajáradék, 14.500 frt névértékű 40⁰/₀-os magyar földhitelintézeti záloglevél, 25.200 frt névértékű 4⁰/₀-os magyar földhitelintézeti szabályozási és talajjavítási záloglevél, 300 frt névértékű 3⁰/₀-os osztr. földhitelintézeti 1889. évi sorsjegy és 500 frt névértékű 1860. évi államsorsjegy van letétbe helyezve; az értékpapírok névértéke tehát a megelőző választmányi ülés óta 77.500 frtről 77.400 frtra apadt, mert a magyar földhitelintézet f. é. aug. 4.-én kelt 15.724 sz. értesítése szerént a székesfehérvári ismeretlen alapítványhoz tartozott 3888/20 számú 100 frt névértékű 1860. évi államsorsjegy 116 frttal kisorsoltatott.

Az igazgató-választmány a kimutatott készleteket a pénztár tényleges készleteivel megegyezőknak találván, a jelentést tudomásul veszi s egyszersmind elrendeli, hogy a székesfehérvári ismeret-

len alapítványához tartozó kisorsolt 1860. évi 100 frtos névértékű sorsjegy helyett az ezért befolyt 116 frt felhasználásával az alapítvány készpénz készletéből ismét egy 100 frt névértékű 1860. évi sorsjegy vásároltassék.

II. A titkár jelenti, hogy az igazgató-választmánynak az alapszabályok módosítására vonatkozó javaslatát, a végből, hogy az a közgyűlésen könnyebben legyen letárgyalható, egy külön füzetben kinyomatta olyformán, hogy a füzet páros számú oldalain a választmány módosításainak megfelelő új teljes szöveg foglal helyet, a páratlan számú oldalakon pedig azokkal az új szakaszokkal szemben, melyek módosítást tartalmaznak, a módosulást szenved régi szakaszok olvashatók s így az eredeti szöveg az új szöveggel minden módosításnál könnyen összehasonlítható.

Egyszersmind megemlíti, hogy az igazgató választmány által elfogadott módosítások közé utólag még három stýlaris módosítást is felvett, melyek az elfogadott érdemleges módosításokból folynak, de az első tárgyalásnál elkerülték a figyelmet; nevezetesen a 13 §. harmadik bekezdésében „15“ helyett „14“-et; a 46. §. második sorában „25“ helyett „100“-at vett fel és az új 100. §. utolsó előtti sorában idézett §. számát „93“ helyett „89“-re módosította. Kéri tehát, hogy ezeknek a lényegtelen új módosításoknak a közgyűlés elé terjesztendő javaslatba történt felvételét a választmány utólag jóváhagyja.

A jelentés tudomásul vétetvén, az alapszabályok új szövegének tervezetébe utólagosan felvett stýlaris módosítások jóváhagyatnak.

III. Kelen Gyula negyedéves erdőmérnök hallgató tanulmányait a selmeczi akadémián teljesen befejezvé, eddig élvezett 300 frtos ösztöndíja f. évi június hóban pályázat alá bocsátott. A f. évi augusztus hó 4.-én lejárt pályázati határidőn belül mindössze egy folyamodvány érkezett be Janoviczky Béla végzett löcsei állami főreáliskolai hallgatótól, Janoviczky Zsigmond Lőcse városi főerdész fiától.

A folyamodványhoz csatolt eredeti okmányok szerint folyamodó az érettségi vizsgát 5 tantárgyból jeles, 5 tantárgyból jó és 2 tantárgyból elégséges osztályzattal, tehát egészben véve jó sikerrel állotta ki, és ép egészséges testi szervezettel bír, atyja pedig 900 frt fizetésén kívül más jövedelemmel nem bír, az egyesület-

nek 1882. óta tagja és tagsági kötelezettségének azóta minden évben mintaszerű pontossággal eleget tett.

Ezenkívül beérkezett még egy második folyamodvány is Reinfuss Viktor végzett II. éves erdőakadémiai hallgatótól, de csak augusztus hó 14.-én, tehát a pályázati határidő lejárta után 10 nappal.

Reinfuss Viktor, a selmeczi akadémián az első és második tanévben megtartott vizsgák alkalmával 6 tantárgyból jeles, 15 tantárgyból jó és 7 tantárgyból elégséges osztályzatot nyert; egészségi állapota is kifogástalan, atyja pedig Reinfuss Félix jászai prépostsági erdőmester, a becsatolt községi bizonyítvány szerint vagyonnal nem bir, az országos erdészeti egyesületnek 1868—1880-ig rendes tagja volt, azóta pedig alapító tagja s 160 frtos alapítványát készpénzben lefizette.

Az igazgató-választmány tekintettel arra, hogy a pályázati határidő augusztus hó 4.-ére tüzetett ki, az üresedésben levő ösztöndíjat az alapszabályokban körülírt feltételek alatt az előbb említett két folyamodó közül Janovitzky Béla végzett főreáliskolai hallgatónak adományozza.

IV. Fekete Lajos, Podhradszky András és Kallina Károly választmányi tagok, a múlt évi augusztus hó 27.-én tartott választmányi ülés által az erdei termékek vasuti díjtételeinek tanulmányozására küldetvén ki, megállapodásaikról a következő jelentést terjesztik be.

Tekintetes Igazgató Választmány!

Az Országos Erdészeti Egyesület Igazgató-választmánya 1895. auguszt. 27.-én Szliácson tartott ülése alkalmával három tagu bizottságot küldött ki, Fekete Lajos, Podhradszky András és Kallina Károly személyében, avval a feladattal, hogy a fatermé-nyek vasuti díjzabása kérdését tanulmányozzák, s annak alapján a vasuti díjak mérséklése tárgyában véleményt adjanak.

Ez a bizottság a nevezett ügyben 1896. május 6.-dikán ülést tartván Budapesten, a szükséges adatok beszerzése végett ész-lyeszerüknek látszó kérdőpontokat megállapította, ugy, a mint ez Podhradszky t. biz. tagnak 1. alatt ide csatolt véleménye bevezet-ésében felsorolva van.

Az e véleményben és 2. alatti mellékletében, valamint a Kallina K. biz. tag által benyújtott és 3. alatt csatolt kimutatásban

foglalt adatok tekintetbe vétele után, a bizottság közös véleményét a következőkben terjeszti a Tekintetes Igazgató-választmány elé:

1. Kivánatos lenne, hogy az Országos Erdészeti Egyesület, illetve annak Igazgató-választmánya minden módjában álló eszközzel, a tűzifa vasuti viteldijainak leszállítására törekedjék. E célra ajánlja a bizottság a 4. alatt mellékelt, teljes kocsirakományokra szóló kimutatás első két hasábjába foglalt díjszabást.

2. Mindennemű, 15 centiméter középvastagságot meg nem haladó gömbölyű, u. n. mezőgazdasági fa (u. m. gyengébb kerítés oszlopok, rudak, póznák, karók), valamint a 20 centiméter középvastagságot és 2·5 méter hosszúságot meg nem haladó gömbölyű fák (erősebb kerítés oszlopok, bánya oszlopok, támfák, küszöb- és homlokfák), és végre a cellulóze gyártásra előkészített dorong- és hasábfá, a 2. külön díjszabás alól kivételvén, a 3. külön díjszabás, I. kivételes díjszabás alá helyeztessék át.

Ez indítványaink megokolásukat lelik a következőkben:

a) A tűzifa most, a főpiaczoaktól hasonló távolság mellett nemcsak a kőszénnel, de a barnaszénnel sem versenyezhet, mert az 5. alatti kimutatás szerint tüzi értéke ugyanazon súly mellett csak fél akkora, mint a barna széné, és egy harmad akkora, mint a tulajdonképeni kőszéné. E viszony által távolabb fekvő hazai erdeink arra vannak kárhozthatva, hogy a bennük évente termő faanyagának értékesebb műfára nem alkalmas (tehát legnagyobb) része használatlanul korhadjon el, a mi nemcsak az erdőbirtokosra, hanem a fogyasztókra nézve is nagy veszteség.

Ha a tűzifa az I. kivételes díjosztályból a II. kivételes díjosztályba tétetnék át, akkor is csak mintegy 13% díjkedvezményt nyerne, tehát még mindig nem válna megközelítőleg is versenyképesé. Ez a kedvezmény, a mint a 6. kimutatásból kitűnik, a tűzifa értékesítése körének határát a nagyobb fogyasztási központoktól (pl. Budapesttől) kiindulva, a hasábfánál csak 60, a dorongfánál pedig csak 40 kilométerrel tolná kijebb; ellenben a javasolt díjszabás a hasábfánál 180, a dorongfánál 60 kilométerrel.

b) Nagyfotosságu nemzetgazdasági előny volna a szállítást kevésbé bíró, de éppen a mezőgazdák és a szegényebb néposztályok által fogyasztott, csekélyebb értékű erdei termények piacának az a kiterjedése, mely a szállítási díjnak fennebb ajánlott

módosításaiból származnék. A szociál kérdés megoldásának e szerény eszközét sem helyes mellőzni.

c) A javaslatba hozott díjszabás elfogadása esetében, a tűzifa és kisebb értékű haszonfa értékesíthetése miatt sok oly erdőnek növekednék értéke és adóképesége, mely a mostani csekély jövedelem mellett az erdőgazdaság legelemibb követelményeinek sem tud megfelelni.

Különösen kedvező hatása volna a vasuti díjak leszállítása a csak tűzifára alkalmas fafajok kihasználhatása tekintetében, ami nélkül tudomás szerént az erdők helyes felújítása, kiváltképen a nemesebb fanemek fentartása és terjedésüknek előmozdítása lehetetlen. Eléggé megvitatott tény ugyanis, hogy a hol a tűzifa nem értékesíthető, ott az erdő kihasználása csak az értékesebb törzsek és nemesebb fafajok kiszedésére szorítkozik, és a szakszerű felújítás lehetetlen; a mi ez erdő teljes elértéktelenedésére vezet és tisztán rabló gazdálkodásnak bélyegezhető.

Ép ugy az alföldre nagyon fontos csekélyebb méretű haszonfa és a tűzifa kihasználásának lehetetlensége oka annak is, hogy hazánkban az áterdöléseket (szakszerű gyéritéseket), alig számbavehető kivételektől eltekintve, egyáltalában elhanyagolják; a mi megint az erdők szakszerű felnevelését, minőségük s értékök gyarapítását, és a fanem-elegyarány oly rendkívül fontos szabályozását teszi lehetetlenné.

Erdőgazdaságunknak ezen a legnagyobb baján az ajánlott díjszabás oly mértékben segítene, a mily terjedelemben annak kedvező befolyása a fogyasztási góczok vonzási körét az erdős vidékek felé kiterjesztené.

d) A tűzifa és a bányafa szállítási díjának javasolt mérséklése egyuttal határozottan emelné a tűzifafogyasztó iparágaknak, valamint a bányászatnak és kohászatnak jövedelmezőségét is, és jótékonyan hatna azok fejlődésére.

Selmeczbánya

Jolsva

Gödöllő

} 1896. augusztus hó.

Fekete Lajos

Podhrádszky András

Kallina Károly.

1. melléklet.

Nagyságos Fekete Lajos urnak,
m. kir. főerdőtanácsos és akadémiai tanár,

Selmezbányán.

Az országos erdészeti közgyűlés igazgató-választmányának mult évi szliácsi ülésén felvetetett az erdei termékek, különösen a tűzifa vasuti tarifájának leszállítása azon czélból, hogy az erdei termékek távolabbi vidékekre is szállíthatók legyenek. De hogy ezen kérdést az igazgató-választmány választmányi ülésén behatóan tárgyalhassa, s hogy ez ügyben a kormányhoz esetleg felterjesztést tehessen, a kérdés előleges tanulmányozására és ez irányban javaslattételre Fekete Lajos, Kallina Károly és Podhradszky András választmányi tagok személyében egy bizottságot küldött ki.

Ezen bizottság f. évi május hó 6.-án Budapesten egy értekezletet tartott, melyen a bizottsági tagok következő kérdések kipuhatolására s a fenti czél elérhetése érdekében ezen kérdésekből levonható javaslattételre lettek Fekete Lajos elnök által felhiva és pedig: 1. A mennyiben faértékesítésünk központja és árszabályozója a budapesti piac, mi az ára ott egy waggon tűzifának? 2. Hány ürköbméter tűzifa rakható egy 10,000, illetve a szabadsulyt is beleértve egy 10,500 kg. sulylyal megterhelhető waggonba? 3. Mibe kerül átlagban egy ürköbméter tűzifa termelése, a szállítási utakhoz való leközelítése s a vasuti állomásokhoz igaterőveli leszállítása 1—8, 8—16 és 16—24 kilométernyi távolságoknál, továbbá mibe kerül az utak létesítése, javítása a fának bewaggonirozása és a szállító díjazása, a vasuti rakhely bérlete. végre a kövezeti vám Budapesten, mely a tűzifánál az eladó által fizettetik? 4. Mily vasuti szállítási bérek fizettetnek Budapestre p. o. kétszáz kilométeren felüli vasuti állomásokról? 5. Lehetőleg kipuhatolandó mennyire rug 1 teherwaggon fentartásának és jártatásának költsége kilométerenkint?

Mindezen kérdésekre következőkkel van szerencsém felelni:

Ad 1. A kemény tűzifa, nevezetesen a bükk, gyertyán, tölgy és cser hasábfá ára Budapesten nyárban átlagban és az utóbbi időkbén --- --- --- --- --- --- --- --- 70 frt őszszel és télen 74 frt ugyanezen fánemekből a dorongfa --- --- 60 „ „ „ 64 „

megjegyezvén, hogy a cserfa rendszeren még 2 frttal olcsóbban fizettetik waggononkint.

A hasábfá ára tehát átlagban 72, a dorongfa ára 62 frtra tehető.

Ad 2. Az egy waggonba berakható tűzifa mennyisége a fa száradási fokától függ, s így rendszeren 1 és 1¹/₂ éves száradású fa szállítatik. Első esetben a bükk, gyertyán és tölgy hasábfából 1 waggonba 18, a dorongfából 19 ürköbméter; a második esetben pedig az elsőből 19, a másodikból 20 ürköbméter fa rakható be. A cserfa nehezebben szárad, valamint az erősebb dorongfa is, ha kérgében van, ezekből tehát másfél éven alól körülbelül 1 ürköbméterrel kevesebb rakható be egy waggonba, mint az egyéves száradású bükk, gyertyán és tölgyfából, ezt elkerülendő a cserfa és kérges vastag dorongfa rendszeren később kerül szállításra.

Átlagban felvehető, hogy 1 waggonba 18·5 ürköbméter hasáb és 19 ürköbméter dorongfa rakható, a kettő közötti csekély különbséget onnét ered, mert bár a dorongfa tömörköbttartalma kevesebb, de rendszeren nyersebb, mint a hasábfá, mely felhasználva jobban, vagyis gyorsabban szárad.

Ad 3. Egy ürm³ piaczi fa termelése 25 kr., utakhozi leközelítése és ujbóli rakásolása 5 kr. = — frt 30 kr.

Egy ürköbméter piaczi fa igavonó erővel beszállítása a vasúthoz nagyobb erdőtestekből 8 kilométerig 60 kr., 8—16 kilométer között 1 frt 20 kr., 16—24 km. között 1 frt 70 kr., tehát átlagban véve = 1 frt 20 kr.

Új utak létesítése, meglevők javítása 1 ürköbméter után = — frt 03 kr.

Bewaggonirozás, mázsálás — frt 10 kr., szállító díjazás — frt 05 kr. ürköbméter után = — frt 15 kr.

Rakhelybér a vasúti állomásokon 1 ürköbméter után = — frt 01 kr.

Kövezeti vám Budapesten 1 waggon után 2 frt = — frt 11 kr.

Összesen 1 frt 80 kr.

mely tehát a hasábfánál waggononkint $18\cdot5 \times 180 = 33$ frt 30 kr-ra a dorongfánál waggononkint $19\cdot0 \times 180 = 34$ frt 20 kr-ra rug.

Ad 4. Ha most tűzifát Tiszolczeről, Kassáról és Ungvárról akarnánk vasuton szállítani, akkor a vasúti szállítási bér Budapestig következő lenne:

Tiszolez (Gömörm.) Budapesthez 223 km., ezután a szállítási bér 32 frt				
Kassa	273	„	„	37 frt
Ungvár	333	„	„	43 frt
Tiszolezról belekerül tehát 1 waggon hasábfa Budapestre való állítása	33 frt 30 kr.	+	32 frt összes.	= 65 frt 30 kr.
a dorongfáé	34 frt 20 kr.	+	32 frt	= 66 frt 20 kr.
Kassáról a hasábfa	33 frt 30 kr.	+	37 frt	= 70 frt 30 kr.
„ a dorongfa	34 frt 20 kr.	+	37 frt	= 71 frt 20 kr.
Ungvárról a hasábfa	33 frt 30 kr.	+	43 frt	= 76 frt 30 kr.
„ a dorongfa	34 frt 20 kr.	+	43 frt	= 77 frt 20 kr.

Ha már most ezeket az összevont költségeket az első pontban kimutatott egy waggon utáni hasáb és dorong tűzifa-árakkal egybe vetjük, kitűnik, hogy Tiszolezról 1 ürköbméter hasábfát Budapesten 36 krral értékesíthetünk, a dorongfára ellenben ezen távolságnál 22 krt ráfizetünk. Kassáról és Ungvárról a tűzifaszállítás Budapestre vagy ehhez hasonló távolságra már szóba sem jöhet.

Ad 5. Mennyire rug 1 terhet szállító waggonnak fentartása és jártatási költsége? — az igen sok mellékkörülménytől, a pálya hosszától, összeköttetéseitől, a vasut forgalmától, a pálya nehézségeitől stb. függ, erre nézve tehát általánosan alkalmazható adatokat beszerezni nem sikerült, mely pedig a vasuti bérek leszállításának kérelmezésénél igen fontos adat lett volna.

Ez a költség minden vasuti vonalon olyannyira változik, hogy még megközelítő átlagot sem lehet felvenni!

E szerint a vasuti tűzifaszállítási bérek leszállításának kérelmezésénél először a kőszén szállítási béreire lehetne rámutatni, mely, mint a tűzifa, szintén az I. kivételes díjszabás szerint fizettetik, holott a kőszén hőértéke a tűzifáénál tetemesen nagyobb, s a hol a kőszén nagyban aknáztatik, ott a termelés is olcsóbb, ugyszintén olcsóbb a szállítás is, mert a nagyobb kőszénbányáknak rendszeren közvetlen vasuti összeköttetésük van.

Grittner Albert vegyész legujabb összeállítása szerint a szén alkotó részei közül melegezt fejleszt a Carbonium, s a hidrogénnek az a fölöslege, mely az Oxigénnek mint víznek leköttése után felmarad, végül az éghető kén; miután azonban az alábbi ásvány-

szén nemeknél a hydrogentartalom, — különösen a két elsőnél — a fától alig tér el, elegendő ha a Carboniumtartalmat mutatjuk ki.

Ez a vegyész a fa Carbonium tartalmát 50, a barnaszén-ét 70, a kőszén-ét 82 s végül az antraczit-ét 95°-ra teszi, mely arány számokban kifejezve — a fát egységül véve — a következő külön-
bözeteket adja:

A barnaszén	$\frac{70}{50} = 1.40$	tehát ez 40	} %-kal értékesebb, mint a tűzifa.
a kőszén	$\frac{82}{50} = 1.64$	„ „ 64	
az antraczit	$\frac{95}{50} = 1.90$	„ „ 90	

Másodszor rá kellene mutatni arra, hogy az ország szivétől, vagyis Budapeستől távolabb fekvő erdőségek fatermése a magas vasuti tariffák miatt távolabbi helyekre nem szállítható s nem értékesíthető, ami a birtokosokra feletle káros s közgazdaságilag és egészségtelen állapot, ha az adót fizető közönség terményeit nem értékesítheti. A vasutak, a tariffák leszállítása esetében a nagyobb forgalom által még leszállított árak mellett is nyernének s a főváros is olcsóbb s egészségesebb tüzelő anyaghoz juthatna, mely most kőszént éget. E kőszént inkább az ipart támogathatná, mert Magyarország kőszéntermelésével iparának szükségletét felében sem képes kielégíteni, a hiányzót tehát külföldről szerzi be.

A mellékelt ivből látható, hogy ha a birtokos 1 ürköbméter hasábfá után 1 frtot, a dorongfa után legalább 80 krt akar tőárul elérni — mely ár, tekintve az erdőkön tapadó terheket, nem is túlzott — akkor jelenleg hasábfát csak 130, dorongfát pedig 80 kilométer távolságra szállíthat, azontul már csak kevés haszon, vagy éppen veszteség néz ki reá.

Ezt mérséklendő s az imént felhozott távolokon túl az erdő-birtokosnak az eddiginél nagyobb jövedelmet biztosítandó, a vasuti tariffákat a hasábfánál 131 kilométertől kezdve 290 kilométerig, a dorongfánál pedig 81 kilométertől 190 kilométerig *akként kellene leszállítani, a mint az a mellékelt kimutatáson veres téntával* (a nyomtatásban kövér számokkal) *ki van tüntetve*. Ezeket a távolokon túl aztán úgy a hasábfánál, mint a dorongfánál a meglévő tariffák 10 frt engedménnyel volnának kissebbitendők.

Ez a változtatás olyan, mely a vasuti tariffák fokozatos emelkedését egészben véve nem alterálja, s miután a hasábfánál 180

(Folytatása a 766. oldalon.)

2. melléklet.

Kilo- méter	Be- vétel		Kiadás a hasáb- fánál				Többlet		Hiány		Az elől álló vasúti tarifa leszállítandó volna		Akkor a haszon következőleg alakul		
	1 waggon hasábjáért		termelés és igazsátlítás		vasúti költség		Összesen		frt	kr	frt	kr	frt	kr	
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	
H a s á b f a															
1—10	72	—	33	30	5	—	38	30	33	70	—	—	marad	33	70
11—20	"	—	"	"	5	—	38	"	33	"	—	—	"	33	"
21—30	"	—	"	"	6	—	39	"	32	"	—	—	"	32	"
31—40	"	—	"	"	8	—	41	"	30	"	—	—	"	30	"
41—50	"	—	"	"	9	—	42	"	29	"	—	—	"	29	"
51—60	"	—	"	"	10	—	43	"	28	"	—	—	"	28	"
61—70	"	—	"	"	11	—	44	"	27	"	—	—	"	27	"
71—80	"	—	"	"	13	—	46	"	25	"	—	—	"	25	"
81—90	"	—	"	"	14	—	47	"	24	"	—	—	"	24	"
91—100	"	—	"	"	15	—	48	"	23	"	—	—	"	23	"
101—110	"	—	"	"	17	—	50	"	21	"	—	—	"	21	"
111—120	"	—	"	"	18	—	51	"	20	"	—	—	"	20	"
121—130	"	—	"	"	19	—	52	"	19	"	—	—	"	19	"
131—140	"	—	"	"	21	—	54	"	17	"	—	—	"	19	"
141—150	"	—	"	"	22	—	55	"	16	"	—	—	20	—	18
151—160	"	—	"	"	23	—	56	"	15	"	—	—	21	—	17
161—170	"	—	"	"	24	—	57	"	14	"	—	—	22	—	16
171—180	"	—	"	"	26	—	59	"	12	"	—	—	23	—	15
181—190	"	—	"	"	27	—	60	"	11	"	—	—	24	—	14
191—200	"	—	"	"	28	—	61	"	10	"	—	—	25	—	13
201—210	"	—	"	"	30	—	63	"	8	"	—	—	26	—	12
211—220	"	—	"	"	31	—	64	"	7	"	—	—	27	—	11
221—230	"	—	"	"	32	—	65	"	6	"	—	—	28	—	10
231—240	"	—	"	"	33	—	66	"	5	"	—	—	29	—	9
241—250	"	—	"	"	34	—	67	"	4	"	—	—	30	—	8
251—260	"	—	"	"	35	—	68	"	3	"	—	—	31	—	7
261—270	"	—	"	"	36	—	69	"	2	"	—	—	32	—	6
271—280	"	—	"	"	37	—	70	"	1	"	—	—	33	—	5
281—290	"	—	"	"	38	—	71	"	—	"	—	—	34	—	4
291—300	"	—	"	"	39	—	72	"	—	—	30	—	35	—	3
301—310	"	—	"	"	40	—	73	"	—	—	1	—	36	—	2
311—320	"	—	"	"	41	—	74	"	—	—	2	—	37	—	1
321—330	"	—	"	"	42	—	75	"	—	—	3	—	38	—	—
331—340	"	—	"	"	43	—	76	"	—	—	4	—	—	—	—
341—350	"	—	"	"	44	—	77	"	—	—	5	—	—	—	—
351—360	"	—	"	"	45	—	78	"	—	—	6	—	—	—	—
361—370	"	—	"	"	46	—	79	"	—	—	7	—	—	—	—
371—380	"	—	"	"	47	—	80	"	—	—	8	—	—	—	—
381—390	"	—	"	"	48	—	81	"	—	—	9	—	—	—	—
391—400	"	—	"	"	49	—	82	"	—	—	10	—	—	—	—

Bevétel		Kiadás a dorongfánál						Többlet		Hiány		Az előálló vasuti tarifa leszállítandó volna		Akkor a haszon következőleg alakul	
1 wagon dorongfáért		termelés és igazszállítás		vasuti költség		Összesen									
frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
D o r o n g f a															
62	—	34	20	5	—	39	20	22	80	—	—	marad	22	80	
	—		"	5	—	39		22		—	—	"	22	"	
"	—	"	"	6	—	40	"	21	"	—	—	"	21	"	
"	—	"	"	8	—	42	"	19	"	—	—	"	19	"	
"	—	"	"	9	—	43	"	18	"	—	—	"	18	"	
"	—	"	"	10	—	44	"	17	"	—	—	"	17	"	
"	—	"	"	11	—	45	"	16	"	—	—	"	16	"	
"	—	"	"	13	—	47	"	14	"	—	—	"	14	"	
"	—	"	"	14	—	48	"	13	"	—	—	12	15	"	
"	—	"	"	15	—	49	"	12	"	—	—	13	14	"	
"	—	"	"	17	—	51	"	10	"	—	—	14	13	"	
"	—	"	"	18	—	52	"	9	"	—	—	15	12	"	
"	—	"	"	19	—	53	"	8	"	—	—	16	11	"	
"	—	"	"	21	—	55	"	6	"	—	—	17	10	"	
"	—	"	"	22	—	56	"	5	"	—	—	18	9	"	
"	—	"	"	23	—	57	"	4	"	—	—	19	8	"	
"	—	"	"	24	—	58	"	3	"	—	—	20	7	"	
"	—	"	"	26	—	60	"	1	"	—	—	21	6	"	
"	—	"	"	27	—	61	"	—	"	—	—	22	5	"	
"	—	"	"	28	—	62	"	—	"	20	—	23	4	"	
"	—	"	"	30	—	64	"	—	"	2	—	24	3	"	
"	—	"	"	31	—	65	"	—	"	3	—	25	2	"	
"	—	"	"	32	—	66	"	—	"	4	—	26	1	"	
"	—	"	"	33	—	67	"	—	"	5	—	27	—	"	
"	—	"	"	34	—	68	"	—	"	6	—	—	—	"	
"	—	"	"	35	—	69	"	—	"	7	—	—	—	"	
"	—	"	"	36	—	70	"	—	"	8	—	—	—	"	
"	—	"	"	37	—	71	"	—	"	9	—	—	—	"	
"	—	"	"	38	—	72	"	—	"	10	—	—	—	"	

az alább elősorolt kincstári hatóságok kerületéből a budapesti m. kir.

Tételszám	A hatóság- és kerületnek megnevezése	Szállítási mód		A feladási állomás távolsága kilométerekben	Szállított faanyag		
		vonaton	hajón		rakomány neve	minőség és választéka	berakott mennyiség ü. m ³
		a feladási állomás					
1	Gödöllői uradalom Isaszegi erdőgondnokság	Isaszeg	—	28.6	vaggon	tölgyhasáb	18
2	Gödöllői uradalom Visegrádi és nagymarosi erdőgondnokság	—	Visegrád és N.-Maros	47.2	hajó	cserbükktölgy } hasáb	350
3	Gödöllői uradalom Visegrádi és nagymarosi erdőgondnokság	—	"	"	"	cserbükktölgy } dorong	350
4	Gödöllői uradalom Visegrádi és nagymarosi erdőgondnokság	—	"	"	"	selejtés és vékony dorong }	400
5	Besztercebányai uradalom Bagyini erdőgondnokság	Garam-Berzence	—	228	vaggon	bükkhasáb	20
6	Besztercebányai uradalom Zólyomi erdőgondnokság	Zólyom	—	215	"	"	20
7	Zsarnóczai uradalom Jalmi erdőgondnokság	Garam-Berzence	—	228	"	"	20
8	Soóvári uradalom Diósgyőri erdőgondnokság	Diósgyőr	—	250	"	"	20
9	Soóvári uradalom Parasznyai erdőgondnokság	Sajó-Szt-Péter	—	224	"	cserhasáb	18
10	Apatini uradalom Bezdáni erdőgondnokság	—	monostorszegi csatornapart	—	hajó	cser-tölgy- } hasáb	700
11	Apatini uradalom Palánkai erdőgondnokság	—	palánkai Dunapart rakhely	—	"	"	"

t a t á s

kincstári faraktárba beszállított tüzfánál mutatkozó jövedelemről.

Összes termelési és szállítási költségek ü. m ³ -enkint forintokban												Jövedelmi mérleg ü. m ³ -enkint					
vágatás	szállítás a vasút- v. hajóállomáshoz	rakásolás a rak- helyen	vasut vagy hajó szállítási díj	kirakás a budapesti rakhelyen	fuvar Bpestben a raktárba	közszégi pótlék	rakásolási díj a raktárba	raktárkezelési költség	egyéb költség	összesen		összes költség kilométeren- kint		eladási ár a raktárban		tisztja jövedelem	
										frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
0·30	0·55	0·04	0·72	0·02	0·22	0·10	0·06	0·06	—	2	07	—	08	4	70	2	63
0·32	1·20	0·04	0·66	—	—	0·10	0·015	0·06	—	2	39·5	—	05	átlag 4 98		2	59
0·32	1·20	0·04	0·66	—	—	0·10	0·015	0·06	—	2	39·5	—	05	átlag 4 23		1	84
0·28	1·20	0·04	0·66	—	—	0·10	0·015	0·06	—	2	35·5	—	05	átlag 3 25		—	90
0·305	0·60	0·04	1·925	—	0·20	0·10	0·006	0·06	0·50	3	75	—	016	5	—	1	25
0·305	1·—	—	1·72	—	0·20	0·10	0·006	0·06	0·50	3	94	—	017	5	—	1	06
0·33	0·92	0·04	1·723	—	0·20	0·10	0·006	0·06	—	3	43	—	014	5	—	1	57
0·25	1·25	0·04	1·81	—	0·20	0·10	0·006	0·06	—	3	47	—	015	5	—	1	23
0·28	1·10	0·045	2·09	—	0·22	0·10	0·006	0·06	—	4	—	—	017	5	25	1	25
0·264	0·386	0·03	1·10	—	0·22	0·10	0·006	0·06	0·06	2	28	—	—	átlag 4 97		2	69
0·285	0·52	0·03	1·50	—	0·22	0·10	0·006	0·06	0·035	2	81	—	—	4	97	2	16

Kimutatás

a Budapestre szállított tűzifa után, kereskedelmi közvetítés kizárásával az erdőbirtokosnak fenmaradó nyereségről, Podhradszky által javasolt, de módosított díjtételek mellett.

Távolság	Vasuti díjtétel Podhradszky módosított javaslata szerint	Hasábfa		Dorongfa			
		után jut nyereség					
		vasuti kocsi rakományra	ürméterre	vasuti kocsi-rakományra	ürméterre		
kilométer	frt	frt	kr	frt	kr		
1— 10	5	34	184	23	121	<p>A hasábfa egy kocsi rakománya után bevétel Budapestben, átlag 72 forint</p> <p>ebből a vasuti díjon kívül kiadott költségek 33 forint</p> <hr/> <p>levonása után marad 39 forint</p>	
11— 20	5	34	184	23	121		
21— 30	6	33	178	22	116		
31— 40	8	31	167	20	105		
41— 50	9	30	162	19	100		
51— 60	10	29	157	18	95		<p>A dongorfa egy kocsi rakománya után bevétel Budapestben, átlag 62 forint</p> <p>ebből a vasuti díjon kívüli költségek 34 forint</p> <hr/> <p>levonása után marad 28 forint</p>
61— 70	11	28	151	17	89		
71— 80	13	26	140	15	79		
81— 90	14	25	135	14	84		
91—100	15	24	130	13	68		
101—110	16	23	124	12	63		
111—120	17	22	119	11	58		
121—130	18	21	113	10	53		
131—140	19	20	108	9	47		
141—150	20	19	103	8	42		
151—160	21	18	97	7	37		

161—170	21	18	97	7	37
171—180	22	17	92	6	32
181—190	23	16	86	5	26
191—200	24	15	81	4	21
201—210	24	15	81	4	21
211—220	25	14	76	3	16
221—230	25	14	76	3	16
231—240	26	13	70	2	11
241—250	27	12	65	1	5
251—260	28	11	59	0	0
261—270	28	11	59		
271—280	29	10	54		
281—290	29	10	54		
291—300	30	9	49		
301—310	30	9	49		
311—320	31	8	43		
321—330	31	8	43		
331—340	32	7	38		
341—350	32	7	38		
351—360	33	6	32		
361—370	33	6	32		
371—380	34	5	27		
381—390	34	5	27		
391—400	35	4	22		
401—410	35	4	22		
411—420	36	3	16		
421—430	36	3	16		
431—440	37	2	11		
441—450	37	2	11		
451—460	38	1	5		
461—470	38	1	5		
471—480	39	0	0		

E maradékból levonván a vasuti díjat, megkapjuk a tiszta nyereséget egy vasuti kocsirakomány után. Ezt elosztva a hasábfánál 18·5 ürméterrel, a dorongfa után 19 ürméterrel, megkapjuk a nyereséget egy ürméter után.

A fa- és a kőszénfajok összetétele és hőfejlesztési képessége.

Ledebur A.*) Scheuner, Kestner, Meunier és mások vizsgálatainak eredményeit felhasználva, azokból a következő táblázatot állította össze:

	A víz, hamu és más tisztátalanító alkatrészekből szabadított tüzelőanyag vegyi összetétele				A tiszta anyagra vonatkoztatva				Viztartalom lége- n állapotban	Rendes hamutartalom	Légszáradt állapotú közönséges anyag hőfejlesztő képessége	
	carboneum	hydrogen	oxygen	nitrogen	gázfejlesztés után vissza- marad	gázfejlesztés alatt elillan	hőfejlesztésre képes hydrogen	hőfejlesztő ké- pesség				hőegység
A tüzelő anyag												
Tűzifa	50.5	6.2	42.3	1.0	25	75	0.91	3600	20	2	2950	
Tőzeg	60.0	6.0	32.0	2.0	35	65	2.00	5000	25—30	6—20	3560	
Barnaszének:												
Lignit	61.5	5.5	33.0		40	60	1.37	5500	25—40	5—15	3860	
Tulajdonképeni barnaszén	69.5	5.5	25.0		45	55	2.37	7000	5—10	3—15	6000	
Kövér barnaszén	75.5	5.5	19.0		50	50	3.13	8000	4—8	3—10	7100	
Szenek:												
Hosszu lángú, nem töpörődő száraz kőszén	77.5	5.5	17.0		55	45	3.38	8200	2—4	2—15	7290	
Hosszu lángú, töpörődő gázkőszén	82.0	5.5	12.5		65	35	3.94	8600			7640	

Közönséges, tőpörödő kovács-szén	86·5	5·0	8·5	70	30	3·94	9000	} 2—4	} 2—15	8000
Rövid lángu, tőpörödő, koks-szén	89·5	4·5	6·0	78	22	3·75	9400			8350
Sovány, antráczit-oszének	92·0	3·0	5·0	85	15	2·37	9200			8180
Antráczitok	94·0	2·0	4·0	92	8	1·50	9200			8180

Az utolsó hasáb Ledeburnál hiányzik, de mivel a vasuti szállítás ily állapotról vonatkozik, az összehasonlítás céljából kiszámítottuk, Ledebur adatai nyomán.

A fennebbiek összevonása.

Tüzipifa, mely legalább két éven át jól kiszáradt	3600	20	2	2950
Tüzipifa, 1½—2 évi száradás után, mely rendes eset	3600	25	2	2670
Barnaszén, átlagosan	6833	15·3	8·5	5540
Köszén	8933	3·0	8·5	8010

K i m u t a t á s

Budapestre szállított tüzifa után, kereskedelmi közvetítés kizárásával, az erdőbirtokosnak maradó nyereségről, a jelenlegi vasuti díjak, valamint a II. kivételes díjszabás alkalmazása mellett.

Távolság	H a s á b f a						D o r o n g f a			
	Ha egy vasuti kocsirakomány Budapesten 72 forinttal értékesíthető és a költségek a vasuti díjon kívül 33 forintot tesznek ki és egy kocsirakomány 18·5 ürméternek vétetik		Fenmaradó nyereség 39 frt, levonva belőle a vasutidíjak				Ha egy kocsirakomány Budapesten 62 frttal értékesíthető és a költségek a vasuti díjon kívül 34 frtot tesznek ki és egy kocsirakomány 19 ürméternek vétetik			
	vasuti díj*)		Fenmaradó nyereség 39 frt, levonva belőle a vasutidíjak				Fenmaradó nyereség 28 frt, levonva belőle a vasuti díjak			
	I	II	I		II		I		II	
kivételes díjszabás		kivételes díjszabás				kivételes díjszabás				
kilométer	frt	frt	kocsi- rakomány után	1 ürméter után	kocsi- rakomány után	ürméter után	kocsi- rakomány után	ürméter után	kocsi- rakomány után	ürméter után
	frt	frt	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1— 10	5	5	34	184	34	184	23	121	23	121
11— 20	5	5	34	184	34	184	23	121	23	121
21— 30	6	6	33	178	33	178	22	116	22	116
31— 40	8	7	31	167	32	173	20	105	21	111
41— 50	9	8	30	162	31	167	19	100	20	105
51— 60	10	9	29	157	30	162	18	95	19	100
61— 70	11	10	28	151	29	157	17	89	18	95
71— 80	13	11	26	140	28	151	15	79	17	89
81— 90	14	12	25	135	27	146	14	84	16	84

91—100	15	13	24	130	26	140	13	68	15	79
101—110	17	15	22	119	24	130	11	58	13	68
111—120	18	16	21	113	23	124	10	53	12	63
121—130	19	17	20	108	22	119	9	47	11	58
131—140	21	18	18	97	21	113	7	37	10	53
141—150	22	19	17	92	20	108	6	32	9	47
151—160	23	20	16	86	19	103	5	26	8	42
161—170	24	21	15	81	18	97	4	21	7	37
171—180	26	22	13	70	17	92	2	11	6	32
181—190	27	23	12	65	16	86	1	5	5	26
191—200	28	24	11	59	15	81	1	5	4	21
201—210	30	25	9	49	14	76	0	0	3	16
211—220	31	26	8	43	13	70	0	0	2	11
221—230	32	27	7	38	12	65	0	0	1	5
231—240	33	28	6	32	11	59	0	0	1	5
241—250	34	29	5	27	10	54	0	0	0	0
251—260	35	30	4	22	9	49	0	0	0	0
261—270	36	31	3	16	8	43	0	0	0	0
271—280	37	32	2	11	7	38	0	0	0	0
281—290	38	33	2	5	6	32	0	0	0	0
291—300	39	34	1	0	5	27	0	0	0	0
301—310	40	34	0	0	5	27	0	0	0	0
311—320	41	35	0	0	4	22	0	0	0	0
321—330	42	36	0	0	3	16	0	0	0	0
331—340	43	37	0	0	2	11	0	0	0	0
341—350	44	38	0	0	1	5	0	0	0	0
351—360	45	39	0	0	1	5	0	0	0	0
361—370	46	40	0	0	0	0	0	0	0	0
371—380	47	41	0	0	0	0	0	0	0	0
381—390	48	42	0	0	0	0	0	0	0	0
391—400	49	43	0	0	0	0	0	0	0	0

*) M. kir. Államvasutak. I. pótlék. Érvényes 1892. évi augusztus hó 15.-étől.

kilométeriig, a dorongfánál pedig 100 kilométerig a II. kivételes dijszabással szemben emelkedő lépést tart, azután pedig lassanként esik, tehát a mit a vasutak 180 és 100 kilométeren felül vesztenek, azt fenti távolságokon belül megnyerik, annál fogva ezen tariffamódosítást az előadott módon annál is inkább megadhatónak hiszem és reménylem, mert a II. kivételes dijszabás alkalmazása azt bizonyítja, hogy a vasutak ennél is még bizonyos haszonnal dolgoznak.

S hogy ily módosítás lehetséges, bizonyítja az a körülmény is, hogy a vasutak a tüzifatariffát, vagyis az I. kivételes dijszabást 1—80 kilométerig az 1891-edikivel szemben emelték, tehát ha azt emelték, a most javaslatba hozottat is elfogadhatják, illetve a meglevőt a nagyobb távolságokra mérsékelhetik.

A mellékelt kimutatásból továbbá az is látható, hogy a faértékesítés a távolságok szerint kisebb jövedelmet tüntet elő, sőt bizonyos távolságokon túl a semmibe megy által. Ez kívánatos és szükséges is hogy így legyen, mert a budapesti fapiacz ellenkező esetben tulhalmoztatnék fával, ami ismét a faárakra hatna erősen vissza, de egyébként igazságos is, mert a fővároshoz közlelőbb fekvő erdötestekben a fa azelőtt is értékesebb volt, s a kataszter itt magasabb jövedelmeket is állapított meg, ezek a közlelőbb fekvő erdök tehát a távolabb levöknél magasabban is vannak megadóztatva.

Ezen alkalommal kérendö volna továbbá, hogy a gömbölyü bányá- és cellulóze-fa — mely a tüzifától nem sokban különbözik — a C. osztályból az I. kivételes dijszabásba helyeztessék át, s a hasábfa tariffája alkalmaztassék ezekre a faválasztékokra, mi által azok értékesítése megkönnyítettnek.

Végre érvelésül megemlitendönek tartom, hogy az 1896. évi m. államvasuti díjkezdvezmények szerint S.-Szentpéterről, Vadnárról, Putnokról és S.-Tarjánból a barnaszén szállítása Szerencsre 10, 11, 13, 23 frtról 7, 8, 9, 17 frtra és S.-Tarjánból a barnaszén szállítása Budapestre 19 frtról 14.2 frtra leszállítatott, ha tehát erre az ugys kedvezményben részesülö tüzelöanyagra díjkezdvezmény adatik, akkor az a feñt felsorolt nyomatékos okok és számszerü adatok alapján a tüzifára is megadható. — Kelt Jolsván, 1896. június hó 14.-én. — Teljes tisztelettel: Podhradszky András.

Miután a jelentés és a hozzá tartozó kimutatások bővebb tanulmányozást igényelnek, az igazgató-választmány elhatározza, hogy azt a jövő ülésen veszi tárgyalás alá, addig pedig felkéri a titkárt, hogy a jelentést és mellékleteit sokszorosítatva, egy-egy példányban minden választmányi tagnak megküldje azzal a kérelemmel, hogy a kérdésre vonatkozó véleményét abban az esetben, ha a következő választmányi ülésen személyesen nem vehet részt, írásban közölje a választmánynyal.

V. A titkár jelenti, hogy Staudner Jenő akadémiai tanár f. évi július hó 27.-én az Erdészeti Építéstannak I. kötetét (a középítészetről szóló részt) már beterjesztette, de jelentésében arról, hogy a még hátralévő III. kötettel mikorra készülhet el, nem nyilatkozott. A beérkezett kötet az igazgató-választmány határozatához képest a bíráló bizottságnak azonnal kiadatott, de a bizottság sem ennek a kötetnek, sem a már korábban beérkezett II. kötetnek a bírálatával nem készülhetett még el.

Tudomásul vétetik.

VI. Fekete Lajos, Tomcsányi Gyula és Levitzky Albert bizottsági tagok: Péch Dezső erdőmesternek a külföldi fanemek meghonosításáról irt dolgozatát megbirálván, véleményüket a következőkben terjesztik be:

Az Országos Erdészeti Egyesület tekintetes titkári hivatalának

Budapesten.

Péch Dezső m. kir. erdőmesternek „A külföldi fanemeknek hazánkban való telepítéséről“ szóló dolgozatát átnéztük és észrevételeinket a következőkben foglaljuk össze:

A dolgozat tartalma X. fejezetre oszlik; az I. fejezetben a telepítés fontosságáról; a II.-ban a telepítéssel hazánkban eszközölt kísérletekről; a III.-ban a telepítendő fanemek választásáról; a IV.—VIII.-ban a hazánkban telepíthető külföldi fanemekről — a különféle éghajlatok szerint csoportosítva; a IX.-ben a mezőségnek külföldi fanemekkel való betelepítéséről;

a X-ben végre arról értekeznek, hogy a külföldi fanemek telepítésének ügyét hogyan lehetne előmozdítani.

Kutforrásokul a következő műveket használja:

Dr. Mayr „Die Waldungen von Nord-Amerika“,

John Booth „Die Douglasfichte und andere Nadelhölzer“, és

A metheorologiai m. kir. közp. intézet kiadványainak XII. kötetét.

Ennek előrebocsátásával megjegyezzük továbbá, hogy a dolgozat Fekete Lajos jeles szaktársunk számos széljegyzetével van ellátva, melyek ugy a dolgozatban foglalt anyag tartalmára valamint a botanikai nyelvezetre is vonatkoznak; ezen széljegyzeteket, mint hivatott kézből származókat, mi is magunkévá tesszük és észrevételünket csak a következőkre terjesztjük ki:

A 8. oldalon azt mondja a szerző, hogy a *Wellingtonia gigantea* hazánkban nem telepíthető; az ellenkezőről meggyőződhetik az Erdészeti Lapok 1887. évi folyamának X. füzetéből, a hol egy, — akkor már 30 éves Wellingtoniáról van említés téve, mely Barsvármegye Uj-Lehota községében 550 *m* tenger feletti magasságban diszlik: ugyanott említés tételik azokról a kísérletekről is, melyek e tekintetben a selmeczi botanikus keretben történtek; már ez az egy körülmény is azt mutatja, hogy a dolgozat IV—VIII. fejezeteiben foglalt tenyésztési zónák felállítása körül igen körültekintően és a hazai viszonyok szoros tekintetbe vételével kell eljárni; mert ha a *Wellingtonia*, mely több német író szerint és ezek fonalán a bíráló tárgyát képező dolgozat szerint is, Közép-Kaliforniában a 38. északi szélességi fok alatt 1500 *m* tengerszín feletti magasságban diszlik — a fenebbiek szerint hazánkban a 48¹/₂ ész. sz. fok alatt 550 *m* magasságban is tenyészthető, akkor hasonló eset állhat fenn a többi fanemekre is.

Véleményünk szerint tehát szerzőnek pótlólag tájékoztat kellene szerezni arról, hogy hazánkban hol és miféle külföldi fanemmel történt eddig sikeres kísérlet, mi talán az Erdészeti Lapok, a kir. erdőfelügyelőségek és a többi szakközegek által terjesztendő kérdő-ívek alapján volna elérhető, valászinű, hogy urasági parkokban és kertekben még több külföldi fanemről fog szerző ilyképen tudomást szerezni; ezen tájékozás alapján kérnie kellene a magas kormánytól kiküldetést, a tenyésztési helyek közvetlen

tanulmányozása végett, minek eredményeként az általa felállított tenyésztési öveket szükség szerint helyesbíthetné.

A 11. oldal 3. pontjában előadja a szerző, hogy a telepítés által hazánk éghajlati viszonyait megváltoztathatjuk; ez igaz lehet, de ez a befolyás kedvező meg kedvezőtlen is lehet; ezért ezt, — mert e nélkül is elég argumentum marad fenn a telepítés szükségességének megokolására, — ki kellene hagyni.

A II. fejezetet képező 13—28 oldalon tenyésztési kísérletekről szól, melyek a Mezőségben, Görgényen, Liptóújvárt és az ungvári uradalomban történtek; ez nagyon érdekes, de ki kellene hagyni innen a hazai és a már meghonosított fákat, u. m. az ákácot, vadgesztenyét, erdei fenyőt, fekete fenyőt stb., mert ezek tenyésztéséről irt közlemény ugyan nagyon érdekes, de nem tartozik a külföldi fák neveléséről irt dolgozat keretébe; az egész fejezetre nézve csak ismételhetjük előbbi ajánlatunkat, a hazai összes tenyésztési helyek kipuhatólására nézve; ilyenek például a selmeczi akadémia és a budapesti tud. egyetem botanikus kertjei, az alsóuthi park, magyaróvári park és bot. kert, a kalocsai érseki park, Pozsony városa parkja és bizonyára még számos más hely.

A külföldi fajajoknak magyar nevekkkel való ellátását mellőzendőnek tartjuk; részint azért, mert erre egyelőre nincs szükség, részint, mert e tekintetben a sajtó alól nem sokára kikerülendő erdészeti növénytan bevérandó.

Szükségesnek látjuk, hogy a dolgozat oly fejezettel egészítessék ki, melynek segítségével legalább azok a fanemek meghatározhatók legyenek, melyek a dolgozatban tárgyaltatnak, az nagyon emelné a mű becsét és gondoljuk, hogy több szakmű egybevetésével lehetséges volna a magvak, levelek és tük alapján oly kulcsot megállapítani, mely a meghatározást lehetővé tegye. Dr. Mayr művében van ily kulcs — magvak és levelek szerint összeállítva, de nem valamennyi fanemre nézve.

*

Mindezeket összefoglalva — ekként adjuk elő véleményünket a dolgozatról.

1. Az összeállítás nagyon dicséretes szorgalomról tanuskodik, és tekintve, hogy ily irányu művel a hazai szakirodalom még nem rendelkezik, hézagpótlónak mondható.

2. Minthogy azonban a szerző azokat a helyeket kellően és személyesen nem ismeri, melyeken külföldi fanemekkel már eddig is sikeres kísérletek tétettek, kívánatos, hogy neki alkalom nyujtassék a helyeken a tenyésztési eredményének megismerésére, hogy ezek alapján dolgozatát kiegészíthesse.

3. Vegye tekintetbe szerző azokat a széljegyzeteket, melyek Fekete Lajos avatott tollából származnak; hagyja ki egyelőre a magyar elnevezéseket; és használja fel a külföldi irodalom ily irányu többi művét is, melyek egybéhasonlításából becses adatokat fog szerezhetni; ily művek: *L. Beiszner* „Handbuch der Nadelkunde“ (Berlin, Paul Parey 1891) *Semler* „Waldwirtschaft und Holzkunde“ (Berlin, Paul Parey, 1888) és bizonyára még több is.

4. Igyekezék kulcsot összeállítani, hogy ennek segélyével a külföldi fanemeket levelek és magvak szerént meghatározni lehessen.

Ezek szerént a dolgozat a szerzőnek vissza volna adandó és ily értelemben való átdolgozás után általa ismét beterjesztendő.

Maradtunk tisztelettel: Besztercebányán 1896. évi aug. 16.

Tomcsányi Gyula, Levitzky Albert, Fekete Lajos.

Az igazgató-választmány a bírálathoz hozzá járulva a határozatot annak értelmében mondja ki.

VII. A titkár bemutatja Sepsi-Szt-György r.-t. városnak f. évi május hó 26.-án kelt átiratát, melyben meghívja az országos erdészeti egyesületet, hogy 1898. évi közgyűlését ott tartsa meg.

A szívélyes hangu meghívó így szól:

Az „Országos Erdészeti Egyesület“ tekintetes igazgató-választmányának

Budapesten.

Sepsi-Szent-György város képviselő testülete folyó 1896. évi április 25.-én tartott rendes tavaszi közgyűlésében egyhangulag és lelkesedéssel meghatározta, hogy:

„A legmelegebb barátsággal keresi meg az Orsz. Erdészeti Egyesület tks. igazgató-választmányát, hogy az egyesület az 1898. évben tartandó rendes közgyűlését Sepsi-Szent-György város keblében sziveskedjék megtartani“.

Midőn tehát a nagyrabecsült Orsz. erdészeti egylet igen tisztelt tagjait a városunkba, az ős székelyföldre, igaz székely vendégszeretettel meghívjuk, teljes reményünk van ahhoz, hogy ezt a jóindulatu meghívásunkat a t. választmány pártolni és a tks. közgyűlés elfogadni fogja.

Magunk részéről csekély tehetségünkhöz képest teljes igyekezettel azon leszünk, hogy az erre a közgyűlésre megjelenendő igen tisztelt egyleti tag urak szerény körünkben minél jobban érezék magukat.

Mivel a klasszikus székely Háromszéket legalább leírásból minden becsületes magyar ember jól ismeri — fölöslegesnek tartjuk bővebben felsorolni, hogy városunk környéke mennyire alkalmas az egylet ügykörébe tartozó kirándulásokra.

A város tanácsa S.-Szt.-Györgyön, 1896. május 20-án.

Ifj. Gödri Ferencz,
polgármester.

Az igazgató választmány a meghívást a maga részéről örömmel fogadja s elhatározza, hogy az határozathozatal végett a a folyó évi közgyűlésnek terjesztessék elé.

VIII. A titkár bemutatja dr. Darányi Ignác földmivelésügyi minister ur f. évi 17546. számú leiratát, melylyel az Erdészeti Oklevéltár költségeinek fedezésére állami segélyképen 1500 frtot engedélyezett.

A választmány örömmel veszi tudomásul a leiratot s egyuttal indítványozni fogja a közgyűlésen, hogy Dr. Darányi Ignác földmivelésügyi minister urnak ezen hathatós támogatásáért az országos erdészeti egyesület őszinte köszönete fejeztessék ki.

IX. A horvát-szlavon erdészeti egyesület elnöksége f. évi augusztus hó 28.-án Zágrábban tartandó közgyűlésére ezuttal is meghíván egyesületünket, a titkár jelenti, hogy az országos erdészeti egyesületnek e közgyűlésen való képviselőletére Havas József választmányi tag kérétt fel.

Bemutatja egyszersmind a galicziai erdészeti egyesület meghívását a f. évi augusztus 27. 28.-án tartandó közgyűlésre s egyuttal jelenti, hogy az egyletet értesítette, hogy miután országos

erdészeti egyesületünk gyűlése is ezen időre esik, ezuttal képviselőt nem küldhetünk.

A titkár intézkedései jóváhagyólag tudomásul vétetnek.

X. A magyar közmívelődési egyesületek végrehajtó-bizottsága az egyesületek f. é. szeptember 8.-i ezredéves ünnepi kongresszusára szintén meghíván az egyesületet, az igazgató-választmány ezen kongresszusra Sóltz Gyula, Almássy Andor, Tavi Gusztáv és Kallina Károly választmányi tagokat küldötte ki képviselőül.

XI. A titkár jelenti, hogy a Tagányi Károly által szerkesztett „Magyar Erdészeti Oklevéltár“ I. kötete május hóban, II. kötete július hóban és utolsó kötete az index kivételével, a mi nyomás alatt van, e napokban elkészült s a megrendelt példányok az első két kötetből a megrendelőknak már szét is küldettek, az utolsóból pedig a napokban fognak szétküldetni.

Ezzel kapcsolatban megemlíti a titkár, hogy a szerkesztő az I. kötet megjelenése után 24 tiszteletpéldány átengedését kérte azok számára, akiknek szivességét az okmányok összegyűjtésénél igénybe vette, minthogy azonban a munka minden egyes példánya tekintélyes összeget képvisel, e kérelem teljesítésére addig, a míg a választmány nem határoz, nem érezte magát feljogosítottnak.

Az igazgató-választmány Tagányi ur kérelmét méltányosnak találván, a kívánt 24 tisztelet példány kiszolgáltatását rendelte el.

XII. Koller János m. kir. erdész az erdészeti ponyvavállalat számára „Paizs Péter uram szomorú esete, vagy: Az ártatlanság előbb-utóbb kiderül“ czim alatt egy új füzetre való népies dolgot küld be s egyidejűleg javasolja, hogy az egyesület az erdészeti ponyvafüzeteket a többi hazai nemzetiségek nyelvére is lefordíttassa.

Az igazgató-választmány a beküldött dolgot az erdészeti ponyvafüzetek bírálatára kiküldött bizottságnak adja ki, a mi pedig az idegen nyelvű fordításokat illeti, kijelenti, hogy Kollernek erre vonatkozó indítványát az egyesület szempontjából nem találja elfogadhatónak.

XIII. A titkár bemutatja dr. Darányi Gyula egyesületi ügyvédnek javaslatát, a mely szerint az általa ellátott peres ügyekben ügyvédi munkadíjait és költségeit az 1896. évtől kezdve megállapíttatni kéri.

Az igazgató-választmány a bemutatott költségjegyzéket méltányosnak találván azt elfogadja.

XIV. Miután az egyesület évi bevételeinek feleslegéből a „Wagner Károly alapítvány“ tőkéje eddig minden évben segélyeztetett, a titkár kéri a választmányt, hogy erre vonatkozólag a f. évi közgyűlésnek szintén előterjesztést tegyen s nevezetesen javasolja, hogy az alapítvány ez idő szerént 16109 frt 36 krból álló tőkéjének 16500 frt névértékű 4⁰/₀-os értékpapírra való kiegészítése iránt tétessék indítvány.

Az indítvány elfogadtatik.

XV. Tuba András hivatalszolga és házmester kéri az egyesületet, hogy fizetése, tekintettel az uralkodó drágaságra, megjavíttassék.

Az igazgató-választmány tekintettel arra, hogy a hivatalszolgai és házmesteri fizetésre költségvetésséleg felvett 480 frtnyi összegből eddig 60 frt a viczeházmester díjazására fordított, méltányosnak találja, hogy a folyamodónak ez az összeg ezentul levonás nélkül szolgáltatassék ki, a viczeházmester díjazására pedig újabb 60 frtnak felvétele hozassék a f. évi közgyűlésen javaslatba. Együttal azonban kijelenti a választmány, hogy a folyamodó az eddigi rendes segélyre többé nem tarthat igényt.

XVI. Néhai Gungl János özvegye kéri az egyesületet, hogy az elhunyt férje által tett 160 frtos alapítvány tőkéjének és 36 frtnyi törlesztetlen kamatainak megfizetése alól őt egyszersmindenkorra felmentse. A beszerzett információk szerint özv. Gunglné nyugdíján kívül semmiféle vagyonnal nem bír. Nyugdíjából pedig önmagán kívül egy kiskorú gyermekét is el kell, hogy tartsa.

A leírást az igazgató-választmány a maga részéről engedélyezi, de azzal a kikötéssel, hogy folyamodónő az elhalt tagok özvegyeit és árváit megillető kedvezményekre a törlés után igényt nem tarthat.

XVII. A megelőző választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések folytak be az egyesület pénztárába :

1. Készpénzalapítvány fejében a gödöllői magy. kir. erdőhivatalból 60 frt;

2. A „Wagner Károly alapítvány“ javára beküldött: m.-szigeti erdőigazgatóság Jóny Ottótól famagvak árából 5 frt 20 krt, Erdődi

György 50 frtot, a bártfai erdőgondnokság Jóny Ottótól famagvak árából 3 frtot, a löcsei erdőgondnokság Jony Ottótól famagvak árából 2 frtot;

3. A „magyar erdőtisztek árva leányait segélyző alapítvány“ javára befolyt: Szmik Gábor erdészindulójának 3 példánya eladásából 1 frt 50 kr.; a budatini erdőgondnokságtól rendbirságok fejében 5 frt és 2 frt;

4. A „Bedő Albert alapítvány“ javára befolyt Tanos Páltól a Singer és Wolfner czég utján 16 frt 50 kr.;

5. Magán kötvényekben tett alapítványok értékasztására befizettek Bacsák Béla 5 frt 95 krt; Javorszky Albert 15 frt 50 kr; Párnai Attila 160 frtot; Radu T. Miklós 5 frtot; Wagner Ede néhai Wagner Gusztáv helyett 30 frtot.

Tudomásul szolgál.

XVIII. Besztercebánya város megküldi „Besztercebánya város egészségügye“ czimü kiadványát a selmeczbányai erdészakadémiai ifjusági kör pedig a millennium alkalmából kiadott emlékkönyvét.

Köszönettel fogadtatnak.

XIX. A titkár jelenti, hogy a f. évi junius 8-i ünnepély alkalmával az egyesületi székház feldiszítése, minek költségeire a választmány 580—650 frtig terjedő hitelt engedélyezett, összesen 669 frt 81 krba került, ezen kívül azonban a székházat május 2.-án és junius 8.-án kivilágítani is kellett és az 73 frt 56 krt vett igénybe, ugy hogy ezek a költségek együttrve 744 frt 82 krra, vagyis az engedélyezett hitelnél 94 frt 81 krral magasabb összegre rugtak.

A igazgató-választmány a jelentést tudomásul véve a költség-többletet utólag engedélyezi.

XX. Zivuska Jenő II. éves erdőakadémiai hallgató a mult félévi vizsgákat 5 tárgyból jeles, 1 tantárgyból jó osztályzattal tette le, ennélfogva ösztöndija a következő tanévben is ki fog szolgáltatni.

XXI. A következő új rendes tagok vétetnek fel: *Trunkó* János társ. erdész, ajánlja Fankovich Imre; *Répászky* István urad. erdész és *Teutschländer* József cs. és kir. főerdész ajánlja Levitzky Albert; *Lehrman* Béla műszaki díjnok ajánlja Hibbján János.

XXII. A titkár bemutatja az országos erdészeti gyűlés előkészítő-bizottságának f. évi július hó 18.-án tartott üléséről felvett jegyzőkönyvét s ennek kapcsán megemlíti, hogy a gyűlésre az előkészítő-bizottság által az egyesület nevében az östr. Reichsforstverein, a Böhmischer Forstverein, a Mährisch-schlesischer Forstverein és a Galizischer Forstverein, továbbá a kopár területek kérdésében megalakult vármegyei helyi bizottságok elnökei és tagjai tényleg meg is hivattak. Megemlíti továbbá, hogy a fogadó bizottságok tagjai is felkértek a közreműködésre és végül, hogy a gyűlésen résztvevő tagok számára a jelvények 350 példányban elkészültek.

E jelvények darabonként 50 krba kerültek és ingyen fognak kiosztatni a tagok között.

Végül bemutatja a meghívókra érkezett válaszokat.

Az igazgató-választmány a jegyzőkönyvben foglaltakat és az ezek alapján tett intézkedéseket tudomásul veszi és a jelvények költségeit engedélyezi.

XXIII. Az országos erdészeti egyesület közgyűlései után a gyűlésen résztvevők régi szokás szerint mindig társasbédre jöven össze, az igazgató-választmány elhatározza, hogy az idei országos erdészeti gyűlés augusztus 30.-án megtartandó első ülése után délután 3 órakor szintén ily társasbéd rendeztessék s egyzersmind elrendeli, hogy arra a külföldi meghívottak és a horvát-szlavon erdészeti egyesület tagjai az országos erdészeti egyesület vendégeiként meghivassanak.

Az intézkedéssel Kallina Károly elnöklete alatt a fogadó-bizottságot bizza meg.

XXIV. Végül a titkár jelenti, hogy a f. évi közgyűlésre eddig három egyesületi tag jelentett be indítványt.

Nevezetesen 1. Berendi Béla m. kir. főerdész hosszabb megokolással indítványozni szándékozik, hogy az országos erdészeti gyűlés mondja ki, miszerént az erdészet történetének megírását szükségesnek tartja;

2. Schausek Gábor uradalmi erdész azzal a kijelentéssel, hogy indítványát a gyűlésen szóban fogja indokolni, először azt fogja indítványozni, hogy az Erdészeti Zsebnaptárban az összes okleveles erdőtisztek névsora és szolgálati alkalmazása közöltessék,

s ezen kívül az időről-időre oklevelet nyert erdészek neve az Erdészeti Lapokban is közzététessék, másodszer pedig arra tesz indítványt, hogy az országos erdészeti egyesület a földmivelésügyi ministeriumhoz feliratot intézzen annak érdekében, hogy az erdészeti akadémia végzett hallgatói nem mint műszaki dijnokok, hanem megfelelő javadalmazással mint gyakornokok vétessenek fel az állami szolgálatba; szolgálati idejük a szolgálatba lépéstől számítson, a most szolgálatban lévő erdőtisztek és műszaki dijnokoknak műszaki dijnoki minőségben eltöltött ideje pedig annak idején a nyugdíj megszabásánál figyelembe vétessék;

3. a selmeczi bányászati és erdészeti akadémia ifjusági körének képviselőjében Zivuska Jenő erdőakadémiai hallgató szintén két indítványt fog előterjeszteni. Az elsőben javasolni fogja, hogy: „az erdömérnöki szakiskola továbbra is fentartassék és az erdészet czéljára teljesen alkalmassá téve minden hallgatóra kötelező legyen. A míg ezen általános kötelezettség be nem következnek, addig vagy az akadémián, vagy a gyakorlatban bizonyos előnyök nyújtassanak a mérnök hallgatóknak, illetve a szakot végzeteknek. Ezen előnyök a negyedik éven felemelt ösztöndíj, a gyakorlatban magasabb személyi járandóság és megfelelő czim lennének.“

„A másodikban pedig indítványozza, hogy az akadémiáról való elbocsátás intézkedése tanulmányokban való elégtelen előmenetel miatt megszüntetessék. Hogy pedig az akadémiái hallgatóságban ne csökkenjen, sőt megsokszorozódjon a tudományok szeretete és művelése iránti komoly törekvés, alapittassanak egy akadémiái 300 frtos ösztöndíjből különféle természettudományi vagy szaktudományi munkák írását jutalmazó pályadíjak. Meghatározott napokon álljon az ifjuság rendelkezésére az akadémiái könyvtár, melyből dus anyagot merithet tudása és látköre kibővítésére. Felügyelet alatt vagy felelősség terhe mellett engedtessek meg az akadémiái gyűjteményekben, laboratoriumaiban való vizsgálódás, kísérletezés, végre tartassanak évközben akár az ak. tanár által kitűzött, akár hallgatók által kért, azonban nem kötelező colloquiumok, melyek a félévzáró vizsgálatok esélyeit a hallgatók javára fordítanak.“

„Mivel pedig ezen említett módok nagyobbbrészt csak az igyekezők törekvését, a tehetségesek tudását emelnék, de a nem-

bánomságnak élöket munkálkodásra nem sarkalnák, a relegálás helyett szabadabb vizsgarendszer hozassék be az akadémián, nevezetesen ne csak októberben, hanem márcziusban is tartasanak javító vizsgálatok s hiányzó tárgyból több akárhány ízben vizsgálhasson a hallgató. Büntetés volna az ismételt vizsgáknál emelkedő díj és azon körülmény, hogy mig az összes tárgyakból aki eredményt nem mutat fel, addig záradékolt leczkekönyvet nem kap.“

Az igazgató-választmány Berendi indítványát illetöleg a maga részéről azt a javaslatot fogja a közgyűlésnek tenni, hogy az az igazgató-választmánynak adassék ki azzal az utasítással, hogy midön az erdészeti történetének megírására az alkalmas időt elérkezettnek látja, a közgyűlésnek jelentést tegyen. S ugyancsak a választmányhoz kéri utasítani Schausek indítványait is, melyeket maga is méltányosnak talál.

A mi pedig az akadémiái ifjusági kör indítványát illeti, az azokban érintett kéréseket az igazgató-választmány inkább az akadémia belső ügyeinek tekinti, mindamellett megfontolás végett, ezeknek is az igazgató-választmányhoz való utasítását fogja kérni.

XXV. Jelen jegyzökönyv hitelesítésére Illés Nándor és Podhradszky Andor választmányi tagok kéretnek fel.

(K. m. f.)

Horváth Sándor
titkár.

Bedö Albert
alelnök.

Hitelesítésül:

Illés Nándor, s. k.
választn. tag.

Podhradszky András, s. k.
választn. tag.

II.

Az országos erdészeti egyesület által a magyar nemzet évezredes ünnepélya alkalmából 1896. évi augusztus hó 30. és 31. napjaira Budapestre összehívott és az egyesület rendes évi közgyűlésével együttesen megtartott országos erdészeti gyűlés jegyzőkönyve.

Jelenvoltak :

Adamek Ladiszláv	Beniczky György	Dapsy Frigyes
Adriányi Antal	Berg Vilmos br.	Demetrovics Juraj
Adriányi Arnold	Berghold Károly	Dénes Géza
Aistleitner Hugó	Bereczky Gyula	Derzsi Gábor
Ajtay Sándor	Berendi Béla	Dezsics Géza
Akantisz Rezső	Bielek Ede	Dezső Zsigmond
Aladics Emil	Biloveszky József	Dittert Gyula
Almásy Andor	Binder Béla	Dojkovics Vilim
Antal Miklós	Blum és társá	Dohnányi Pál
Antos Iván	Bodor Gyula	Donáth Károly
Apáthy László	Bogoevits Tomo	Dömötör Tihamér
Arató Gyula	Bojtner Gyula	Dragán Gyula
Áronffy Ernő	Bokor Róbert	Draskóczy László
Aue József	Bornemisza Tivadar dr.	Draskovich József
	Borosics Andrija	
Bacsák Béla	Branich Kálmán	
Bachó János	Brausil Frigyes	Eckhard Rezső
Balás Béla	Brettschneider Hermann	Eleőd Simon
Balás Vincze	Briestyánszky Endre	Emericzi Győző
Balás Sándor	Bund Károly	Eresényi Béla
Balogh Boldizsár	Burdáts János	Eresényi István
Balogh Dezső	Bükkhel Antal	Erdődy György
Balogh Ernő		Eránosz Antal János
Baranyai István		Erny Rezső
Barger Guido	Chabada Géza	Érsek Árpád
Barlay Sándor	Chabada József	Esztégár Bálint
Bartha Ábel	Cseh Lajos	
Bartha Gyula	Cseres Gyula	Fáy Ede
Basara Tivadar	Czeiszberger Ernő	Fankovits Imre
Beck Iván	Cesarics Juraj	Farbaky István
Bedő Albert dr.	Csesznák Gyula	Farkas Rezső
Bedros József	Csik Gyula	Fás Gyula
Bécsi Dezső	Csik Imre	Feilitzsch Arthur br.
Békényi Aladár	Csipkay János	Fekete János
Belházi Emil	Csoppey Cornél	Fekete Lajos
Belamaries Simon	Cornidesz György	Firbász Adolf
Benák Vinko	Csupor István	Fischbach Róbert

- Fleischer Jenő
 Fleischer János
 Fogassy Gyula
 Földes János
 Földes Tamás
 Földi János
 Förster Gyula
 Frkics Stepan
 Frits Béla
 Früstök Gyula
 Früstök István
 Furher János
 Füstös István

 Gaszner Imre
 Geschwindt Lipót
 Gergő Károly
 Gesztes Lajos
 Giller Ede
 Glós László
 Gógl Adolf
 Gresevics Juraj
 Görög István
 Greaf Jenő
 Greimer Lajos
 Gruber Károly
 Grünwald József
 Guckler Károly
 Gutecsa Luka
 Guttenberg Adolf
 Gvozdanovics Tomo
 Gyöngyössy Béla

 Habel Lambert
 Háberfelner Béla
 Hacker Gyula
 ifj. Hajek Bogoszláv
 id. Hajek Bogoszláv
 Hajdu János
 Hajós Gyula
 Halász Géza
 Halbauer István
 Hammersberg Géza
 Hangay Géza
 Hantos Ernő

 Havas Ágoston
 Havas József
 Havliesek József
 Heim Károly
 Helebrant József
 Herdina László
 Hinfner György
 Hirsch István
 Hoffmann Bruno
 Hoffman Sándor
 Hollóssy Károly
 Hoós Ernő
 Horváth Sándor
 Hub Antal
 Hubert Aladár
 Husek Ferencz
 Huszty László

 Ihrig Vilmos
 Ivancsó Bertalan
 Illés Nándor
 Illés Vidor
 Ivánits Ferencz

 Jakab József
 Jankó Sándor
 Jausz Sándor
 Jákói Géza
 Jánosy Dénes
 Jenőffy Jenő

 Kaán Károly
 Kachelman Valter
 Kayser Sándor
 Kadrzsavék Mikola
 Kallina Károly
 Kallivoda Andor,
 Kalmár Tivadar
 Karácsonyi Sándor
 Karvas Emil
 Kárász István
 Kárpáthy Lajos
 Kelecsényi Ferencz
 Kellner György
 Kern Antal
 Kincses József

 Kirinyi Béla
 Kiss Ferencz
 Nemeskéri Kis Pál
 Klauznitz Vilmos
 Kmetónyi Emil
 Koch Ernő
 Kodolányi Gyula
 Kolezonay Ernő
 Kolozsváry Andor
 Korán Aladár
 Koreck Nándor
 Korzenszky József
 Kócsy János
 Kostenszky Pál
 Kostyák Gyula
 Kostyalik István
 Kostyalik János
 Kosovics Bogoszláv
 Kovács Aladár
 Kovács Béla
 Kovács Pál
 Kovacsina Matej
 Kozma István
 Kozarac József
 Kozjak Slavoljub
 König János
 Körmendy Károly
 Krajsovits Béla
 Krajsovics Ferencz
 Krausz Géza
 Kocsa Juraj
 Kriegner György
 Kriskovits Mijo
 Krizmanics János
 Kubányi Endre
 Kumlik Tódor
 Kundrath Emil

 Lach Gusztáv
 Lagler Gyula
 Laitner Elek
 Lakszár Dragutin
 Laszman Dragutin
 Lauko Sándor
 Lánczy Antal

Lányi Emil	Muhos István	De Pottere Gerard
László Gyula	Murányi Károly	Preiszner Nándor
Lászlófy Gábor	Müller Vilmos	Prohászka István
Lehotzky Aladár		Prokics Makso
dr. Lende Adolf	Nagy Gyula	Puk Mirko
Lende Ede	Nagy Károly	Puskás Ferencz
Lenhard Antal	Nagy Pál	
Lepusits Mirko	Nagy Vincze	
Leviczky Albert	Nádas Béla	Ratkovszky Károly
Liftner István	Nemes Károly	Reinfusz Bódog
Lohr Antal		Reinfusz Félix
Lolok József		Reinfusz Viktor
Lonkay Antal	Ocsárd Károly	Rejtő Adolf
Lonesaries Josip	Odescalchi Livius hg.	Renner Antal
Ludmann Miksa	Odor Ignác	Revódszky Béla
Lumnitzer Béla	Onody Ferencz	Rétyi Zsigmond
Lux János	Ormay Gyula	Riesz László
	Oszterlamm Ernő	Ritter Károly
		Rochlitz Nándor
Malomszky János	Palkovich Károly	Rónay Árpád
Mariányi János	Partos Vilmos	Roth Ignác
Mariássy Mátyás	Parragh Béla	Rozim József
Markulin Iván	Pál Miklós	Rozmanith Albert
Marossy Ferencz	Pál Tamás	Rózsa Imre
Maslek Mihály	Pálka Gyula	Rózsay Rezső
Masztics Ádám	Pálos Konrád	Röhrich Márton
Matavovszky Árpád	Pánczél Ottó	Rukavina Rezső
Matizovics Károly	Párnai Attila	Ryll Viktor
Matusovits Mihály	Pável Jenő	
Mayer Géza	Perez Sándor	Salix Gyula
Mayer Gyula	Petermann Keresztély	Sárközy Miksa
Mednyánszky Dénes	Petruschek Károly	Schauschek Gábor
Merényi Gyula	Petzrik Antal	Schmidinger Josip
Méhes Péter Pál	Péch Kálmán	Schmidinger Rikárd
Mészáros János	Pfalz Károly	Schmidt Arthur
Mjazovszky Károly	Pfuntner Károly	Schmidt Károly
Miklós Lajos	Pintér Mihály	Schlachta László
Mikolás Vincze	Pirkner Ernő	Sóltz Gyula
Mirtse János	Piso Kornél	Seenger Lajos
Miskolczy János	Plesa Nikola	Siller János
Mocnaj Dragutin	Plech József	Simon Gyula
Molcsányi Gábor	Podhradszky András	Skrbek Károly
Molnár Imre	Polacsek Károly	Soltész Nándor
Molnár Károly	Popovits Ottó	Somogyi Lajos
Mölezer Gyula	Porubszki Gyula	

Somkerekgy Gusztáv	Takács Miklós	Vác Gáso
Stankovits Velimir	Taller Pál	Vaitzik Emil
Stromszky László	Tatarek Kálmán	Vaszary Ernő
Strompf Pál	Tavassy Gyula	Vaszi lovits Miklós
Szabó Adolf	Tavassy Lajos	Vágner Gyula
Szabó József	Tavi Gusztáv	Várady Ignác
Szalay Ernő	Teltsch Gyula	Várnay Sándor
Szalay József	Temesváry Béla	Velics János
Szántó Mihály	Teodorovits Ferencz	Veigl Róbert
Szemők Pál	Terényi Sándor	Veress Sándor
Szenes József	Teutschländer József	Véssey Ferencz
Szentimrei Dániel	Téglás Károly	Vlahovics Ilija
Szepesi Gusztáv	Tomesányi Gusztáv	Vörös Ferencz
Székely György	Tomesányi Gyula	Vranicsár Julijo
Szift Ágoston	Tornay Gyula	Winkler Miklós
Szigeti Rezső	Tóth Miklós	Wlaszati Ödön
Szilárd Károly	Tölg Vilmos	
Sziklay Emil	Török Sándor	Zachár Gyula
Szitnyay József	Török Gábor	Zachár István
Szmik Gábor	Tuchmayer József	Zankó Emil
Szvoboda Mihály	Tuzson János	Zezulka János
Szőcs Elemér		Ziegler György
Szőcs Miklós	Ujfalussy Mihály	Ziegler Mihály
Szőnyi István	Urbánszky István	Zikmundovszky Nándor
Szupek József	Vadas Gyula	Zivuska Jenő
Szűts Kálmán	Vadas Jenő	Zombory Antal
	Vadászffy Jenő	Zvickelsdorfer János

Első ülés.

1896. augusztus hó 30-án Budapesten, az ezredéves kiállítási „ünnepélyek csarnoká“-ban.

(Az ülés kezdődik d. e. 10. órakor.)

Elnök: dr. Bedő Albert államtitkár,
az országos erdészeti egyesület alelnöke.

Elnök az ülést megnyitva, hosszabb beszédet intéz az országos gyűlés tagjaihoz (l. ugyanezen füzetben a 645. és köv. oldalokon) s beszédét a következő szavakkal fejezi be.

Mielőtt a tanácskozás sorrendjére áttérnénk, engedje meg a t. közgyűlés először is mély sajnálattal jelentenem, hogy mindnyájunk által szeretve tisztelt elnökünk, kinek a közgyűléshez

intézett levelét a tárgyalások során lesz szerencsém bemutatni, s a kinek élete egyesületünk életével szorosan összeforrt, betegsége által akadályozva van a körünkben való megjelenésben és azért nem üdvözölhetjük öt ma itt szeretetünk melegével; de mint ő ma itt velünk van, úgy mi is vele együtt érzünk. Azt hiszem tehát, t. közgyűlés, hogy midnyájunknak hő ohaját fejezem ki akkor, midőn buzgó és nagy érdemű vezérünknek a mindenható kegyéből egészsége mielőbbi tökéletes helyreállítását kívánom. (Zajos éljenzés.)

A t. közgyűlés kívánságát vélem továbbá tolmácsolni, midőn a mai országos gyűlésen a magas kormány, a törvényhatóság, az egyesületek, testületek és intézetek képviselőiben megjelent ügyparáitainkat, valamint az orsz. kiállítás igen tisztelt igazgatóját az országos gyűlés nevében hazafiui örömmel a legőszintebben és legmelegebben üdvözölöm. (Zajos éljenzés.)

És most, t. közgyűlés, térjünk át tanácskozásaink sorrendjére.

Felkérem a titkár urat, sziveskedjék előterjeszteni jelentését az országos erdészeti egyesület működéséről a megelőző közgyűlés óta.

Horváth Sándor titkár: T. országos gyűlés! Régi szokás szerént méltóztassék megengedni, hogy mielőtt jelentésemet előterjeszteném, a mai országos erdészeti gyűlésre meghívott hatóságok, testületek, egyesületek és más érdekelt körök képviselőit bejelenthessem.

A nagymélt. földmivelésügyi ministerium Belházy Emil m. kir. főerdőtanácsost; a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi ministerium Hirsch István m. kir. főerdőtanácsost; a horvát-szlavon erdészeti egyesület Zigmundovszky Nándor osztálytanácsost, az egyesület első alelnökét; az Österreichischer Reichsforstverein Petruschek Károly kormánytanácsost, a boszniai és hercegovinai erdészeti ügyek előadóját a közös pénzügyminiszteriumban, lovag Guttenberg Adolf erdőtanácsost, a bécsi Hochschule für Bodencultur tanárát; Brettschneider Hermann erdőigazgatót és báró Berg Vilmos urat, az egylet elnök-helyettesét; a galicziai erdészeti egyesület Bedő Albert államtitkárt, mint az egylet tiszteletbeli tagját; a Mährisch-Schleizischer Forstverein Hub Antal Clem. erdőmestert, az egylet ügyvezetőjét; Budapest székes-főváros Görög

István és Kriegner György székes-fővárosi bizottsági tagokat és Guckler Károly székes-fővárosi erdőmestert; Szeged szab. kir. város László Gyula és Zombory Antal tanácsnokokat; Pozsony sz. kir. város Taller Pál kir. tanácsos, polgármester-helyettest és Kumlik Todor városi tanácsost; Körmöcz sz. kir. és főbányaváros Chabada József polgármestert és Lende Ede városi erdőmestert; Besztérczebánya sz. kir. város Csesznák Gyula polgármestert és Herdina László városi főerdészt; Selmecz és Bélabánya sz. kir. város Szitnyai József polgármestert, Krausz Géza városi erdőmestert, Vörös Ferencz városi főjegyzőt és Farbak István országgyűlési képviselőt; Kassa sz. kir. város Szönyey István erdőmestert; Sopron sz. kir. város Kellner György városi erdőmestert; továbbá a kopárterületek kérdésének tanulmányozására a közigazgatási erdészeti bizottságok elnökei által megalakított vármegyei helyi bizottságok közül: Hunyadvármegye helyi bizottsága báró Bornemissza Tivadar bizottsági elnököt; Hevesvármegye helyi bizottsága Baranyai István, Benitzky György, Gesztes Lajos és Graefl Jenő bizottsági tagokat; Krassó-Szörény vármegye Tomesányi Gusztáv, Szepesi Gusztáv, Balás Sándor és Párnaí Attila bizottsági tagokat; Szeben vármegye helyi bizottsága Szöcs Miklós, Eckhard Rezső és Szücs Elemér biz. tagokat; Szeged város helyi bizottsága Várady Ignác bizottsági elnököt; Kassa sz. kir. város helyi bizottsága Máriássy Mátyás bizottsági tagot; Gömör vármegye helyi bizottsága Hajós Gyula, Kelecsenyi Ferencz, Dénes Géza, Donáth Károly, Draskóczy László, Szmik Gábor biz. t.-okat; továbbá: az egrí főkapitányi uradalom Tornay Gyula uradalmi erdőmestert; az aradi és csanádi egyesült vasutak Rózsa Imre erdő-üzletvezetőt és Ajtay Sándor főerdészt; a kalocsai főkapitány Lenhárd Antal urad. erdőmestert.

Elnök: Fogadják a felsorolt hatóságok, egyletek és testületek, ugyszintén a képviselőletükben megjelent t. kiküldöttek az országos erdészeti gyűlés szives üdvözlését és köszönetét tanácskozássaink iránt tanusított érdeklődésükért. (Éljenzés.)

Horváth Sándor titkár: (Olvassa a jelentést. — Lásd ugyan ezen füzetben a 654. és köv. oldalakon.)

Elnök: T. közgyűlés! A titkári jelentésben több indítvány foglaltatik, melyek felett a t. közgyűlésnek most határozatot hozni

kell. Miután a t. közgyűlés ezen indítványokat kifejezett helyesléssel méltóztatott fogadni, azt hiszem határozatilag is kimondhatom a következőket:

A t. közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi, hogy az igazgató-választmány Tagányi Károlyt, oklevéltárunk szerkesztőjét, az idegen nyelvű okmányok magyar fordításának kötelezettsége alól fölmentette, valamint, hogy a sajtó alá rendezésre és korrekurák díjazására szánt 600 frtot a szerkesztő kérelmére megkétszerezte és az index költségeire újabb 300 frtot engedélyezett. (Helyeslés.)

Együttal a közgyűlés elismerését és köszönetét fejezi ki Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urnak azon hazafias támogatásért, melyben oklevéltárunk kiadásánál minket részesíteni méltóztatott. (Éljenzés.)

A közgyűlés továbbá jóváhagyólag tudomásul veszi az igazgató-választmánynak azt a határozatát is, melylyel Barger Guidó és Márton Sándor tagtársainknak a múlt évi közgyűlés elé terjesztett és a közgyűlés által az igazgató-választmánynak kiadott indítványait, melyben a hasznosnak és értékesnek elismert új erdészeti műszerek feltalálóiának anyagi támogatását javasolták volt, a megfelelő költségvetési fedezet hiányában elfogadhatónak nem találta. (Helyeslés.)

Szintűgy tudomásul veszi a közgyűlés az igazgató-választmánynak a június 8.-i nemzeti ünnep alkalmából az egyesület székházának diszitése iránt tett intézkedéseit és az erre fordított költségeket engedélyezi. (Helyeslés.)

A közgyűlés felhatalmazza továbbá az igazg. választmányt, hogy a Wagner Károly-alapítvány ez idő szerént 16.109 frt 36 krból álló tőkéjét, a mennyiben a zárszámadás eredménye engedni fogja, az év végén 16.500 frt névértékű 4⁰/₀-os értékpapírra egészíthesse ki. (Helyeslés.)

Végül a közgyűlés jegyzőkönyvileg mély fájdalomát és részvétét fejezi ki az évközben elhunyt egyesületi tagok elvesztése felett. (Helyeslés.)

T. közgyűlés! A tárgysorozat szerint következik most az igazgató-választmány jelentése az orsz. erdészeti egyesület 1895. évi számadásainak megvizsgálása és az 1897. évi költségvetés megállapítása tárgyában.

Horváth Sándor titkár: T. közgyűlés! az igazg.-válaszmány az alapszabályok rendelkezése szerint a múlt évi számadásokat egy három tagu bizottságnak adta ki megvizsgálás végett s egyuttal felkérte ezt a bizottságot a jövő évi költségvetés elkészítésére is. A bizottság megbízásában eljárván, munkássága eredményéről részletes jelentést tett, melyet az igazg.-választmány f. é. május 26.-i ülésében tárgyalt, elfogadott és magáévá tett, úgy, hogy ezt e jelentést most már saját jelentéseként terjeszti a t. közgyűlés elé, azzal a kiegészítéssel azonban, hogy a költségvetési tervezet első rovatának d) alrovata alatt fölvelt összeget 60 frttal fölemelni kéri. Ennek indokolását a költségvetés tárgyalásakor lesz szerencsém előterjeszteni.

Ez a jelentés, melyről most szoltam, az Erdészeti Lapokban kinyomatván, az egyesület minden tagjának megküldetett, azonkívül külön füzetben is szétszattott. Azt hiszem tehát, a t. közgyűlés felment attól, hogy a jelentést felolvassam. (Helyeslés.) Ennélfogva tisztelettel kérem, méltóztassék az alapszabályok értelmében intézkedni, hogy a számadások és a költségvetési tervezet ezuttal is egy háromtagu bizottságnak adassék ki, azzal a megbízással, hogy az igazgató-választmány jelentését, a számadásokat és a költségvetést megvizsgálván, a közgyűlésnek határozathozatal végett jelentést tegyen.

Elnök: Méltóztatnak ezt elfogadni? (Helyeslés.) Tehát ki mondhatom határozatként, hogy a múlt évi számadások megvizsgálására és a jövő évi költségvetés megállapítása iránt való javaslattételre a közgyűlés három tagu bizottságot küld ki kebeléből, mely jelentését a közgyűlés folyamán előterjessze. Azt hiszem, a bizottság tagjai lehetnének Belházy Emil főerdőtanácsos ur elnöklete mellett, Szócs Miklós és Bedros József tagtársaink. (Helyeslés.)

T. közgyűlés! Tárgysorozatunk 4. pontja értelmében most az egyesület ügyeinek vezetésére egy elnök, két alelnök és 30 választmányi tag lesz választandó. Mielőtt azonban erre vonatkozólag javaslatomat megtenném, engedje meg a t. közgyűlés, hogy gróf Tisza Lajos elnök ő nagyméltósága, továbbá a magam és alelnök-társam, valamint az igazgató-választmány tagjai nevében is köszönetünket fejezzem ki a t. közgyűlés tagjainak azért a bizalomért, hogy minket a lefolyt három évre egyesületünk ügyeinek vitelével megbizni

méltóztattak. (Éljen zés.) Most pedig kérem a t. közgyűlést, hogy leköszönésünket elfogadva, az új választást megejteni, elnököt, két alelnököt és 30 választmányi tagot választani méltóztassanak.

Ezen választási kérdéssel kapcsolatban, — mint már elnöki megnyitomban jeleztem, — elő kell terjesztenem a t. közgyűlésnek azt a levelet, melyet szeretve tisztelt elnökünk, Tisza Lajos gróf ő nagyméltósága a t. közgyűléshez intézett. Felkérem a t. titkár urat, sziveskedjék ezt a levelet felolvasni.

Horváth Sándor titkár (olvassa:) „Tisztelt közgyűlés! Midőn a t. közgyűlés elnézését kérném, hogy egészségi állapotom miatt e mai ünnepélyes közgyűlésen részt nem vehetek, másfelől kötelességemnek tartom felkérni a t. közgyűlést, hogy — az alapszabályok értelmében ezen közgyűlésen megejtendő — választásnál személyemtől eltekintve, az elnöki tiszt betöltésére oly egyénben méltóztassék megállapodni, kiben az az előszeretet az erdészet ügye iránt, melyet én mindenkor tápláltam, egyesítve legyen azon tetterő és munkaképességgel, melylyel fájdalom már többé nem rendelkezem.

Hogy a tett teréről félre vonulva is mindig a legnagyobb érdekekkel fogom követni az egyesület működését és gyarapodását s erre közreműködni, — a mennyire az megbénult munkaerőmtől kitelik, — továbbra is kedves feladatomnak tekintem, mondanom sem kell.

Fogadja a m. tisztelt közgyűlés az egyesület nevében, hálás köszönetemet azon megtisztelő bizalomért, melylyel hosszú évek során kitüntettet, alkalmat nyujtván nekem ez által arra, hogy az erdészetnek általam oly nagyrabecsült és fontosnak ismert ügyét csekély erőmhöz képest szolgálhassam.

Kiváló tiszteletem mellett maradtam a t. közgyűlésnek
N.-Kovácsi, 1896. augusztus 29.

alázatos szolgája

Tisza Lajos.

Elnök: T. közgyűlés! Méltóztassék megengedni, hogy e levéllel kapcsolatban én is egy kéréssel járuljak a t. közgyűléshez.

Mély sajnálattal és fájdalommal vesszük tudomásul a levél tartalmát, mely szerint mélyen tisztelt elnökünk ő nagyméltósága gyöngéledő egészsége miatt az orsz. erdészeti egyesület vezetésétől vissza akar lépni.

Ha ő excellenciájának betegsége hosszabb idő óta tartana, mint — fájdalom — tart, és ha annyira súlyos természetű volna, hogy ő exczellenziája csak életerejének gyöngítése árán vehetne részt egyesületünk vezetésében, akkor azt mondanám: tegyünk meg mindent drága életének meghosszabbítására, és ne kívánjuk tőle azt az áldozatot, hogy továbbra is részt vegyen egyesületünk ügyeinek intézésében. De midőn azt látom, hogy mélyen t. elnökünk ő exczellenziája betegségének ideje alatt is minden megszakítás nélkül részt vehetett eddig az ügyek intézésében, és alig volt egy pár választmányi ülés, a melyen személyesen nem elnökölhett, és még akkor is, a midőn az ülésen meg nem jelenhetett, minden fölmerült kérdésre nézve bölcs tanácsával élhattünk és éltünk is egészen a legutóbbi időkig: akkor, t. közgyűlés, azt hiszem, hogy nem tarthatjuk elérkezettnek és egyhamar bekövetkezőnek azt a fájdalmas időpontot, a melyben ő exczellenziája elnöki vezetésétől meg kellene válnunk. (Zajos helyeslés és éljenzés!) Ennélfogva kérem a t. közgyűlést, hogy a hozzá intézett meleg hangu levélre intézzen hasonló meleg hangu üdvözlő levelet ő exczellenziájához, mint megválasztott új elnökéhez. (Hosszszantartó lelkes éljenzés.)

Ugy látom, hogy javaslatomat méltóztatnak egyhangulag elfogadni. (Általános helyeslés.)

Most tehát ejtsük meg a szavazást. Kérem a t. közgyűlést, méltóztassanak hozzájárulni, hogy a szavazás idejére tárgyalásainkat felfüggeszjük, a szavazatok beszédésére és összeszámitására pedig Szabó Adolf ur elnöklete alatt Chabada József és Hajós Gyula urakból álló bizottság küldessék ki, mely kétségkívül mindnyájunk örömeire azt fogja jelenteni a t. közgyűlésnek, hogy Tisza Lajos gróf ő exczellenziája egyesületünk elnökéül ismét megválasztatott. (Zajos éljenzés.)

(Szavazás után)

Elnök: Méltóztassanak helyeiket elfoglalni, hogy az ülést folytathassuk.

Miután a szavazatok a kiküldött bizottságnak beadattak, és a bizottság a szavazatok összeszámitásával foglalkozik, térjünk át tárgysorozatunk 5. pontjára.

(Szakkérdések tárgyalása.)

Felkérem Tavi Gusztáv erdőtanácsos urat, hogy kitűzött előadását a kopár területek beerdősítésének kérdéséről megtartani sziveskedjék.

Tavi Gusztáv: (Részletesen ismerteti a kopár területek beerdősítésének kérdését [l. ugyanezen füzet 670. és köv. oldalain.] és végül a következő határozati javaslatot terjeszti elő:)

Mondja ki az országos erdészeti gyűlés hogy:

hazánk kopár és kopárosodó területeinek fokozottabb beerdősítését közgazdasági tekintetből és árvizvédelmi szempontokból felette szükségesnek és sürgősnek ismeri s hogy e végből kívánatosnak tartja, miszerént

1. az állami kezelés, oly czélből, hogy az állam a kopárok beerdősítését alkalmas szakközégek alkalmazásával mindenütt megfelelően előmozdithassa, istápolhassa és biztosítsa, az összes községi, volt urbéres közbirtokossági stb. fennebb említett erdőkre és ezzel együtt a beerdősítendő kopárokra is megalkotandó törvénnyel kiterjesztessék:

2. hogy a kopárok és kopárosodó területek az egész országban bizottságilag megállapíttassanak, összeírassanak és nyilvántartassanak;

3. hogy a kopár területek beerdősítési munkálatait ott a hol az erdősítés közérdekből történik és beigazolható, hogy az erdősítésből a birtokosra háruló haszon kisebb, mint a reáfordított költség, vagy a birtokosok a beerdősítést önerejükkel teljesíteni képtelenek az állam megfelelő anyagi támogatásban részesítse;

4. hogy egyes kopár és kopárosodás veszélyének kitett területek, midőn ez a kopárok megszüntetésének vagy az elkopárosodás megakadályozásának a fenforgó körülmények között legmegfelelőbb eszköze: az állam részére megszereztesse.

Mindezekből folyólag pedig mondja ki az országos erdészeti gyűlés, hogy az országos erdészeti egyesület felkérésék, miszerént fennebbiek értelmében az országos erdészeti gyűlés határozataként a magas kormányhoz feliratot intézni sziveskedjék.

Elnök: T. országos gyülekezet! Tárgysorozatunk értelmében van szerencsém felkérni a t. orsz. gyűlés tagjait, méltóztassanak a kitűzött kérdésre vonatkozó nézeteiknek kifejezést adni.

Hajós Gyula: T. országos gyűlés! A kopárok ügyében imént hallott előadás szívemhez és lelkemhez szólt, mert teljesen átérzem, hogy a kopárok befásításának ügyét sikeresen végrehajtani csak úgy lehet, mint azt az előadó ur alaposan és helyesen kifejtette. Különös örömmel tölt el az, hogy az előadó ur hangsúlyozta, hogy a kopárok befásítása csakis szakszerű vezetés mellett történjék; mert a befásításnak valóban fontos tényezője az, hogy ne hagyassanak magukra az illető birtokosok, kik e téren teljesen járatlanok; a balsiker már a kezdetnél lelohasztaná kedvüket, holott ha mindjárt kezdetben az erdősítésnek sikerét látják, ez buzdítólag fog reájuk hatni. (Helyeslés.)

Én tehát melegen óhajtom, hogy ott és akkor, hol és mikor az ország kopár területei befásíttatni fognak, a magyar erdészek szívvel-lélekkel ott legyenek.

Továbbá örömmel hallottam a t. előadó urnak azt a kijelentését, hogy a csemetekerteket ott kell létesíteni, a hol a kopár területek vannak, mert a befásítás előhaladásának nagy akadálya volt az, hogy a csemeték távol vidékekről jöttek és ennek következtében a leggondosabb eljárás mellett is sokszor megromlottak. De eltekintve ettől, minden vidéknek más éghajlati viszonyai vannak, különösen tavasszal és ősszel, s így megtörténik, hogy

midőn a csemeték a termelés helyén kiszedhetők, ott, hol alkalmazandók lesznek, nem ültethetők el mindjárt. Azonkívül a befásítás sikere érdekében lehetőleg meg kell könnyíteni az illető birtokosoknak a befásítást. Legkisebb költséggel pedig akkor jutnak a csemetékhez, ha azok a kopár területek bizonyos központjain termeltetnek.

De a kopárok befásítása a legtöbb esetben azt is szükségessé teszi, hogy a legeltetés egy időre korlátoztassék. Már pedig a legeltetést, különösen a volt urbéres közbirtokosságok, melyek szegények, alig képesek nélkülözni. Ott tehát ugy kell fásítani, hogy a legeltetési tilalom a legrövidebb időre szoríttassék. E célból nem csak egy-két éves csemetéket kell ültetni, hanem suhángokat is, melyek a marha szájából kinöttek, de ezeket távolról oda hozni nem lehet. Azért sarkalatos követelmény, hogy a kopár területek helyén telepíttessenek meg a csemetekertek.

A mi a kopár területek fölvételét illeti, általánosságban magamévá teszem az előadó ur nézetét; de nem teszem magamévá azt a véleményét, hogy a kopárok a fölvétel alkalmával hat csoportba osztassanak be. A természet nem ismer ugrásokat; a kopároknál is oly folytonosság és összefüggés észlelhető az egyes csoportok közt, hogy az előadó ur által kívánt osztályozást gyakorlatilag keresztül vinni nem lehetne. Az előadó ur először azt kívánja, hogy a fölvétel alkalmával külön vétessenek azon kopárok, melyek az 1879. évi XXXI. t.-cikknek a kopárok befásításáról szóló 165. és 166. szakaszai értelmében befásítandók. De ki fogja a helyszínén megállapítani, hogy melyek azok a kopárok, melyek a törvény ezen rendelkezése alá esnek?

Azért óhajtanám, hogy a csoportosítás lehetőleg összevonassék, és pedig ugy, hogy mindazon területek, melyek

az erdőtörvénynek a kopárok befásításáról szóló rendelkezései alapján, de egyuttal a mezőrendőrségről szóló törvény alapján is befásítandók, ne külön vétessenek, hanem összevonassanak, úgy, hogy az összeírás azon csoportban történjék, melyben a befásítás az erdőtörvény intézkedése alapján történnék, és pedig azért, mert azon területek, — mint azt a tapasztalatokból tudjuk, — főképen szegény emberek tulajdonát képezik, kik a befásítást saját erejükből teljesíteni nem képesek. A mezőrendőri törvény a befásító birtokosnak semmi előnyt sem biztosít, azért tehát a három első osztályt összevonni kívánnám, és pedig az erdőtörvény értelmében, mely szerént az illetők állami segélyben részesülnek és ingyen csemetéket kapnak.

Megjegyzem különben, hogy a most említett nehézségeket nem tartom magam sem oly nagyoknak, hogy az osztályozás épenséggel nem volna úgy is keresztülvihető, mint azt az előadó ur ajánlotta, és csak azért, hogy ebben az irányban könnyítve legyen azoknak a dolgán, a kik e feladattal meg lesznek bizva, ajánlottam azt, hogy az osztályozásnál kevés csoport állitassék fel. (Helyeslés.)

Baranyai István: T. országos gyűlés! Méltóztassék megengedni, hogy mint nem szakértő hozzászóljak a kérdéshez. Köszönettel és hálával veheti az ország, hogy az országos erdészeti gyűlés ezt a kérdést fölvette és annak megoldására törekszik. Távol legyen tőlem, hogy kritizálni akarjam a szakszerű és alapos felolvasást; de annak egy hiányát leszek bátor főlemlíteni. A t. felolvasó ur ugyanis, mint erdészeti szakegyén, főleg az erdészeti szempontokra terjeszkedett ki és csak mellékesen érintette a gazdasági és egyéb fontos szempontokat. Meggyőződésem szerént e kérdés mezőgazdaságilag is rendkívül fontos, talán a mező-

gazdaságnak egyik legfontosabb kérdése. Mert a kopár területek, melyeket helyesen méltóztatott a föld fekélyeinek nevezni, és az ezen kopár területekkel karöltve járó vízmosások, melyeket folytonossági hiányoknak nevezhetünk, mezőgazdaságilag értéktelen területek, nemcsak, de teljesen hasznavehetetlenné teszik a legtöbb helyen még az alattuk levő, egyedül értékes és mezőgazdaságilag hasznavehető mivelt földeket és nagyon értékes réteket. Ez a kérdés tehát mezőgazdasági szempontból is sürgős megoldást kíván, és egy jobb kor hajnalát fogja jelenteni, ha ez a megoldás sikerül.

Azt hiszem viszont, hogy e megoldásnál nem fogunk azon nehézségekre akadni, melyeket az előadó ur felsorolni méltóztatott. Először méltóztatott említeni az ellen-szenvet.

Bocsánat, hogy saját tapasztalatomból beszélek, de én a kopár és vízmosásos területek befásítása körül ellen-szenvet nem tapasztaltam. Legnagyobb akadály, igenis, a szegénység, és helyesen méltóztatott jelezni azt, hogy a befásításnál az állam támogatása a legnagyobb mértékben vétessék igénybe. Ezt joggal és igazságosan kívánhatjuk, mert nemcsak annak az egy szegény embernek nyújtunk támogatást vele, ha őt arra képesítjük, hogy a saját kopár területét befásíthassa, hanem ezáltal hasznot nyújtunk az egész közönségnek, mert a fásítás, mely északon történik, hasznot hajt a legdélibb lakónak is. Ha tehát az állam közös vagyonát vesszük erre igénybe, ezt jogosan tesszük, mert abból mindnyájunknak haszna van.

Azt hiszem tehát, ez nem fog nehézséggel járni. De, — mint mondani méltóztatott, — kísérletet kellene tenni első sorban, hogy maguk a birtokosok vállalkozzanak a beültetésre. Azt hiszem, hogy ez a legtöbb helyen sike-

rülni fog, de a hol nem sikerül, ott a törvénynek legnagyobb szigora vétessék igénybe.

Felhozatott a legeltetés, különösen, mint mezőgazdaságilag legnagyobb akadály. Nekem e tekintetben is azt volt alkalmam tapasztalni, hogy a legeltetési tilalom szükségét azok a birtokosok, a kik ültetnek, belátják. Aztán szerencse az is, hogy az ültetésre oly fanem áll rendelkezésünkre, mely gyors növésénél fogva, — legalább az ország nagy részében, tudjuk, hogy az ákác gyors növésü, — lehetővé teszi, hogy néhány év múlva a beültetett kopár területek nemcsak az előbbi legeltetési hasznot, de tizszeres legeltetési hasznot adnak. És ha a befásítás turnusokra osztva történik, akkor csak addig van nehézség, míg az első turnus foly.

Azért örömmel üdvözlöm az előterjesztett javaslatot, és kívánom, hogy azt a t. orsz. gyűlés elfogadva, érvényesülését előmozdítani sziveskedjék. (Éljenzés.)

Nagy Gyula: T. orsz. gyűlés! Az 1879. XXXI. t.-cz. 165. szakasza tudvalevőleg határozottan és világosan előírja, hogy a kopár területek beerdősítendők, és ez a munkálat az idézett törvény szerént a kir. erdőfelügyelők hivatása. Az erdőtörvénynek ezen rendelkezése tudvalevőleg még ma is érvényben van, hacsak a mezőrendőri törvénynek az a szakasza, mely azt mondja, hogy minden ellenkező rendelkezés hatályon kívül helyeztetik, ezt is hatályon kívül nem helyezi.

Ha tehát véletlenül magam is nem volnék kir. erdőfelügyelő, először is azt kérdeném: mit tettek e felügyelőségek annyi év óta az erdőtörvény ezen rendelkezéseinek a végrehajtására? Így azonban tudom azt, hogy az erdőfelügyelők annyira igénybe voltak véve, hogy őket e tekintetben mulasztás nem terheli.

Én ott látom a nehézséget, hogy e törvény végrehajtását, — szegényünkre, — most ki akarják venni az erdőfelügyelők hatásköréből és új állami közegeket akarnak megbizni vele. Ha ez csakugyan megtörténik, akkor bizonyára azt fogják mondani, hogy az erdőfelügyelőknek törvényes kötelességük teljesítésére nem volt akaratuk. Pedig csak az alkalmas munkaerő és a pénz nem áll rendelkezésükre.

Nincs akadály, t. orsz. gyűlés, hogy azt mondjuk: a földmivelésügyi ministerium a törvény ezen rendeletének végrehajtására adjon alkalmat, utat-módot, közeget és pénzt, akkor az erdőfelügyelők mindig hajlandók és képesek lesznek a törvény értelmében teljesen foganatosítani a kopár területek befásítását. Mig ha most az országgyűléshez fordulunk új törvényért, azt fogják mondani: 16 év után csak most tartjátok szükségesnek ezt? Hát eddig miért nem történt beerdősítés?

A mi pedig a kopár területek kijelölését illeti, e tekintetben is akadály volt eddig, hogy a törvény nem mondja meg, mi a kopár terület. Ezt tehát meg kell állapítani, és én e tekintetben is megfontolandónak tartom az előadói javaslatot, mert ha azt a módot fogadjuk el, melyet az előadó ur javasol, hogy t. i. vegyes bizottság küldessék ki a kijelölésre, akkor megyénkint, járasonkint, vidékenkint mindenütt más lesz az osztályozás. Már pedig ez annyira fontos kérdés, hogy úgyszólván ezen fordul meg az egész munka megoldása, és ennek oly egyöntetűnek kell lennie, hogy panasz ellene ne állhason elő sem egyik, sem másik vidéken.

Épen azért azt gondolom, ha kivihető volna, a kopár területek kijelölése egy, például az országos erdészeti egyesület, az országos gazdasági egyesület és a mérnök

egyesület által kiküldendő szaktekintélyekből álló háromtagu bizottságra lenne bízandó, és az ő munkálatuk azután az erdőfelügyelők rendelkezésére lenne bocsátandó.

Az előadó ur indítványához tehát nem járulhatok.

Illés Nándor: T. országos gyűlés! Az igen t. előadó ur annyira kimerítette a kérdést, hogy alig van hozzá szólni valóm. Mindazonáltal van néhány olyan momentum is, melyre nézve czélszerű lesz véleményt mondani.

A kérdés megoldásának részleteibe bocsátkozni e gyűlésen nem tartanám czélszerűnek, mert ily nagy testület ily részleteket nem oldhat meg; hanem az elvekre nézve legyen szabad nyilatkoznom.

Azt hiszem, hogy itt három pont van, mely különös fontossággal bír. Először a kopár minősége illetőleg természetete, másodsor a kopár jövőbeli hasznosítása és harmadszor a kopár visszahódításának módja a kultúra számára.

A kopár minősége körvonalozva van ugyan az erdő-törvény erre vonatkozó szakaszában; mindazonáltal mégis azt hiszem, hogy igen lényeges megkülönböztetést lehet tenni arra nézve, hogy milyen a kopárnak nemzetgazdasági értéke. Mert a kopár vagy olyan, mely elvesztette termőképességét örök időkre és akkor az egész nemzetre nézve elveszett vagyon, vagy pedig másoknak tesz károkat. Ez a két különbség magában véve megadja azt, hogy miként bánjunk el a kopárokkal.

Az a kopár, melyről elveszett a talaj, mely veszendőbe mehet az egész nemzetre nézve, hogy azután soha többé a nemzetnek semmiféle jövedelmet ne szolgáltat-hasson, az oly veszedelem, mely ellen az államnak és az összességnek minden erejével föl kell lépnie, annak elhá-

ritására minden erejét reá kell fordítania. Ez az első kérdés.

Erre nézve tehát az a véleményem és javaslatom, hogy az ilyen kopár területeknél semmi segélyről, a birtokosok jóakarataról nem lehet szó, hanem magának az államnak kell közbelépnie és az egészet a saját költségén megcsinálnia, és azokat a területeket, ha máskép nem lehet, kisajátítás útján kell elfoglalni.

Azon területeknél, melyek másoknak kárt okoznak, a kérdés máskép áll. Ezeknél az erdőtörvény rendelkezése szerint az érdekeltség is bevonható, tehát csak állami segélyről lehet szó, és csak az a kérdés, mikor adassék nagyobb vagy kisebb segély, ezt azonban magára a kormányra bízhatjuk.

A második pont a kopár jövőbeli hasznosítása. Mikor a kopárnak jövőbeli értékesítéséről van szó, akkor még valami talaj van rajta, mert ha már egészen elsziklásodott, akkor nehéz hozzányulni.

Én azt hiszem, hogy e kérdésnél nem szabad pusztán az erdészeti szempontnál maradni, hogy minden kopárnak erdővé kell válnia. Van számos kopár terület, melyeken a Pinust nem lehet erdősítésre használni. Ezen talán gyümölcsfákat lehetne tenyészteni, például diófát és alatta mogyorót. Ezzel szintén oly állapotba lehetne hozni azt a területet, hogy a teljes elpusztulás ellen meg lenne védve és az illető birtokosnak még hasznot is hajtana. Ezt természetesen csak a helyi viszonyok szerint lehet megítélni, és csak kivételes esetekben lehet gyümölcsfákat alkalmazni.

A jövőbeli hasznosításnál fölmerült még a legelő kérdése is. Azt hallottam hangoztatni, hogy arra kell töre-

kedni, hogy ezeken a területeken a legeltetés jövőre is gyakorolható legyen. Már azzal a kijelentésemmel, hogy a gyümölcsösök alakítását pártolom, megmutattam, hogy nem vagyok chauvinista erdész; azonban mégis kénytelen vagyok kijelenteni, hogy az a kopár terület, mely legeltetés következtében lett kopárrá, hogy az jövőben is legelő legyen, az lehetetlen. (Ellentmondások.) Ez az én nézetem. Mindenfelé láttam az országban a legeltetés következményeit és azért merem állítani, hogy oly területnek, mely kopárosodásra hajlandó, mindig halála lesz a legeltetés.

A harmadik pont a kopár terület visszahódításának módja a kultúra számára. Itt, habár látszólag részletekbe bocsátkozom, csak általános elvet akarok hangoztatni, még pedig azt, hogy mielőtt a kopárok erdősítéséhez fognánk, szükséges, hogy azokat a legeltetés ellen tilalmassuk. Kárba vész minden ültetés addig, míg legalább 2—3—4 esztendeig az a terület a legeltetés ellen nincs tilalmazva. Volt szerencsém egy évig a ministerium által kiküldött bírálója lenni a kopárok erdősítésének és azt láttam, hogy azon hat év alatt, míg tilalmazva volt az a terület, csodák történtek. Jártam oly helyen, hol térdig érő füben gázoltunk, pedig ott előbb nem volt egyéb, mint kő és kavics. Első dolognak tartom tehát, hogy a beerdősítendő terület a legeltetés ellen tilalmaztassék.

A második kérdés, mely a szakértők körébe vág, az erdőalak megállapítása, hogy zárt erdő legyen-e, vagy gyér, megszakított erdő. Én azt tartom, hogy a talaj csak tökéletesen zárt erdő által van megvédve. (Közbeszólások: Az a viszonyoktól függ!) Midőn kopár területről beszélünk, mindig meredek és a természet rongálásainak kitétt területtel állunk szemben. Ily helyen azt kell szem előtt tartani,

hogy a terület tökéletesen meg legyen védve a felülről jövő esővíztől; ez pedig csak zárt erdővel érhető el.

Tény továbbá az, hogy minél magasabban állnak a koronák, annál gyöngébb a fák hatása magára a talajra, mi a lefolyó vizet illeti. Tehát az az erdő védi meg legjobban a talajt, mely lombjával közvetlenül a talaj fölött áll. Ha pedig annak a kopárnak a talaja oly mély, hogy magas szálfá nevelését megengedi, akkor alatta sűrű csep-lyesnek kell lenni, mely a lefolyó vizet szétosztja, a talajt lemosni nem engedi.

Harmadik fontos kérdés a fanemek megválasztása. Előbb említette előttem szóló, hogy van egy fanemünk, mely kiválóan alkalmas a kopárok erdősítésére; s ez az ákác; csak hogy ez a fanem nem alkalmazható az ország minden részében, mert nem állja ki mindenütt a klimát. Fontos tehát az, hogy az alkalmazandó fanemmel tisztába jöj-jünk.

Erre nézve csak azt volnék bátor megjegyezni, hogy nem kellene annyira megfelejtkezni az ország alsóbb vidékein levő kopárok erdősítéséről. Ott már vannak jelenleg fanemek, melyek megmutatták, hogy abban a talajban megélni képesek; és nem szabad elkövetni oly hibát, hogy például meszes hegyoldalakon kocsányos tölgyet akarjunk telepíteni.

Hozzájárulok az előadó ur nézetéhez a szakértőket illetőleg. Én is azt tartom, hogy az erdősítés tervének elkészítésére az állam ingyen bocsássa közegeit az erdősítő társulatok rendelkezésére, úgy, mint a kulturmérnököket, mikor ezeknek való munkáról van szó. Ugy szintén hozzájárulok ahhoz is, hogy a csemeték a kopárok közeliében neveltessenek.

Végre meg kell említenem, hogy szerencsés gondolat

volt az, midőn az erdészeti kormányzat a jutalmazásokat elrendelte. Ezek a jutalmazások a legszebb eredményeket hozzák létre, úgy, hogy remélni lehet, hogy ha jövőre ez a mód talán még fokozottabb mértékben fog követtetni, még nagyobb sikert fogunk elérni, minden esetre nagyobb, mint akármilyen kényszer útján.

Összefoglalva az elmondottakat, én az előadó ur javaslatához hozzájárulok, csak azt az egyet javasolnám még hozzátéetni, hogy olyan esetekben, midőn attól lehetne félni, hogy a befásítás elmulasztása folytán a a kopár terület talaja a nemzet számára egészen elveszne, az állam azt okvetetlenül saját költségén erdősítse be. (Zajos éljenzés.)

Csupor István: T. országos gyűlés! Nem kívánok az előadó ur indítványával behatóbban foglalkozni; csupán ahoz akarok hozzászólni, hogy miként lehetne azt leg-helyesebben keresztülvinni. Nézetem szerint akként lehetne a célzt legbiztosabban elérni, ha minden vármegyében egy bizottság alakittatnék, mely első sorban kijelölné azokat a területeket, melyek befásítandók. Ebbe a bizottságba fölvetetnének azok, a kiket az előadó ur felsorolt, de fölvetetnének a vármegye szakértő erdőtisztjei is, mert ezáltal eléretnék az, hogy részt vennének a kijelölésben azok, kik a vidék viszonyait ismerik, és a kik leginkább birhatják reá a lakosságot, hogy ehez a fontos mivelethez hozzájáruljon. Ez a bizottság írná össze a befásítandó kopár területeket, az eszközölné az osztályozást és állapotáná meg az alkalmazandó fanemeket.

Szükséges továbbá, hogy minden vármegyében faiskolák létesíttessenek, még pedig az állam által, miután a segély úgy is fel van ajánlva, az a megválasztandó bizottság pedig felügyelne ezekre a faiskolákra is, és azokat

mintegy állami kezelés alá venné. Ezzel elérnök azt is, hogy ezek a bizottságok a kir. erdőfelügyelőket támogatóknak és megakadályoznák azt, hogy jövőben kopár területek támadjanak.

Odescalchy Livius herczeg: A t. előttem szóló szép terveket fejtegetett; hanem ebben az országban már is nagyon sok a bizottság és sok a beszéd, sok beszédnek pedig sok az alja. Én sokkal egyszerűbb tervet leszek bátor a t. országos gyűlés elé terjeszteni és ez a következő.

Vegye ezt az ügyet az országos erdészeti egyesület maga a kezébe; próbáljon 15—20—25 tisztességes, igazi hazafit találni az országban, a ki ért annyit az erdészethez, hogy az erdészeti egyesület utasításait képes legyen keresztülvinni egy szakközeg útján, a kit az erdészeti egyesület melléje rendel. Ezek a szakközégek, mondjuk felügyelők béreljenek az erdészeti egyesület utasításai szerint alkalmas területeket és próbáljanak azokon a felújítás számára faiskolát létesíteni. Az erdőőr pedig, ki az ilyen faiskola gondozására van odaállítva, ügyeljen fel gondosan arra és a mikor a beerdősítésre kerül a sor, iparkodjék ezt a munkát lehetőleg jól keresztülvinni, az pedig, a ki az erdészeti egylettel szemben magára vállalta a felelősséget, vigyázzon, hogy a munka tisztességesen hajtassék végre.

Természetesen államsegély nélkül ez nem történhetnék. Egy kis számítást csináltam erre nézve. Minden egyes faiskolára, ha szerény viszonyok közt akarjuk létesíteni, évenként körülbelül 4000 frt volna szükséges. Ez évenként mintegy 80.000 frtot tenne. Nem tudom, képesek leszünk-e kieszközölni, hogy ez a butgetbe fölvéteessék. De ha más országok e célra százezreket költenek, akkor

Magyarország is költhet, mert kulturális czélokra ugyis áldozunk, még pedig néha talán olyanokra is, melyek nem oly szükségesek, mint ez.

Pánczél Ottó. Én nem érthetek egyet Hajós erdőfelügyelő ur azon indítványával, hogy a kopár területek minden megyében alakítandó bizottságok által csoportosan osztályoztassanak; mert az erdőtörvény 165. szakasza azt mondja, hogy a beerdősítendő kopár területek vagy mint véderdők, vagy mint föltétlen erdőtalajon álló erdők kezelendők. A mezőrendőri törvényben pedig erről nincs szó. A két törvénynek már ezen eltérő álláspontja miatt is különbséget kell tehát tenni a kopárok között.

Részemről sem tartom ugyan szükségesnek a beerdősítendő területeket a fölvétel alkalmával, — mint az előadó ur javasolja — hat osztályba sorozni, de legalább két osztályt kell felállítani oly módon, hogy az egyikbe tartozzanak azok a területek, melyek az erdőtörvény alapján, a másikba azok, melyek a mezőrendőri törvény alapján erdősítendők be.

Illés főerdőtanácsos ur azon kijelentésével sem értek egyet, hogy a beerdősítendő kopár területeken a legeltetést föltétlenül be kell tiltani, a mennyiben a föltétlen erdőtalajon álló erdőkben a legeltetés akkor, mikor a fa a marha szája alól kinőtt, nézetem szerint megengedhető és meg van engedve. Miután pedig sok oly kopárterület lesz beerdősítve, mely nem fog véderdőt képezni, miért ne volna ott annak idejében a legeltetés megengedhető, ha ez veszély nélkül történhetik?

Bornemisza János br. T. országos gyűlés! Tudjuk, hogy vannak kopár területek és hogy melyek azok és minő csoportba tartoznak. Ennélfogva fölösleges azoknak definiálása. A földolog az — és erre nézve azt hiszem, a

t. szakértő és nem szakértő urak véleménye egyaránt meg fog egyezni — hogy a kopár területeknek az egész országra kiható káros következményei vannak. Ennélfogva én nem is tudom másképp képzelni ezeknek az orvoslását, csakis úgy, hogy az állam vegye kezébe az egész ügyet, még pedig nem akként, hogy az állam adjon szakközvetget és adjon segílyt, hanem akként, hogy a saját szakemberei által az illető birtokos meghallgatása nélkül is saját hatáskörében intézze el az egészet.

Hogy ez miképen történjék, az most nem képezi megbeszélés tárgyát; de az az elv, hogy az állam ezt saját hatáskörében tegye meg, mindenesetre a legczélszerűbb volna, mert az állam az egész országra nézve egyöntetűen határozhatja meg, mi a kopár terület, az egész eljárást egyöntetűvé teheti s bizonyára nem lesz olyan vitatkozás az elkeresztelés fölött, mint most ezen a gyűlésen, hol azt is hallottuk kérdezni, hogy mi a kopár terület. Ha a kormány nem veszi kezébe az egész ügyet, hanem csak segílyt ad, akkor ezek a kérdések százszor ismétlődnek és nem hiszem, hogy azokat békés uton, fegyver nélkül el lehessen intézni. Én mint nem szakértő beszélek, de némileg mégis kompetens vagyok, mert nem hiszem, hogy legyen megye, mely annyi kopár területet tudna felmutatni, mint az én vármegyém. Hunyad vármegyének nagyon tekintélyes része kopár terület.

Méltóztassanak javaslatomat elfogadni és a kormánynak azt ajánlani, hogy vagy törvényhatóságilag, vagy kormányrendeletileg vegye át a kopár területek befásítását, természetesen abban az esetben és csakis abban az esetben, ha az illető birtokos nem volna hajlandó azt a maga erejéből megtenni. Mert azt föl kell tételezni, hogy lesznek birtokosok, a kik ezt az áldozatot meghozzák, de ha

nem teszik, akkor a kormány vegye el tőlük azokat a területeket és fásítsa be. (Helyeslés.)

Feilitzsch Artur br. T. országos gyűlés! Engedelmet kérek, ha még egy pár pillanatra igénybe veszem türelmüket, de kénytelen vagyok némely dolgokra a magam meggyőződése és tudomása szerint reflektálni.

Első sorban a legutóbb elhangzott szavakra kénytelen vagy azt a szerény megjegyzést tenni, hogy csak a kopár területek befásításának hosszú időre való elodázását látnám abban, ha az állam venné kezébe az összes kopárok beerdősítését az egész országban szétszórót apróbb kopár területeknek állami birtokká tétele mellett. Évtizedekbe kerülne, míg keresztülvihető volna csak az elvi kérdés megoldása is.

Másodszor pedig a mi ennek az indítványnak jelenlegi keresztülvitelét lehetetlenné teszi, az a költségek óriási volta; mert ha az állam kimondja, hogy saját közegeivel fogja a munkát teljesíteni, akkor le kell mondania arról, hogy a kopár területek birtokosai csak némileg is hozzájáruljanak a beerdősítéshez, és akkor ez nem százezrek, hanem milliók kérdésévé válik. Az állam segélyét magam is igénybe óhajtom venni; azt tartom, hogy az olyan országban, mint Magyarország, ha maguk a birtokosok nem mennek előre a jó példával és ha nem maguk igyekeznek meggyőzni a jó népet az által, hogy saját kopár területeiket befásítani kezdik, arról, hogy az erdősítésekből jövőre hasznot várhat, hanem ha e helyett az állam veszi a törvényhozás útján az egészet a maga kezébe és kényszer alkalmaz, ez föltétlenül visszahatást szül és azonnal még nagyobb nehézségek állnak elő. (Helyeslés) Én tehát az előadó ur javaslatát az államsegélylyel keresztülvendő végrehajtásra nézve elfogadandónak tartom. Ne tekintsük

a kérdést csupán a magunk környezete szempontjából, hanem vegyük az egész ország viszonyait figyelembe. Mert más a kopár területek kérdése Magyarországon és más az erdélyi részekben. Ott még nem vagyunk annyira, hogy azt mondhatnók, a nép belátja, milyen áldásos a fásítás. Ott a nép gyűlöli a fásítást, kész még harcza is menni ellene; ott az erdőtörvényben is nemzetiségi kérdést, vagy politikai kérdést látnak. A míg ilyenekkel kell küzdenünk, addig nem beszélhetünk arról, hogy a magyar állam rátegye kezét az összes kopárokra oly vidékeken, hol még a magyar államhatalmat sem mindenki ismeri. (Élénk helyeslés.)

Még egyre kell reflektálnom és ez az a feltevés, a mit említeni hallottam, mintha az erdőfelügyelők kizáratnának e kérdés végrehajtásából. Én a javaslatban ezt nem látom, sőt épen azt látom, hogy az erdőfelügyelő első sorban ott van a kopárok megállapításánál (Helyeslés.) és a javaslat abban kulminál, hogy az erdőfelügyelőnek még nagyobb hatáskör adassék, mint eddig volt.

Hogy ez idő szerént a kopár területek befásítása nem eszközöltetik oly mértékben, mint az erdőtörvény alapján kellene, ennek oka a szakember előtt világos; a nem szakemberekre való tekintettel pedig azt hiszem elég annyit jeleznem, hogy az erdőtörvényben erdőterületekből lett kopárokról s a kopárerdősítéseknél főleg érdekeltsegekről van szó, melyekből előbb erdősítési társulatokat kell alakítani, hogy az erdősítés az erdőtörvény értelmében kezdetét vehesse. Az a kérdés ellenben, a mit az előadó ur fejtegetett, mely ma az országos gyűlés előtt feküdt, nemcsak ezen kopár területekre vonatkozott. Itt tehát sérelmet senki sem láthat, itt mindenki csak egy óhajtást láthat kidomborodni, azt, hogy az előadó ur által

körülbelül 200.000 holdra becsült, de meggyőződésem szerint kétszer vagy háromszor oly nagy kopár területek az országnak megmentessenek.

Hogy mily fanemek választassanak, miként történjék a csoportosítás, miként a minősítés, kikből álljon a bizottság, mivé legyen a kopár terület, ha megmentetik: ezek részletkérdések, melyekre nézve száz meg száz indítvány tehető a különböző helyi viszonyok szerint, de ezek itt ma nem dönthetők el. Ma csak a főelvek iránt lehet határozni, melyek az indítványban foglaltatnak. Ha ezek elfogadtatnak, ha a kormány és a törvényhozás által megsziveltetnek, akkor elérte ez a gyűlés azt a célt, a melyet kitűzött, hogy az ország kopár területeinek beerdősítését, mondjuk fásított legelők alakítását megkezdte, és az állam segélyével, hozzájárulásával végre valahára ezt az égető kérdést is napirendre tűzte.

Én tehát azt indítványozom, hogy az előadó ur határozati javaslatát úgy, a mint a gyűlés elé terjesztetett, elfogadni méltóztassanak. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Nem lévén senki szólásra följegyezve, fölteszem a kérdést: kíván-e az előadó ur zárszóval élni?

Nagy Gyula: Miután indítványt voltam bátor tenni, csak pár szót akarok álláspontom helyességének bizonyítására ujabban szólni. A t. előttem szóló azt méltóztatott mondani, hogy az erdőtörvényben nincs szó más kopárterületekről, csak erdőkből lett kopár területekről. Nem vitatkozom e felett, lehet, hogy úgy van, de tényleg létezik törvényes intézkedés a kopárokról, tehát nem látom be, miért kellene a törvényhozáshoz fordulni. Ennélfogva ujabban fentartom indítványomat, hogy a törvényhozás helyett csak a földmivelésügyi miniszteriumhoz forduljunk.

Elnök: Az előadó ur méltóztassék nyilatkozni.

Tavi Gusztáv előadó: Báró Feilitzsch felszólalása által kimerítve látván mindazokat a szempontokat, melyekre zárszavamban ki akartam terjeszkedni, nem kívánok többé a zárszó jogával élni; csak annyit kell az előttem szólónak megjegyeznem, hogy előadói javaslatomban egyáltalán nem foglaltatik az a javaslat, hogy mi a törvényhozáshoz forduljunk.

Elnök: E szerint a kérdés Nagy Gyula ur és az előadó ur közt ily értelemben tisztázva lévén, a t. országos gyűléshez azt a kérdést intézem: méltóztatnak-e az előadó ur javaslatát egész terjedelmében elfogadni? (Általános helyeslés.) E szerint ezt az országos gyűlés határozatául kimondom és a mai ülést berekesztem azzal, hogy tanácskozásainkat a holnap d. e. 10 órakor tartandó ülésben folytatjuk. (Élénk felkiáltások: Éljen az elnök!)

Második ülés.

1896. aug. 31.-én d. e. 10 órakor.

Elnök: Bedő Albert államtitkár, az országos erdészeti egyesület alelnöke.

Elnök: T. uraim! Országos gyűlésünk folytatása következik a mai napon. A tegnapi gyűlés az igazgató-választmány megválasztása céljából szavazatszedő bizottságot küldött ki, mely tegnap az ülés végéig nem fejezhetvén be működését, a szavazatok összeszámlálását tegnap d. u. ejtette meg. Méltóztassék ennek eredményét meghallgatni. (Halljuk! Halljuk!)

Szabó Adolf, a szavazatszedő bizottság elnöke: A megejtett szavazás eredménye a következő: (Olvassa.) Elnök: Gróf Tisza Lajos. (Éljenzés) I. alelnök: Kálnoki Bedő Albert (Éljenzés), II. alelnök: Báró Bánffy Dezső (Éljenzés); vál. tagok: Almásy Andor, Balás Vincze, Belházy Emil, Eleöd Jósa, Feilitzsch Arthur b., Fekete Lajos, Garlathy Kálmán, Ghyeczy Emil, Havas József, Illés Nándos, Kallina Károly, Laitner Elek, Nemeskéri Kiss Pál, Khuen-Héderváry Károly gr., Luczenbacher Pál, Máday Izidor, Podhrádszky András, Rónay Antal, Rutska Tivadar, Sóltz Gyula,

Szabó Adolf, Széchenyi Pál gr., Tavi Gusztáv, Tisza László, Tomcsányi Gyula, Tomcsányi Gusztáv, Vadas Jenő, Csupor István, Csiby Lőrincz és Hirsch István. Ezekon kívül legtöbb szavazatot (108) kapott Simenszky Kálmán; a többi szavazat megoszlott.

Elnök: A nevezetteket megválasztottakul jelentem ki. Elnök ő exenziája nevében s a magam és elnöktársaim, valamint az igazgató-választmány részéről van szerencsém hálás köszönetünket kifejezni a személyünk irányában megválasztásunk által tanúsított bizalomért (Élénk éljenzés). Igérjük, hogy amint eddig is legfőbb törekvésünk volt az egyesület ügyeit a legnemesebb irányban, a legmegfeszítettebb, legönzetlenebb munkával szolgálni, ugy ezt jövőre is tőlünk telhetőleg megteszszük. (Hosszantartó élénk éljenzés.)

Egyuttal, t. közgyűlés, kijelentem, hogy azon tegnapi megállapodásunkhoz képest, mely szerént Tisza Lajos gr. ő exenziájának az elnöki állásról való lemondását nem óhajtjuk elfogadni, most a választás által mindnyájunk azon óhajtása is kifejezést nyert és beteljesedett, hogy ő exenziája levelére oly üdvözlő irattal válaszoljunk, melyben tudósítjuk őt, hogy újra megválasztottuk. Méltóztatik elfogadni, hogy ezen üdvözlő levél küldöttségileg kézbesítessék? (Helyeslés) A küldöttség összeállítását méltóztassék az elnökségre bízni. (Helyeslés)

Ezzel áttérhetünk a napirend további tárgyaira.

Következik a felsőbb erdészeti tanügy szervezetének kérdése. Az előadó Horváth Sándor főerdőtanácsos ur.

Horváth Sándor: (A felsőbb erdészeti szakoktatás múltjának, jelenlegi helyzetének s jövődöbéli feladatainak kimerítő ismeretetése után [l. ugyanezen füzet 701. és köv. old.] a következő határozati javaslatot terjeszti elő:)

„A magyar nemzet évezredes ünnepéye alkalmából Budapestre összehívott országos erdészeti gyűlés,

tekintettel arra, hogy az erdészetnek jelenlegi egyetlen felsőbb tanintézete, a selmeczi erdészeti akadémia nem önálló intézet, melynek minden szellemi munkása kizárólag az erdészeti érdekeknek szentelhetné idejét, hanem csak egy közös intézetnek a kiegészítő része, melyben az erdészeti szakoktatás

az igazgatás közössége, a tanári testület nagy részének közössége, és az előadások közössége által a bányászati szakoktatással szervesen egybe van kapcsolva;

s tekintettel továbbá arra, hogy az erdészeti akadémia jelenlegi székhelye, Selmezbánya városa sem elégitheti ki azokat az igényeket, melyeket az erdészet egyetlen felsőbb tanintézetének székhelyétől okvetlenül megkívánni kell;

kijelenti, hogy a selmeczi erdészeti akadémiát jelenlegi szervezete mellett és jelenlegi székhelyén nem tartja alkalmasnak arra, hogy a tanítás, az erdészeti tudományok fejlesztése és az erdészeti irodalom művelése terén ezentul ráváró feladatoknak sikeresen megfelelhessen

s ennél fogva szükségesnek tartja, hogy az erdészeti szakoktatás a bányászati szakoktatástól teljesen elválasztassék és az erdészeti szakoktatás részére a fővárosban egy egyetemi szinten álló, minden szükséges segédeszközzel kellően felszerelt önálló erdészeti főiskola létesíttessék.

Ebből áll határozati javaslatom. Szakunk érdekében kérem a t. országos gyűlést, hogy azt egyhangulag elfogadni s a megvalósítása érdekében szükséges intézkedések megtételére az országos erdészeti egyesületet felkérni méltóztassék. (Zajos éljenzés!)

Elnök: Következik, mint szólásra jelentkezett: *Fogassy Gyula* ur.

Fogassy Gyula: Mélt. elnök ur, mélyen t. uraim! A felsőbb erdészeti oktatás kérdésében legyen szabad nekem is előadnom nézeteimet, melyeket tisztán az életből és ennek szükségleteiből meritek. (Halljuk! Halljuk!) Kételyek kizárása végett előre is kijelentem, hogy Horváth főerdőtanácsos ur javaslatához sajnálattal nem járulhatok hozzá. E javaslat által sem az erdőtisztek érdekeinek előbbre vite-

lét, sem az általános érdekek emelését biztosítva nem látom. Mert ismerve az életet, hazai viszonyainkat, az erdőbirtokosoknak az erdőtiszttel szemben támasztott igényeit, kockáztatom annak kimondását, hogy nekünk az erdészeti akadémián és az erdőöri szakiskolákon kívül szükségünk van egy erdészeti szakiskolára, milyenek a külföldön, ennek fejlettebb erdőgazdasága mellett, igen jól helyt állanak.

Az erdészeti akadémiát végzett ember, t. uraim, magasab előképzettségénél, nagyobb nevelési költségeinél fogva méltán nagyobb követeléseket támaszthat az élet iránt, mint az erdészeti tanintézetet végzett növendék. Miután ezek az igények az életben — sajnos — igen gyakran nem nyernek kielégítést, sőt a magánuradalmak részéről — tisztelet a kivételeknek — az ily erdész nem részesül abban az elismerésben sem, a minőt joggal megkívánhatna, sokszor pályát kénytelen változtatni akkor, mikor ő is, meg a szülők is megkönnyebbülve sóhajtottak föl, hogy végre célhoz jutottunk! Mindenki nem lehet oly szerencsés, hogy állami szolgálatba lépjen; sokan nem is óhajtanak. A magán erdőbirtokosoknál pedig nagyon sok helyen nem érettek a viszonyok arra, hogy a végzett erdészt képességéhez méltó elbánásban részesítsék. (Ugy van!) Legyen szabad ennek illusztrálásául — nevek említése nélkül — pár adattal szolgálnom. (Helyeslés.) Ismerek egy kollégát, — sajnálom, hogy nincs itt — a kinek, miután elvégezte az erdészeti akadémiát, szolgai teendőket kellett végeznie. Máskor a végzett erdész közönséges erdőöri szolgálatot teljesít. Az egyik birtokos visszariad az akadémiái képzettségü erdész nagyobb igényeitől, a másik annak önérzetesebb, öntudatosabb föllépésétől. Ily viszonyok közt ne csudálkozzunk, hogy aka-

démiánk hallgatóinak száma annyira leapadt. Mert ha ez így tart még egy évtizedig, majd hivatalosan importálhatunk Magyarországra erdészeket. Ma ez az import még csak magánuton történik az említettem középiskolákat végzett növendékek közül, sőt innen is küldenek már egyesek külföldre fiatal embereket ezen iskolákba, mert az ilyenek, míg az elméleti- és gyakorlati képzettséget olcsóbban szerzik meg, mégis oly oktatásban részesülnek, mely első sorban a magánbirtokos érdekeit — a kinek jó erdészre, de talán még jobb vadászra van szüksége — teljesen kielégítik s a mi fő, igényeik kisebbek. A legtöbb magánbirtokos ma még fél a végzett erdész igényeitől. Kinevez egy főerdészt vagy erdömestert, míg a tulajdonképi kezelőtisztai állásokat vagy pusztán gyakorlati emberekkel, vagy nem kellő minősítésűekkel, vagy — a mi a legsajnosabb — külföldiekkel tölti be.

E bajokon nem a felsőbb erdészeti tanügy reformjával, hanem az erdészek képességéhez és képzettségéhez illő javadalmazással, az erdőtörvény revíziójával és középiskola felállításával lehetne segíteni. Egy ily középiskola feladata lenne az erdőtörvény 17. §-a alá nem eső birtokosok számára szakképzett, de mégis olcsóbb tiszteket nevelni. Az első módot, a javadalmazást illetőleg talán az állam járhatna elől jó példával. (Helyeslés.) A másik, az erdőtörvény revíziója, egyelőre nem igen áll érdekünkben, mert a magán birtokosok részéről, a kik érdekeik, önrendelkezési joguk csorbitásától félhetnének, bizonyára heves küzdelmet idézne fel. A harmadik azonban, t. i. egy középiskola felállítása, könnyen megoldható és szeréntem nagy lendületet adna általában az erdészeti ügyének.

Végül csak annyit, hogy e tapasztalatokat természetesen nem saját területemről merítettem, mert az én jó

grófom és uram lelkesedik minden szépért és jóért s megbecsül minden embert érdeme szerént.

Ezek után indítványozom: mondja ki a t. orsz. erdészeti gyűlés, hogy az erdészeti akadémiának Selmeczről elhelyezését ez idő szerént sem az erdészeti oktatás, sem az erdészeti érdekek előmozdítása szempontjából szükségesnek nem tartja, hanem igenis szükségét látja egy erdészeti középiskola felállításának s felkéri a választmányt, hogy ez iránt a magas kormányhoz felterjesztést intézzen.

Szitnyay József: Néhány észrevételt óhajtok tenni a t. előadó ur roppant készülségü, teljes elismerést és diadalt érdemlő munkálatára. Azon magas színvonal, melyen ő e fontos ügyet tárgyalta, engem is arra indit, hogy a mai ünnepélyes közgyűlés hangulatát ne zavarjam s ezért csak teljes elismerésemet fejezem ki azon fáradhatatlan, buzgó, szakavatott működésért, melyet előadásában tanusított. Egy körülményre azonban legyen szabad felhivnom becses figyelmüket. (Halljuk!)

A tegnapi közgyűlésen felolvasott évi jelentésben világosan meg volt jelölve az, hogy a választmány, valahányszor fontosabb ügyeket tárgyal, azon szempontból indult ki, hogy ezen ügyekkel az érdekelt köröket előzetesen megismertesse. Méltóztatott például a titkár ur bejelenteni, hogy a kopár területek befásítására vonatkozó stb. munkálatokat megküldötték az illető köröknek. Már pedig az ilyen tárgyaknál úgy a gyakorlati életre, mint a tudományra nézve sokkal fontosabb, messzebbre kiható a felsőbb oktatás szervezete s az a kérdés, hogy hova helyeztessék át a selmeczi akadémia. Kivánatos lett volna ez iránt is eleve értesíteni az érdekeltet, hogy ily fontos kérdésben előző tanulmány alapján szólalhassanak fel. Én itt obstrukcióba lépni nem akarok; mint nem szakember, az ügy

érdeméhez nem szólhatok, annál kevésbé, mert oly mély és alapos tanulmánynyal, mint az előadó ur munkálata, 1—1½ óra alatt nem végezhetünk. Csak kettőre reflektálok. Egyik az, hogy bármely tanintézetről legyen is szó, annak érdeme, hire, dicsősége nem a helytől függ, hanem először azon tanártestülettől, ennek buzgalmától, szakértelmétől, lelkesedésétől, melyre az bízva van és másodszor az intézet tanuló ifjúsága szorgalmától, kitartásától, képességéről. (Igaz! Ugy van!) És e szempontból nem látok különbséget Budapest, Selmezbánya, Besztercebánya vagy M.-Sziget közt. Mert ha minden tényező, mely egy tanintézetet alkot, megvan, a többi kérdés könnyen megoldható.

A mi pedig azokat az észrevételeket illeti, melyeket a t. előadó ur az akadémia jelen szervezete ellen felhozott, én ezekben nem az akadémia részéről látok hibát, hanem azon iskolafentartó hatóságokban, melyeknek hivatása lett volna az akadémiát már 1862. vagy 1870-ben oly alapra fektetni, hogy az minden igényt kielégítsen. Az erdészet érdekei szeréntem akár Budapesten, akár Selmezbányán egyaránt megóvhatók. Ezért én is hozzájárulok az előttem szóló indítványához, hogy az akadémia maradjon meg Selmezbányán, de kiegészítem ezt azzal, hogy a szükséges reformok az illetékes körök előtt szorgalmaztassanak. (Helyeslés.)

Csesznák Gyula: Ugy hiszem, arról mindenki meg van győződve, hogy a szönyegre hozott kérdés megvitatása és elbírálása körül más döntő ok és érv nem lehet, mint kizárólag az erdészet érdeke. Én tehát mint nem szakember, e kérdéshez és így az előterjesztett határozati javaslatához érdemben hozzá nem szólhatok. Felszólalásra készlet csupán az igen t. előadó ur részéről városom,

Besztercebánya szab. kir. város szives fölemlítése. Szinte fölösleges kijelentennem, hogy ha úgy dölne el a dolog, hogy az akadémia Selmezbányáról máshova helyeztetnék át, és pedig nem Budapestre, hanem városomba: ezt Besztercebánya a legnagyobb örömmel fogadná és üdvözölné. Én városom nevében kinyilatkoztatom, hogy ezen cél elérése érdekében a város kész megtenni minden tőle telhetőt. Merem továbbá állítani, hogy mindazon előnyökön kívül, melyeket a t. előadó ur Beszterbánya mellett felhozott, városom fekvése, közegészségügyi állapota, magas színvonalu társadalmi élete és kedvező közlekedési viszonyai oly előnyöket nyujtanak, melyeket bármely más vidéki város alig mutathat fel. Mondhatom, hogy Besztercebányán az erdészeti akadémia kellemes otthont találna s ezért városomat becses figyelmükbe ajánlom. (Helyeslés és éljenzés.)

Farbaky István: T. uraim! Érzem a feladat nehézségét, midőn ehez a kérdéshez hozzászólni készülök. Nehéz a feladat egyrészt, mert nem szólhatok mint gyakorlott és elméletileg képzett erdész, s másrészt, mert nem volt alkalmom arra, hogy azon nagybecsü munkálatot, melyet a t. előadó ur itt előterjesztett, kellőkép áttanulmányozzuk s annak minden részletére kiterjeszkedhessünk. Engedjék meg azonban, hogy a mennyire az előadásnak egyes pontjai megkapták figyelmemet, ezekre mégis reflektáljak. (Halljuk!)

Említette volt az igen t. előadó ur azon sajnos állapotokat, melyek régebben az akadémia körül fennállottak. Az a mostoha helyzet nem sujtotta egyedül csak az erdészetet, közös baja volt az a bányászatnak is, mind a kettő egyformán sinylette meg az ugynevezett döntő körök részvétlenségét. Az igyekezet mind a tanári testületben,

mind az igazgatóságban meg volt mindenkor, hogy ezen a helyzeten javítsanak, és mint az előadó ur is elismerte, nagyrészt sikerült is, a mennyiben az erdészeti akadémia a követelményeknek annyira megfelel, hogy oly jeles és kiváló férfiakat nevelt az erdészet számára, a minöket van szerencsénk mindnyájunkban tisztelhetni. (Élénk derűlt-ség és tetszés.)

A mi pedig az egyesítés, illetőleg a közösség kérdését illeti, hát tekintsük meg az egyetemeket vagy a müegyetemet: hány heterogén tárgy, nem is tanszék, hanem valóságos iskola van ott is egy fedél alá vonva, mégis mindenik szakosztály, minden fakultás megfelel föladatának, és habár a vezető közeg közös, minden osztálynak és fakultásnak meg van a maga teljes szabadsága, hogy kellő mértékben érvényesülhessen s a tudomány szabadon fejlődhessen.

Én tehát a vezető személyiség közösségében valami legyőzhetetlen akadályt nem látok fenforogni. A földolog az, hogy azok a férfiak, a kik hivatva vannak ott az illető tanszékeket ellátni, mint eddig, jövőben is teljesítsék kötelességüket teljes odaadással, lelkesedéssel. (Zajos helyeslés.) Ezen fordul meg az iskola jelene, munkaképessége, jövője. Ez a fő követelmény.

Azonban az áthelyezés kérdése is lényeges. Hát én elismerem azon érvek nyomós voltát, melyeket a t. előadó ur felsorolt volt, de másrészt a történelmi hagyomány-nyal sem lehet könnyedén szakítani, különösen akkor, midőn ott az intézetnek már olyan otthona van, mely, azt hiszem, minden igényeknek megfelel. Ott van az a pagony, mely teljesen az intézet rendelkezésére áll, ott tehát az illető vezető tanárok mindent tehetnek, a mit akarnak és szükségesnek tartanak. Másrészt, ha felmerül

a teljes különválasztás kérdése vagy éppen az intézet más-hova helyezéséről van szó, akkor bizony a pénzügyi nagy nehézségeket sem lehet figyelmen kívül hagyni. Azt kér-dem: nem jobb-e azon nagy költséget, melybe ez kerülne, a már most meglevő intézet fejlesztésére fordítani? Mert ha elviszszük onnan az intézetet, talán egy finanziaális bajokkal, a kezdet nehézségeivel küzdő intézményt állita-nánk fel és feladnók a meglevőt, a mely talán kevesebb költséggel volna javítható. (Helyeslés.)

E szempontoknál fogva azt hiszem, nem volna szük-séges annyira menni a hat. javaslatban, mint a t. előadó ur ment, s így részemről csatlakozom azon véleményhez, hogy azt egyelőre ne méltóztassék határozattá emelni. (Helyeslés.)

Fekete Lajos: Méltóságos elnök ur, mélyen t. orsz. gyűlés! Horváth előadó t. barátom az akadémiának, ille-tőleg a magasabb erdészeti szakoktatásnak egy eszmény-képét állította elénk és ezen eszménykép megrajzolása előtt egy háttérrel is festett számára, előadván az akadé-mia történetét egészen napjainkig. Én most ahoz kívá-nok néhány szót szólni, a mit ő ebből a történetből kiha-gyott. (Halljuk!)

Talán nincs is tudomása t. barátomnak arról, hogy az erdészetnek 1872-ben volt rendkívüli tanárai, a kiket akkor nem szólítottak föl véleményadásra a szervezet dol-gában, a nevezett év júniusa elején egy emlék-iratot nyújtottak be, mely azonban figyelmen kívül hagyatott. Már a memorandum is olyan javaslatokat tartalmazott, a melyek határozottan alkalmasak lettek volna a tanári személyzet száma tekintetében fen-forgó és ma is még létező hiányt részben megszüntetni.

Még később, az egyesületnek Pécsen 1884-ben tartott közgyűlésén szintén történt valami. Akkor ugyanis egy általam kifejtett teljes terv alapján kimondatott, hogy az erdészeti egyesület hasson az akadémia fejlesztésére a maga hatáskörében és erejét felhasználva, és — meg kell adni, hogy az akkor hangoztatott kívánalmak egy része teljesedésbe is ment. Igaz, hogy csak kisebb része, ezek közt épp az előttem szóló Farbaky I. országgyűlési képviselő urnak igazgatósága alatt egy szép akadémiai épület emelése, a mely mindenestre a legégetőbb hiányon segített.

Az ügy tehát nem áll úgy ma már, mint 1867-ben. A tanterv is fejlődött, ámbár csak toldozás-foldozás útján, nem úgy mint kívántuk, mert nem tudtuk megszerezni azt az anyagi erőt, a melyet ma is óhajtandónak látunk. De én azt gondolom, hogy miután az eszménykép, melyet az előadó ur festett, nagyon távol van tőlünk, jó lenne addig is azokat az előkészítő lépéseket megtenni az akadémián, melyek annak jelen elhelyezése mellett megtehetőek. Mert föltéve, — nem tudom, sokat mondok-e vagy keveset — hogy pl. 10 évig nem valósul meg, nem lenne jó addig a mai helyzetben hagyni az akadémiát, hanem talán ki lehetne mondani az egyesület óhajtásaként, hogy addig is, míg az valósítható, pótoltsanak fokozatosan azok a hiányok, a melyek pótlása által ez a terv közelebb jönne valósításához. (Helyeslés.)

A mi azt illeti, hogy az akadémia ide a fővárosba helyeztessék át, erre nézve ki kell jelentenem, hogy véleményem szerint, — legalább ha az erdészeti akadémiát végzett emberek javadalmazása a mostani marad, — nincs sok kilátás arra, hogy a szülők meghozzák azokat a nagyobb áldozatokat, melyekkel az itteni iskoláztatás jár,

hanem azt hiszem, jövedelmezőbb pályára fogják adni fiaikat. (Helyeslés.)

Feilitzsch Arthur b.: Érzem e kérdés nagy fontosságát a jövőre nézve. Érzem azt is, hogy talán nehezebbre esik minden erdésznek, a ki a selmeczi akadémiát végezte, ma az élet szükségletéhez mértén kimondani, hangoztatni, hogy ettől az édes „Alma-mater-től“ válni akar. Hiszen a magyar erdésznek egyik fő jellemvonása, hogy görcsösen ragaszkodik mindenhez, a mit szakmájában bír, ragaszkodik multjának minden részletéhez, mely az erdészettel összefügg s ez a ragaszkodás átmegy az életbe is, az egymás iránt való tartós, el nem rontható és folyton erősödő barátságba. (Éljenzés.)

De már azt a szemrehányást én nem látom igazoltnak, hogy érdemileg ne szólhatnánk ehhez a kérdéshez, mint a mely nem volt velünk előre közölve, s így nem készülhattünk el a t. előadó ur argumentumaira. Én most hallottam először, de azért tisztában vagyok a kérdéssel s azt hiszem, minden erdész szakember így van vele. A kérdés domináló fontossága. Az erdészlet jövőjének alapvető munkájáról van szó. Talán úgy fejezem ki leghelyesebben, ha azt mondom, hogy Magyarország erdészete számára a második ezredév alapját tesszük le (Ugy van! Éljenzés), ha a felsőbb szakoktatás kérdését helyesen oldjuk meg. Erről van most szó.

A t. előadó ur csoportosította a fokozatos fejlődés adatait egész a mai állapotig. Én megengedem Szitnyai polgármester ural szemből, hogy talán egy intézetnél nem az bír a fősúlyyal, hogy hívják azt a várost, melyben az intézet van; de viszont nem szabad tisztán és kizárólag a tanári kar működésétől függővé tenni a tanintézet

niveaújának megállapítását, legalább abból a szempontból nem, hogy az onnét kikerülő növendékek miként fognak a gyakorlati életben megfelelni. Itt már súlylyal bir annak a városnak mindenféle viszonya, hogy t. i. az mit tud szolgáltatni ehhez a neveléshez segédeszközökül. (Helyeslés.) S e tekintetben mi, a kik a gyakorlatban dolgozunk, talán legtöbbet tudnánk arról beszélni, hogy mily hézagossal képzettséggel kerülnek ki ifjaink a selmeczi akadémiából. Igaz, rámutatott Farbaký t. volt igazgatónk is, vannak azért közöttük jó erdészek is; de bocsánatot kérek, nem onnan hoztunk mindent, sok keserves tapasztalat árán, sokszor fejfel menve a falnak, csiszolódtunk ki (Igaz! Igaz!) és pedig legnagyobb részt itt Budapesten.

És van itt egy másik szempont is, t. uraim. Az erdész, mikor kikerül az életbe, többnyire exponált helyre jut, ahol társadalmat nem talál, legfőlebb alkothat magának. A legjobb helyzetben van, ha talál egy lelkészt, jegyzőt, tanítót, a kivel diskurálhat. Mikor aztán bejön a városba, a hol intelligens társadalom van, már legtöbbször elfelejtette mindazon apró szokásokat is, melyek a műveltséghez nem tartoznak ugyan, de a mai társadalomban számot tesznek abban, hogy valakit intelligens vagy nem intelligens emberré minősítsen a társaság. Hol szerezzék meg a mi fiatalaink ezeket a tulajdonságokat? Talán a selmeczbányai „Szőlővendéglő“-ben? (Élénk derűtlenség.) Ezt a szempontot pedig nem lehet figyelmen kívül hagyni ma, midőn büszkén mutathatunk rá, hogy Magyarország ezredéves ünnepén az erdészet azon a niveaun áll, a melyen állhat és melyen fölveheti a keztyüt bármely más állam erdészetével. Hogy ezen a niveaun megmaradhassunk, a mi fiatalságunknak nem elég szaktudományilag kiképezve lenni, hanem el kell sajátítania a társa-

dalmi műveltséget is, látkört kell szereznie, ezekre pedig csak itt a fővárosban tehet szert. (Igaz! Ugy van!)

Én csudálkozom, hogy szakembertől kellett hallanom a középiskola eszméjének pártfogolását. Ez az erdészeti szaknál fakarika vasból vagy fából vaskarika. (Igaz! Ugy van!) Arra a célra, a melyre egy középiskola szolgálhat, ott vannak a mi erdőöri szakiskoláink, melyek a műszaki szolgálatra készítenek elő s oly kitűnő szervezetűek, hogy a külföldiek is alig érik el ezek niveauját.

Itt arról van szó, hogy alapvető munkát végezzünk. A mi nekünk még megadatott, utódainknak már nem lesz megadva. Nekünk itt rögtön sorompóba kell lépünk, hogy az utánunk jövők számára az erdészeti oktatás szervezetét olyan színvonalra emeljük, a mely a második ezredévben is megfelel a tudományosság érdekeinek, a gyakorlati érzéknek, a közönség szükségleteinek és egyéb nemzetgazdasági szempontoknak. Ne feledjük azt se, hogy ma már az erdészet oly magas színvonalon áll s a gyakorlati életben a követelmények oly rengeteg nagyok, hogy azoknak az egyoldalú társadalmi képzettséggel bíró egyén nem képes megfelelni, ha különben a legjobb szakember is. Elnök ur ö méltósága gyönyörű szépen, a lelkesedés hangján, a legékesebb szavakban fejtette ki, hogy mik a mai erdésznek a kötelességei, mi az ö működési köre, és a mit mondott, az abban kulminál: hogy az erdésznek ma minden téren helyt kell állania. A hol nekünk működési terünk nyílik, ott minden reánk hárul a társadalmi, egyesületi, törvényhatósági ügyektől az aktuális politikai kérdésekig. Mindenben részt kell hogy vegyünk, ha meg akarunk felelni kötelességünknek. Tessék már most az ezekhez szükségeseket elsajátítani, ha erre az alkalom megadva nincsen! (Helyeslés.) Nem mondom,

hogy a kényszerűség sokakat bele nem fog nevelni kötelességeibe; de ép úgy, mint a lelki műveltséget, a jellemet a családból kell magunkkal hozni, ép úgy ezt a tág látkört az akadémián kell megszerezniünk. Mert arra ma már nincs ideje és módja az életben a hivatalfőnököknek, hogy a melléje adott fiatal embert ebben az irányban is kinevelje; s a követelmények is oly nagyok, hogy óriási munkát kell annak a fiatal embernek végeznie már akkor, mikor még a szak szempontjából alig van túl az első kezdeten. Kihaszználják őket a mennyire csak lehetséges, mert másképp azokat az óriási feladatokat, melyek reánk nehezednek, megoldani nem lehetett volna.

Az előadó ur indokainak igazsága elől senki sem zárkózhatik el. Én sem mondhatom, hogy vágjuk ketté a dolgot ma, mert hiszen ha valahol, épp nálunk boszulja meg magát legjobban a hirtelenkedés. A dolog előkészítésére idő kell mindenesetre. De itt a jövőről van szó, arról, hogy vessük meg a jövőnek állandó, biztos alapját. (Helyeslés.) Hiszen a t. előadó ur még egy második erdészeti akadémiáról is beszél, mint távolabbi célról, de ezt azért teszi, hogy javaslatát jobban megindokolja és világosabbá tegye. Nem azt kívánja ő, hogy már 1897-ben Budapesten legyen az erdészeti akadémia; csak azt mutatja ki, hogy ennek az akadémiának, ha kellő fejlettségű szervezettel akarjuk ellátni, Budapestre kell áthelyeztetnie. Részünkről is föltétlenül szükségesnek tartom azt kimondani, hogy tekintettel az akadémián való képzés céljaira, az akadémia fejlesztésének nagy érdekére: ezt csak úgy érhetjük el, ha elfogadjuk az előadó ur javaslatát, hogy az akadémia a megfelelő niveaura emelve, Budapestre tétetik át. Addig is azonban, míg ez effektuálható lesz, kívánatosnak vélem részemről annak a kimondását is,

hogy az országos gyűlés az erdészeti szakoktatásnak a bányászatitól való elválasztását a legrövidebb idő alatt esetleg már a jövő tanév kezdetétől fogva, elodázhatatlanul szükségesnek tartja (Élénk helyeslés és éljenzés.), mert ez a kettő együtt nem működhetik. Ma már — mint mindnyájan tudjuk — az u. n. előkészítő és segéd tárgyak ránk nézve speczialis tantárgyak, de pl. a vízepítészeti előadásokat nem tudjuk a gyakorlatban kellőleg hasznosítani, mert azok nincsenek összeköttetésbe hozva a gátak stb. építésével. Ha azt akarjuk, hogy az akadémia olyan fiatalságot neveljen, amilyenre nekünk a gyakorlatban szükségünk van, akkor feltétlenül kell, hogy ez az elválasztás a legrövidebb idő alatt megtörténjék. Ajánlom ezt elfogadásra. (Hosszas élénk helyeslés és éljenzés.)

Vadas Jenő: T. országos gyűlés! Méltóztassék nekem, mint az erdészeti szakoktatás egyik szerény képviselőjének, megengedni, hogy a szóban forgó kérdéshez röviden hozzászóljak és reflektálhassak különösen azokra, amiket Farbaky képviselő ur hangoztatott. Mindenek előtt azonban az igen t. előadó urnak hálás köszönetet mondok azért a szíves elismerésért, melyet az akadémia erdészeti tanárai irányában kifejezett.

T. orsz. gyűlés! Az erdészeti szakoktatás történeti fejlődésének tanulmányozása mindenkit meggyőzhet arról, hogy az erdészeti akadémiának a bányászattal való egyesítése tulajdonképen esetlegesség, merő véletlen. Midőn ugyanis a bányászat erdőket is kezelt, arra a tapasztalatra jutott, hogy az erdőket nemcsak vágni kell tudni, hanem kezelni, mivelní is. A mint tehát az erdészeti tudománynak szükségét érezték, akkor a selmeczi bányászati tanintézetnél a bányászati szakoktatást kiegészítették az erdőmivelnés rövid, kivonatos ismertetésével. Később tan-

széket állítottak az erdészeti ismeretek előadására és ismét csak véletlen, hogy erre a tanszékre Wilkenst nevezték ki, a ki nagy tanulmányosságával és tekintélyével az erdészeti tanszéknek is tekintélyt adott.

Ezen az alapon forrt össze az erdészeti akadémia a bányászattal; és ez a véletlen összeforrodása a két szakmának volt aztán az oka annak, hogy midőn az új tanszéknek megerősödése révén annak további fejlesztésére került a dolog, Wilkens kijelenteni volt kénytelen, hogy Selmezbánya az erdészeti szakoktatás fejlesztésére nem alkalmas, mert ott hiányoznak azok a feltételek, melyek erre okvetetlenül szükségesek. Nagyon jól tudta Wilkens, hogy egy közös tanintézetben az egyik fél mindig gyöngé és jól sejtette, hogy Selmezbányán, ebben az ősrégi bányavárosban a mostoha gyermek mindig az erdészet lesz. (Helyeslés.)

Ugyanezen elveket vallotta később Láng is, aki csak rövid ideig működött az akadémián, és a ki után jött Feistmantel, aki már egészen mást mondott, mint elődei. Ez kimondotta, hogy a selmeczi akadémián sohasem lehet önálló erdőgazdákat nevelni, mert ott az erdészeti szakoktatásnak mindig kapcsolatban kell állnia a bányászattal. Ezt hangsúlyozta az előadó ur is és t. orsz. gyűlés, Feistmantel ezen tétele ma is áll, mert az erdészeti szakoktatás ma sem önálló, ma sem független. És ha Wilkens kétségbe vonta az erdészeti tanintézet létezését, mert az — mint mondta — ez az intézet csak a bányászakadémiának egyik tanszéke, akkor a mai viszonyok közt, a mai szervezet mellett mi is kétségbe vonhatjuk azt, hogy erdészakadémia létezik, mert mi sem ismerhetünk el többet, minthogy van igenis Selmezen az ugynevezett bányászati és erdészeti akadémián az erdészeti szak-

oktatásnak négy, a bányászati akadémiának alárendelt tanszéke.

Minő függetlenség az, midőn az erdészakadémiát az erdészeti szakoktatástól idegen, habár a maguk szakmájában nagytekintélyű, híres tanférfiak igazgatják, adminisztrálják? Egészséges állapotnak nevezhető-e az, hogy tisztán erdészeti szakkérdések eldöntésénél, a melyek szakismeretet igényelnek, az erdészeti tanszék négy tanára a bányászakadémia 10—12 tanárával álljon szemben? Vagy nem anomalia-e az, t. orsz. gyűlés, hogy az erdészeti szakoktatás mindennemű szükségleteinek kielégítése jóformán csak a bányászati szakférfiaktól függ?

És t. orsz. gyűlés, ha mi ezt nyíltan megmondjuk, ha ezt az állapotot perhorreskáljuk, akkor azt mondják, hogy a bányászat ellenségei vagyunk. Nem vagyunk, t. orsz. gyűlés, mert hisz akkor a haza ellenségeivel szöveteznénk. Mi csak azt kívánjuk, hogy úgy, mint az egész világon, Magyarországon is a kultura haladásának törvénye szerént az erdészeti szakoktatás teljesen önálló, független legyen (Zajos éljenzés és taps), mert ellenkező esetben működésünk meg van zsidbasztva, az erdészeti szakoktatás fejlődése ki van zárva.

Azt kérdem t. orsz. gyűlés, mit szólnának hozzá t. bányász szaktársaink, ha a selmeczi akadémián ellenkező volna a helyzet? (Igaz! Ugy van!), ha a bányászati szakoktatás volna abban az alárendelt helyzetben, mint ma az erdészeti? A mint én a t. bányász szakférfiakat ismerem, meg vagyok róla győződve, hogy ők is ép úgy törekednének a függetlenségre, a mint mi törekszünk. (Helyeslés.)

A t. képviselő ur célzott a paritásra, mely a selmeczi akadémián létezik. Méltóztassék megengedni, hogy én ezt kétségbe vonjam. A paritás, t. orsz. gyűlés, a selmeczi

akadémián ugyszólván csak elméletileg ismert fogalom, de gyakorlatilag egyáltalán semmiféle irányban sem érvényesül. Vagy paritásnak nevezhető-e az, hogy — mint a t. előadó ur is jelezte — az akadémia fennállása óta annak igazgatója mindig bányász volt? Paritásnak nevezhető-e az, a mit már előbb is említettem, hogy tisztán az erdészeti szakoktatást illető kérdéseknél, melyekben szavazással döntenek, a bányászat tanárai ép oly cselekvényes joggal bírnak, mint az erdészet tanárai?

Erre azt az ellenvetést halljuk, hogy vannak közös tanárok is. Igenis vannak, de csak ketten: a mennyiségtan és természettan, továbbá az ábrázoló mértan tanárai. De ezek is a bányászakadémia létszámához tartoznak és mint bányatanácsosok mindig inkább a bányászat érdekét kénytelenek szem előtt tartani, mint az erdészetét. Szóval t. orsz. gyűlés, paritás semmi tekintetben sincs és nem is lehet; ezen az állapoton tehát okvetetlenül segíteni kell, ha nem akarjuk az erdészeti szakoktatást a stagnálás és hanyatlás veszélyének kitenni.

T. orsz. gyűlés! A mai nemzedéket másképp kell nevelni, mint e régít és ez csak úgy lehetséges, ha az erdészakadémiát teljesen önállóvá, függetlenné tesszük minden idegen befolyástól. (Helyeslés.) Meg kell adni az erdészeti szakoktatásnak a további haladáshoz szükséges eszközöket és irányt, nemcsak szellemben, de az anyagokban is, mert csak úgy leszünk képesek annak a feladatnak megfelelni, mely a magyar erdőgazdaság fejlesztése körül reánk vár.

Ezeket az eszközöket, irányokat és módokat világosan kijelölte az előadó ur. Az országos erdészeti nagygyűlés bölcsességétől függ, hogy ezen javaslatnak föltétlen elfogadásával a magyar erdészeti szakoktatás kérdésének

megoldását egy lépéssel és pedig jelentékeny lépéssel előbbre vigye. (Zajos helyeslés.) Én, mint a selmeczi akadémia szerény tanára, az igen t. előadó ur javaslatait nemcsak elfogadom, de t. szaktársaimnak is egyhangu elfogadásra melegen ajánlom. (Hosszas, élénk éljenzés és taps.)

Illés Nándor: T. orsz. gyűlés! Csak egy pár szóval akarok hozzájárulni a vitához, mert úgy látom, hogy azokkal, a miket a t. előadó ur mondott, a kérdés annyira ki van mérítve, minden oldalról úgy meg van világítva, hogy ahhoz hozzátenni ugyyszólván semmit sem lehet. Ez oknál fogva én hozzájárulok a t. előadó ur javaslatához és ajánlom, hogy azt mindnyájan fogadjuk el, de nem járulok ahhoz az indítványhoz, melyet b. Feilitsch tett, hogy a kérdés gyökeres megoldása egyelőre halasztassék el és addig is fejlesztessék a selmeczi akadémia.

Feilitsch Artur b.: Én ezt nem mondtam!

Illés Nándor: Fekete mondta. (Közbekiáltások: az sem mondta! Farbaký mondta!) Bárki is mondta, én azt gondolom, hogy ha mi az erdészeti szakoktatást az előadó ur javaslatában kijelölt magaslatra akarjuk emelni, akkor minél előbb tesszük, annál jobb és azt elhalasztani nem tanácsos és nem szabad semmiféle palliatív eszközökhöz nyulni, hanem azt kell elfogadni, a mi a kérdést gyökeresen megoldja. Ennélfogva ajánlom, hogy az előadó ur javaslatát módosítás nélkül elfogadjuk. (Élénk helyeslés.)

Klauznitzer Vilmos: T. orsz. gyűlés! A magánerdőtisztek részéről egy ellenjavaslat nyújtatott be, melyre még kellő módon reflexió nem történt. Engedjék meg tehát, hogy mint magánerdőtiszt ezen javaslattól eltérő nézetemnek én adjak kifejezést.

Fogassy t. szaktársam határozati javaslata azt

foglalja magában, hogy maradjon meg a selmeczi akadémia azon a nivaun, a melyen jelenleg áll, a magánerdőtisztekre nézve fennálló bizonyos bajokon pedig segítsünk azáltal, hogy ezek kiképzésére erdészeti középiskolákat létesítsünk. Az én meggyőződésem szerint, t. országos gyűlés, ez a megoldás a bajoknak nem volna orvoslása, hanem a mi legszentebb jogunknak: fejlődésünknek a feladása, nem volna egyéb, mint szellemünkön elkövetett öngyilkosság (Helyeslés.)

Mert t. orsz. gyűlés, ha mi a selmeczbányai akadémián jelenleg szerezhető intelligenciánkkal és képzettségünkkel a magánerdőtisztek helyzetét nem vagyunk képesek javítani, hogyan fogják akkor javítani azok, kik az erdészeti középiskolákból kerülnek ki, sokkal kevesebb intelligenciával, kevesebb képzettséggel? Egyszerű józan ész is elég, úgy hiszem, ennek a belátásához. Ennélfogva én ezt a határozati javaslatot visszautasítom és teljes mértékben csatlakozom az előadó ur javaslatához. (Élénk helyeslés.)

Nagy Gyula: Miután az előadó ur is hangsúlyozta, hogy a javaslatában foglalt szép eszme a jövő zenéjét képezi, kivéve azt, hogy az erdészeti akadémia már legközelebb önállósíttassék, ennélfogva bátran, aggodalom nélkül hozzájárulhatunk javaslatához. Azonban a titkár ur az áthelyezés mellett oly indokokat hozott fel, melyeket nem méltányoltunk még eléggé, és melyek nem engedik, hogy a távol jövő zenéje legyen ez az ügy. Nevezetesen felhozta, hogy nemcsak az erdészeti szakra készülőknek van szükségük az erdészet alapismereteinek elsajátítására, hanem alkalmat kell erre adni másoknak is, kik a közéletben, a közigazgatás terén irányadók és erdészeinknek néha gazdáik. Ezt tehát sokáig halasztani nem lehet; de addig is, a míg teljesülhet, módokról kell gondoskodni,

hogy a földbirtokosok és a közigazgatási tisztviselők legalább annyi erdészeti ismeretet szerezhessenek, hogy a törvényeket és szabályrendeleteket megértsék és helyesen tudják végrehajtani. Azért óhajtanám, hogy addig is, míg az erdészeti akadémia Budapesten fölállítatnék, a tudomány-egyetemen, Budapesten és Kolozsvárott, az erdészet alapfogalmai adassanak elő. Ezzel az óhajtással kiegészítve én is ajánlom az előadó ur indítványának elfogadását.

Sóltz Gyula: T. orsz. gyűlés! A szőnyegen levő tárgy a t. előadó ur szakavatott előadása és a többi hozzá szóló urak fejtegetései által annyira megvilágított, hogy azt hiszem, alig lehet már a javaslat mellett vagy ellen újabb bizonyítékokat felhozni. Ennek következtében én sem fárastom a t. országos gyűlés türelmét, csakis ahhoz a kérdéshez akarok hozzászólni, mely a döntést fogja előidézni, t. i. a szavazáshoz.

Több javaslat tétetett az előadó ur javaslata ellenében. Én egyszerűen, minden indokolás nélkül kijelentem, hogy semmiféle közvetítő és közbeeső javaslatot el nem fogadok (Helyeslés), hanem határozottan és teljes mértékben a t. előadó ur javaslatához csatlakozom (Élénk helyeslés) és kérem a t. gyűlést, hogy ezt a javaslatot egyhangulag elfogadni méltóztassék. (Zajos tetszés, éljenzés és taps.)

Elnök: Szólásra senki sem lévén följegyezve, a vitát bezártnak jelentem ki. A zárszó illeti a javaslattevőket, tehát először Fogassy urat, azután b. Feilitzsch urat és végül az előadó urat.

Feilitzsch Artur b.: Én visszavonom indítványomat. (Helyeslés.)

Fogassy Gyula: T. orsz. gyűlés! Miután látom, hogy a hangulat olyan, mely indítványom sorsát már előre is eldöntötte, a miről különben már előre is megvoltam

gyöződve, bár egyttal az én felfogásom helyességéről is meg voltam gyöződve — határozati javaslatomat ezennel én is visszavonom.

Horváth Sándor előadó: A most hallottak után a zárszó jogával nem kívánok élni, hanem egyszerűen köszönetet mondok a t. felszólalóknak szíves támogatásukért, melyben javaslatomat részesíteni méltóztattak. (Éljenzés.)

Elnök: Miután az a két indítvány, mely az előadó ur indítványához kiegészítésképen, illetőleg az ellen beadatok, az indítványozók által visszavonatot, ennélfogva csak az előadó ur határozati javaslata áll a t. országos gyűlés előtt. Miután ez a gyűlés kifejezett helyesléssel találkozott, azt hiszem, most már a két másik indítvány visszavonása következtében a t. gyűlés kívánságával megegyezőleg egyhangu határozatként (Zajos helyeslés) jelenthetem ki, hogy az előadó ur javaslatát a t. orsz. gyűlés teljes egészében elfogadja. (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenzés.)

Következik t. gyűlés, a tárgysorozat szerént az erdészeti kísérletügy szervezésének és tárgyainak kérdése. Előadó Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos, akadémiai tanár.

Vadas Jenő: (Hosszabb előadást tart a kísérletügy szervezésének szükségességéről és feltételeiről (l. ugyanezen füzet 737. és köv. old.) és végül a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

Az országos erdészeti egyesület által Magyarország ezredéves fennállása évében egybehívott országos erdészeti gyűlés egyhangulag kimondja, hogy az erdészeti kísérletügy mielőbbi szervezése, a magyar erdők mint a nemzet vagyonsodását előmozdító kincs értékének fokozása s ennélfogva az erdőgazdaság jövedelmének gyarapítása szempontjából feltétlen szükségét képez.

Felhívja ennélfogva az orsz. erd. egyesületet, hogy az

eddig tanulmányok s előmunkálatok alapján a nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. minister urnál az országos gyűlés nevében tegye meg azokat a lépéseket, a melyeknek a magyar erdészeti kísérletügy mielőbbi szervezése legyen az eredménye.

Elnök: Méltóztassék a kérdéshez hozzászólni.

Feilitzsch Artúr b.: Mélt. elnök ur, t. uraim! Mint egyike azoknak, akik résztvettek az előadó ur által említett 1893.-i nemzetközi kongresszuson, csak rövid pár perczre veszem igénybe szives türelmüket, hogy reflektálva a határozati javaslatra, melyet kiegészíthetni vélek, rámutassak egyszersmind arra is, hogy mennyire égetően szükséges ma már a gyakorlati életben a kísérleti ügy kellő szervezése. (Halljuk!) Csak egy példát hozok föl, melylyel különösen a magasabb hegységi erdőgazdálkodásnál lépten-nyomon találkozunk. Az erdélyrészi fenyveserdőségekben az értékesítés ma még oly alacsony fokon áll, hogy ott 3—4 év is beletelik, amíg egy vágásterület értékesítése sikerül és ez még a legjobb esetek közé tartozik. Már most elrendeltetett, hogy az erdősítés lehetővé tétele szempontjából ezeket a vágásokat takarítani kell. Azután kimondatott, hogy a hulladékot és gatz máglyákba rakva a máglyákat vagy el kell égetni avagy pedig közöttük végezni az erdősítést. Igen ám, de az utóbbi esetben, mint tudjuk, hézagos állabokat nyerünk; ha pedig elégetjük a gatz, megsemmisül a humusz is. Ime egy problema, mely azt mutatja, hogy még a vágások kitakarítása is egyik fontos része a kísérleti ügynek, mely óriási munkával jár. A szükség adta kényszerhelyzetnek engedve, magam is már az idén kísérleteket tettem, hogy meggyőződjem arról, helyes vagy helytelen alapon mozgunk-e. S ime, a gyakorlat megczáfolt bennünket. Mert pl. az

egyik erdőgondnokság területén 7 kat. hold területen takarítás eszközöltetvén, az erdősítési költség holdankint a takarítással együtt minimális árak mellett 8 frt 8 kr. volt, a mihez azonban megjegyzem, hogy ez a vágásterület már nagyjából ki volt takarítva. Ebből a 8·08 frtból esik a takarításra 3·85, az erdősítésre 4·23 frt., tehát majdnem egyforma összeg; napszám kellett az erdősítéshez 7·4, a takarításhoz 7. Ugyanazon munkásokkal és munkavezetőkkel egy nem takarított 10 holdas területen került az egyenletes erdősítés, tehát közvetlen csak a fészekelkészítési munkálatokkal 4·49 frtba és volt a nem takarított vágásterületen a felhasznált napszám 8, szerben a takarítással összekötött erdősítés 14·4 napszámával. Egy más viszonyok közt levő erdőgondnokságban másként alakult a dolog; s itt még szembetűnőbb az eredmény. (Halljuk! halljuk!) Megszámláltattam itt a csemetéket is: a nem takarított vágásterületre 2400, a takarítottra 3000 csemete került. De a takarítási költségek ezen a területen majdnem megkétszerezték az erdősítés költségeit.

Ez látszólag csekély jelentőségű dolog, de a gyakorlatra nézve fontos tudni, hogy így van-e ez másutt is, vagy sem.

S ez csak egy évi kísérlet eredménye, amelyre kényszerítve voltunk, mert láttam, hogy a máglyák közt erdősítve, mily hézagos állabokat teremtünk.

De hallottuk a kopár területek beerdősítésének égető szükségét is hangoztatni. Vajjon nem a kísérletezés feladata lesz-e itt is megállapítani a fanemet, az erdősítés módját, idejét stb.?

Szóval, a rendszeres kísérletezés hiánya a magyar erdészetnek oly vérző sebe, hogy tovább halasztani, sem a szervezést, sem a nemzetközi szövetkezésbe való belépést nem szabad. És én csak azzal egészíteném ki a hat.

javaslatot, hogy az egyesület tegyen sürgős felterjesztést annak érdekében a magas kormányhoz, de egyszersmind a legsürgösebben kérelmezze a nemzetközi szövetkezetbe való belepést is.

Különben a javaslatot elfogadom. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Szólásra senkisésem jelentkezett, ennélfogva a vitát bezárom. A javaslatához egy kiegészítő indítvány tétetett, t. i. hogy az egyesület sürgősen irjon fel a kormányhoz a kísérleti szövetkezetekbe való belépés iránt. Méltóztatik az előadó ur által előterjesztett indítványt a hozzá tett kiegészítéssel egyetemben elfogadni? (Elfogadjuk!)

Vadas Jenő előadó: Nekem csupán az a megjegyzésem van, hogy a szövetkezetbe addig belépni nem lehet, míg erdészeti kísérleti állomásunk nincs. Kérem tehát javaslatomat a kiegészítő indítvány nélkül elfogadni.

Feilitzsch Arthur b.; Én pedig a kísérleti ügyet nem látom teljesen biztosítottnak, míg a kormány nem intézkedik, hogy Magyarország belépjen a szövetségbe.

Vadas Jenő előadó: Biztos tudomásom szerint a nemzetközi szövetségbe csak azon országok léphetnek be, melyeknek már szervezett kísérleti állomásuk van. Ennélfogva először szervezni kell a kísérleti állomást, s csak azután lehet belépni.

Feilitzsch Arthur b. Ez az én indítványom is.

Elnök: Nem is volt másképp érthető. E szerint az indítványt az orsz. gyűlés elfogadja Feilitzsch b. pótlásával együtt oly értelemben, hogy a kísérleti ügy szerveztessék, s azután a szövetségbe a belépés megtörténjék. (Helyeslés.)

Áttérhetünk a 8. pontra, az alapszabályok módosítására.

Horváth Sándor titkár: T. közgyűlés! Évi jelentésemben voltam bátor már tegnap megjelölni azokat a fontosabb módosi-

tásokat, melyeket az igazgató-választmány az alapszabályokban tervez, s előadtam azon okokat is, melyek az igazgató-választmányt arra birták, hogy az alapszabályok módosítását kérje.

E módosításokat az Erdészeti Lapok szóról-szóra közölték, és e lap minden tagnak megküldetvén, t. tagtársaink részletesen is tudomást szerezhettek arról, hogy mi a szándéka e tekintetben az egyesület vezetőségének.

De ezenkívül is a tervezett módosítások abban a füzetben is pontonként meg vannak jelölve, melyet nyomtatásban a t. közgyűlés tagjai között kiosztani szerencsés volt.

Azt hiszem tehát, hogy az alapszabályok tervezett új szövegének felolvasását mellőznünk lehetne, és csak azokat a módosításokat kellene itt részletesen tárgyalnunk, a melyek ellen valami észrevétel merül fel. (Helyeslés.)

Elnök: Ugy hiszem, a t. közgyűlés elfogadja a titkár ur ezen indítványát. (Elfogadjuk!) Ennélfogva felhivom azokat, akiknek valamely módosítására észrevételük van, sziveskedjenek azt megtenni. (Felkiáltások: Elfogadjuk változatlanul!)

E szerint észrevétel az igazgató-választmány által előterjesztett és itt kinyomatva bemutatott módosítások ellen nem lévén, azokat a közgyűlés egyhangulag elfogadja és a jóváhagyás ki-
eszközlése végett az igazgató-választmányhoz rendeli áttétetni.

Következik a 9. pont: Az igazgató-választmány jelentése a Deák Ferencz alapítvány kamataiból kiirt pályázatok eredményéről.

Horváth Sándor titkár: Évi jelentésemben már jeleztem volt röviden, hogy azt az irodalmi programot, melyet az igazgató-választmány nevében múlt évi közgyűlésünkön előterjesztettem, sajnálatunkra nem valósíthattuk meg.

E programban azt a reménységet fejeztük volt ki, hogy:

1. az Erdőrendezés II. gyakorlati része, melynek megírásával egyesületünk Belházy Emil főerdőtanácsos urat bizta meg;
2. az Erdészeti építéstan 3 kötetre tervezett kézikönyve, melynek megírását ugyancsak megbízás alapján Staudner Jenő erdőakadémiai tanár ur vállalta el s a melynek II. (a vasut- és hidépítéstannal foglalkozó) kötete akkor már beterjesztve bírálat alatt állott;

3. a legelő-erdők kézikönyvére hirdetett pályázaton feltételelesen, t. i. egy hiányzó fejezet megírásának és a megírt fejezetek átdolgozásának feltétele alatt jutalomra érdemesnek talált pályamunka; továbbá

4. a népszerű erdészeti ismerettár utolsó füzete, melyet megbírálás alapján az első három füzet szerzője, Fekete Lajos főerdőtanácsos ur vállalt magára; és végül

5. a múlt évi közgyűlésen 100 darab arannyal megjutalmazott „Erdőmiveléstan kézi könyve“, melynek szerzője Vadas Jenő erdőtanácsos és akadémiai tanár,

az ezredéves ünnepély idejére mind elkészülnek és kiadhatók lesznek, úgy, hogy ennek folytán a múlt évi közgyűlés előre is felhatalmazást adott a választmánynak arra, hogy az elkészülő munkákat azonnal kiadhassa.

Sajnos, azonban ennek a programnak egyetlen pontja sem valósulhatott meg teljesen.

Részint elfoglaltságuk s részint nem kedvező egészségi állapotuk miatt ugyanis Belházy főerdőtanácsos az Erdőrendezéstan II. részét és Fekete Lajos főerdőtanácsos ur a Népszerű erdészeti ismerettár utolsó füzetét még nem fejezhették be. És Staudner Jenő tanár ur is az Erdészeti építéstan hiányzó két kötete közül csak az I. (középitészeti) részt terjeszthette be, a hátralévő III. részt (vízépítészet) ellenben csak ezután írhatja meg. Sőt ebből a nagy munkából a már elkészült I. és II. rész bírálatával sem készülhetett el teljesen a bíráló-bizottság.

A legelő-erdőkről szóló feltételelesen elfogadott pályamunka szerzője az igazgató-választmány által kívánt kiegészítést és módosítást teljesítette ugyan s ennek alapján az igazgató-választmány a 100 darab arany pályadíjat a jeligés levélkéből kitűnt szerzőnek, Márton Sándor tagtársunknak ki is adta, de miután az igazgató-választmány még ekkor is némely módosításokat és kiegészítéseket követelt tőle, a sajtó alá rendezés előtt, ez a munka sem láthatott még napvilágot.

És mint évi jelentésemben már megemlítettem, nem jelenhetett meg az „Erdőrendezéstan“ kézikönyve sem.

Mindamellettt méltóztassék t. közgyűlés ezt a kedvezőtlen

jelentést mégis azzal a megnyugvással tudomásul venni, hogy a jobb eredmény nem az érdemes szerzők jóakarátán mult, hanem egyedül annak a sajnos körülménynek tudható be, hogy a mi szakunknál ez idő szerént az irodalommal is csak olyanok foglalkoznak, a kiknek jóformán egész munkaidejét rendes hivatalos teendőik foglalják le s így az irodalomnak csak a pihenésre szánt órákat szentelhetik.

De mivel így is feltétlenül számíthatunk rá, hogy a most elmaradt munkákat szerzőik elkészítik, méltóztassék a t. közgyűlés az igazgató-választmánynak már egy évvel ezelőtt megadott felhatalmazást az elkészülő könyvek kiadására nézve ezuttal is fentartani.

Elnök: Ha senkitem kíván hozzászólni, kijelentem, hogy az előterjesztett jelentést a közgyűlést tudomásul veszi s az igazgató-választmánynak a további felhatalmazást az elkészülő munkák kinyomatására megadja.

Következik a 10. pont: Az igazgató-választmány javaslata a Deák Ferencz-alapítvány kamataiból kitűzendő új pályakérdés tárgyában.

Horváth Sándor titkár: A Deák Ferencz-alapítvány kamatai a már megjelent pályamunkák jutalmazására, továbbá a megbízásaink alapján megírt és megírandó munkák tiszteletdíjára és az Erdészeti Oklevéltár költségeinek részbeni fedezésére a folyó év végéig teljesen le voltak foglalva.

A jövő évtől kezdve azonban már az alapítvány kamatai felett ismét szabadon rendelkezhetik a tisztelt közgyűlés.

Miután e kamatok az alapszabályok rendelkezése szerént egészben vagy részben magyar erdészeti szakmunkák megírására pályadíjjal tüzendők ki, az igazgató-választmány tisztelettel kéri a közgyűlést, hogy az 1897. évi és esetleg 1898. évi külön-külön 550 forintból álló kamatok ily célra való felhasználására nézve időnyerés céljából már most határozni méltóztassék.

Az igazgató-választmány a maga részéről, tekintettel arra, hogy a fontosabb kézi és tankönyvek az egyetlen erdészeti vegytan kivételével, részint már megírva vannak, részint megírásuk biztosítva van, legcélszerűbbnek találná, ha a rendelkezésre álló kamatok mindenek előtt egy megfelelő „Erdészeti Vegytan“

megírására fordíttatnának. Tisztelettel javasolja tehát, hogy egy ilyen tárgyú munkára 1898. évi május hó 1.-ig terjedő határidővel és 200 darab (1100 forint értékkel számított) arany pályadíjjal titkos pályázat hirdettessék.

Ezen javaslat elfogadása esetére az igazgató-választmány különös pályázati feltételképen kimondani kéri, hogy a megírandó munkának önálló becsü műnek kell lenni s első sorban azokat az igényeket kell teljes mértékben kielégíteni, melyek a tudomány és a felsőbb erdészeti szakoktatás jelenlegi színvonalán egy jó tankönyv iránt támaszthatók. Egyszersmind azonban tartalmaznia kell azokat az ismereteket és utmutatásokat is, a melyekre a szakembernek a gyakorlati életben előforduló kísérletek, vizsgálatok és tanulmányok szabatos végrehajtásánál szüksége lehet.

A pályázat többi feltételei aztán az alapszabályok 87—89. (rég) szakaszai szerint volnának a kiírásakor megállapítandók.

Méltóztassék a t. közgyűlés az igazgató-választmány javaslatát ebben az értelemben elfogadni és őt a pályázat kiírására felhatalmazni.

Elnök: Méltóztatnak a választmány javaslatát elfogadni? (Elfogadjuk!) E szerint a t. közgyűlés elfogadja az igazgató-választmánynak azt a javaslatát, hogy a Deák Ferencz-alapítvány 1897. és 1898. évi kamataiból, 200 drb. arany jutalommal és 1898. évi május 1-éig terjedő határidővel egy Erdészeti Vegytan megírására hirdettesék pályázat. A továbbiakkal pedig az igazgató-választmányt bizza meg. (Helyeslés.)

Következik a 11. pont. Fölkérem Nagy Gyula erdőfelügyelő urat, sziveskedjék előadását megtartani.

Nagy Gyula előadó: Habár egyik szaktársunk már tegnap a banketten előlegesen ismertette a kérdéses műszert, bátorkodom azt a program értelmében ezennel magam is bemutatni. Ez az átlaló — melyet különben a lapok és egyes tankönyvek is bemutatnak már — alakjára nézve tetszés szerint s egy vagy két águ markolattal vagy fogantyúval bírhat. S ennek segítségével a máglyában levő tönkök felvételére is alkalmazható az. A vastag szárban elhelyezett két szár érintő módra a megmérendő fatörzsre illesztetik és az átmérőnek megfelelő méretek a mutató lineán leolvashatók. Az eddig használt átlalóknál ez praxisomban cél-

szerűbbnek bizonyult s ezért bátorkodom a közgyűlés bírálata elé bocsátani. Kiegészítésére készítettem egy irvamérő készüléket, mely a megmért törzs átmérőjét minden diktálás nélkül azonnal a műszerben elhelyezett papír vagy más olvasó vászonszalagra jegyzi. Ez a készülék egy szekrénykéből áll, melybe két párhuzamos henger van elhelyezve. A szerkezet fából vagy fémből készül; az utóbbi finomabb kivitelben. A rugós tű a mozgó szárba illik és a szekrény felett levő vezetéken is átnyulik. A megmért törzs átmérőjét tehát azzal egy nyomás által azonnal be lehet a papírra (vászonra) szurni; és miután a vezeték szélén a megfelelő méretek föl vannak írva, ezeket azonnal le is lehet olvasni. A hengerek egyikét minden szurásnál odább fordítjuk, hogy minden két pont egymásra ne eshessék soha s így mindig leolvashatjuk a méreteket a hengerekre göngyölt szalagról.

Az átmérő pontossága a mostaninál nagyobb azért, mert ez — mint tudjuk — 3 sugár átlagából vezeti le az átmérőt, míg a másik csak kettőből. Igaz, hogy az egész műszer azon alapszik, hogy többé-kevésbé köralakunak vesszük a fatörzset; és már most, ha eltérés mutatkozik a köralaktól, ezt a jelen átlaló három helyen veszi észre, míg a másik csak két helyen. Az eltérések befolyása pedig abban nyilvánul, hogy ha a két oldalérintőnél kidudorodás vagy horpadás van, ezt rendesen és helyesen tünteti a műszer, ez rögtön kifejezést nyer az átlalón; ellenben az a hibája ennek is megvan, hogy ha a harmadik érintőnél jelentkezik eltérés a köralaktól és pedig behorpadás, akkor a helyett, hogy apasztaná a méretet, nagyobbat mér; viszont hogyha kidudorodás van, kisebbet, dacára hogy a körlap területe nagyobb. Az azonban a másik átlalónál is megvan, hogy szabálytalan alakú törzseknél nem tudjuk a megfelelő átmérőt pontosan leolvasni; de ott a hiba felfelé a legnagyobb átmérőig terjedhet csakis, míg itt az az eset is állhat be, ha t. i. behorpadás van a mellső oldalon, hogy nagyobb átmérőt is kaphatunk, s viszont ha kidudorodás van, kisebbet is, mint a törzson mérhető legnagyobb, illetve legkisebb átmérő; de azért az átlagok itt is ugyanazok és helyesek lehetnek. Ha nem kerülhetjük el tehát a homoru vagy domboru rész érintését, akkor szükséges itt is két vagy több méretet is venni s abból az átlagot kiszámítani.

Az egyesület szives volt egy szakbizottságot megbizni a készülék kipróbálásával. Történtek is fölvételek a kiállítás területén több törzsnél. Maguk a méretek tényleg nagyon eltérők a két karu átlalóval szemben. Hogy azonban melyik a helyesebb, azt biztosan ugy lehetne megállapítani, ha az illető területek mind planimetrezzetnének is a végett, hogy megtudjuk: melyik felel meg tehát leginkább azon területnek, melyet megmértünk? Erre nézve tehát további kísérletezésnek van tere.

Ennyit bátorkodtam a műszer bemutatójául előterjeszteni. (Élénk éljenzés.)

Elnök. Azt hiszem, hogy Nagy Gyula erdőfelügyelő urnak az általa feltalált faátlalóról és annak irvamérő készülékéről adott ismertetéseért a t. közgyűlés köszönetét fejezi ki. (Helyeslés.)

Következik a 12. pont: Az országos erdészeti egyesület 1897. évi közgyűlése helyének megválasztása.

Horváth Sándor titkár: Az igazgató-választmány megbizásából van szerencsém bejelenteni, hogy egyesületünket az 1897. évi közgyűlés megtartására Nyitra város képviselőtestülete a legszivebben meghivta már vendégszerető falai közé. (Éljenzés.) És hogy az igazgató-választmány e meghívást a maga részéről köszönettel fogadva, már közölte is a város közönségével, hogy a t. közgyűlést a meghívás végleges elfogadására fogja fölkérni. (Helyeslés.) Egyben jelentem, hogy az 1898-iki közgyűlésre is kaptunk meghívást Sepsiszentgyörgy várostól (Éljenzés), melyet az igazgató-választmány a maga részéről szintén elfogadott és ajánlólag rendelt a közgyűlés elé terjeszteni.

Elnök: Pozsony szab. kir. város polgármestere kíván szólani.

Thaller pozsonyi polgármester: T. orsz. gyűlés! Azaz indítvány, melyet bátor leszek előterjeszteni, egyáltalán nem érinti a mélyen t. választmánynak a mostani közgyűlés elé terjesztett javaslatát.

Pozsony város ezen mai országos erdészeti gyűlésen nemcsak mint egyesületi tag, hanem mint törvényhatóság is képviseltetni akarta magát s azért csekélységemet és Kumlik tanácsos kartársamat küldötte ide (Éljenzés), még pedig a következőleg hangzó felhatalmazással: (olvassa) „Végre a közgyűlés felhatalmazza a kiküldött képviselőket, hogy a város nevében hívják meg és kér-

jék fel az orsz. erdészeti egyesületet, hogy legközelebbi évi rendes közgyűlései egyikét Pozsonyban tartsa meg.“ (Éljenzés.)

Nagy örömmel és büszkeséggel reméljük, hogy az az egyesület, mely bölcsőjét egykor épen a mi városunkban találta, ismét a mi falaink közé jön. Azért kérem, méltóztassék ezen most tett előterjesztésemet javaslatként tárgyalás alá venni. (Élénk tetszés.)

Elnök: Az igazgató-választmány 1897-re a közgyűlésnek Nyitra városban, 1898-ra Sepsi-Szent-Györgyön való megtartását ajánlja a t. közgyűlésnek, mint a mely törvényhatóságok részéről már előzően meghívást kaptunk, most pedig a tárgyalás folyamán Pozsony sz. kir. város nagyérdemű közönsége hívta meg egyesületünket egy későbbi közgyűlésnek megtartására. (Éljenzés.)

Az előbbieket szerént tehát e meghívás 1899-re szólna. Méltóztatik-e elfogadni, hogy 1897-ben Nyitrán, 1898-ban S.-Szent-Györgyön és 1899-ben Pozsony városában tartsuk meg közgyűlésünket? (Elfogadjuk!) Ezt tehát határozatilag kimondom, s egyszersmind a t. közgyűlés nevében a nevezett városoknak szíves meghívásukért őszinte köszönetünket fejezem ki. (Élénk helyeslés.)

Következik a 13. pont: Indítványok az 1897. évi közgyűlés tanácskozási tárgyaira nézve.

Horváth Sándor titkár: Indítvány eddig nem tétetvén, azt hiszem, a t. közgyűlés az eddigi eljárás szerént az igazgató-választmányt méltóztatik megbizni, hogy annak idején a tanácskozás tárgyait megállapítsa. (Helyeslés.)

Elnök: A határozatot tehát ebben az értelemben mondom ki. Következnék a tárgysorozat utolsó pontja, az indítványok tárgyalása. Mielőtt azonban erre rátérnénk, méltóztassanak előbb meghallgatni a számadások megvizsgálására és a költségvetés előkészítésére tegnapi ülésünkből kiküldött bizottság elnökének jelentését.

Belházy Emil, a számvizsg. biz. elnöke (olvassa a számvizsgáló bizottság jelentését):

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Nagybecsű megbizásukhoz képest felülvizsgáltuk az egyesület 1895. évi számadásait, valamint az igazgató-választmány kebeléből kiküldött volt számvizsgáló bizottság által az említett számadások alapján összeállított zárszámadást; s úgy a számadásokat, mint a zárszámadást helyesnek találtuk.

Ennélfogva a számadó részére a felmentvény megadását részünkről is javasoljuk.

A számvizsgáló bizottsággal egyetértőleg javasoljuk továbbá az 1895. évi tagsági könyv függelékében behajthatlanoknak kitüntetett összegek leírását és pedig:

1. a rendes tagoknál	133	frt
2. az előfizetőknél	8	„

Összesen 141 frt.

Hozzájárulunk továbbá az igazgató-választmány által a folyó hó 28.-án tartott ülésen hozott azon javaslatához is, hogy az özv. Gungl Jánosné részéről benyújtott kérvényben felhozott indokokra való tekintettel férje néhai Gungl János alapító tag nevében fenálló 160 forint alapítványi összeg és 36 forint kamattartozás leirassék.

Miután továbbá a számadások felülvizsgálása alkalmával meggyőződünk arról, hogy a tagsági könyvben úgy az alapító, mint a rendes tagoknál oly összegek tartatnak nyilván, a melyek előreláthatólag behajthatatlanok, kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék az igazgató-választmányt utasítani, hogy a tagsági könyvet vizsgálja meg, a behajthatlanoknak talált összegeket irassa le és intézkedéséről a jövő évi közgyűlés elé jelentést terjesztszen.

Jelentjük továbbá, hogy megvizsgáltuk a számvizsgáló-bizottság által a folyó évi május 26.-án tartott ülésében tárgyalt és változatlanul elfogadott volt 1897. évi költségvetést, továbbá bírálat tárgyává tettük az igazgató-választmány folyó évi augusztus 28.-án tartott ülésén az egyesületi szolga kérelmére hozott azon határozatát, mely szerént a „szolga és házmester fizetése“ czimű kiadás I. d) alrovata alatt felett 480 forintnyi összegnek 60 forinttal, azaz 540 forintra való felemelését javasolja.

Meggyőződésünk alapján kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék a számvizsgáló bizottság által összeállított költségvetést az igazgató-választmány által javasolt módosítással elfogadni.

Ha a tisztelt közgyűlés ezen általunk is indokoltnak talált módosítást elfogadni méltóztatik, akkor a „Hivatalnokok és szolgák illetményei“ czimű I. kiadási rovaton kívül „A folyó bevételek feleslegéből a törzsvagyonhoz csatolandó összeg“ czimű XVII. kiadási rovat is módosítandó.

A módosítások pedig a következők :

1. Az I. kiadási főrovat *d)* alrovatának összege 480 forint helyett 540 forint. 2. Az I. rovat főösszege 3280 frt. helyett 3340 forint. 3. A XVII. rovat összege 3632 frt 90 kr. helyett 3572 forint 90 kr. lesz.

A bevételek és kiadások főösszegei azonban változást nem szenvednek.

Budapest 1896. augusztus hó 30-án.

Szőcs Miklós.

Belházy Emil.

Bedros József.

Elnök : van valakinek észrevétele az előterjesztett jelentésre? (Nincs! Elfogadjuk!) Nem lévén senkinek sem észrevétele, kijelentem, hogy a közgyűlés az igazgató-választmány részéről előterjesztett jelentésnek az 1895. évi számodásokra vonatkozó részét tudomásul veszi s annak értelmében a felmentvényt a számadástevőknek megadja és a javaslatba hozott leírásokat engedélyezi; ugyszintén elfogadja a kiküldött bizottság jelentése értelmében az 1897-iki költségvetést is és az abban előírányzott bevételeket és kiadásokat együtt és részleteikben is megszavazza.

Következik a 14. pont: Indítványok az országos erdészeti egyesület céljainak előmozdítására általában.

Horváth Sándor titkár: A közgyűlést megelőző napig összesen négy indítvány adatott be írásban, ezek közül azonban egyet az indítványozó időközben vissza vont s így most csak három kerül tárgyalás alá.

Az egyik indítványt Piso Kornél főerdész tagtársunk adta be s ez indokaival együtt így szól:

„Magyar hazánk számos intézménye és egylete közül az országos erdészeti egyesület az elsők egyike, és pedig ugy tekintélyes számu tagjánál, valamint anyagi helyzeténél fogva; és örömmel tapasztaljuk, hogy napról-napra most is mindinkább fejlődik, erősödik és az ország különböző vidékein mind nagyobb és nagyobb tért hódít.

Magyarország közgazdasági életében számot tevő tényezőt képez és immár nemcsak itthon, hanem a művelt külföld előtt is tiszteletet és tekintélyt vívott ki magának.

A tényezőket, melyek egyesületünket ezen felvirágzásra segítették, nem akarom itt ez alkalommal elősorolni, hisz mindnyájan tudjuk, hogy az egyleti tagok áldozatkészsége mellett, ez első sorban a kitünő vezetésnek tulajdonítható és köszönhető.

Egyletünk folytonos gyarapodása és izomosodása vonja maga után azt is, hogy alapszabályai mindinkább szűknek bizonyulnak és ezek változtatásáról és szélesebb alapra való fektetéséről majd minden évben kell gondoskodni.

Hazánknak számos üdvös és az általános közjó előmozdítására czélzó egyesülete van, melyek közül bátor vagyok egynéhányat itt elősorolni, u. m.

Az orsz. magyar gazdasági egyesület.

A kir. magyar természettudományi társulat.

A magyar vöröskereszt egyesület.

Az orsz. magyar vadászati védegylet.

A kir. magyar tudomány-akadémia stb. stb.

Ezen egyletek és intézmények neveinek elősorolásánál azonnal szembe tűnik mindenütt a magyar jelző. Az orsz. erdészeti egyesület elnevezéséből azonban e jelző „magyar“ hiányzik, holott szerény véleményem szerént „Az orsz. magyar erdészeti egyesület“ elnevezése sokkal szebben hangzanék, sokkal jobban illenék és az egyesület tagjai hazafias érzelmeinek is inkább megfelelné.

Jellemző és figyelemre méltó a külföldiek nagyobb részének eljárása is erdészeti egyesületünkkel szemben.

Ezek t. i. a hányszor egyletünkről van szó, mindannyiszor és minden nemzet saját nyelvében a magyar erdészeti egyesületet használják egyletünk elnevezéséül, habár a magyar szó az egyesület hivatalos cziméből hiányzik. Tehát egy okkal több arra nézve, hogy azt a szót mi magyarok se hagyjuk ki elnevezéséből.

De Magyarország külön közjogi állásánál fogva is kivánatos volna a czimváltoztatás. Sokszor tapasztaljuk, hogy a külföld egyes és tőlünk távolabb eső népei előtt Magyarország politikai viszonya Ausztriához nem mindig világos, és ez okból nem egyszer történik, hogy Magyarországot Ausztria egyik tartományának tekintik.

Nehogy tehát egyletünk valamely osztrák erdészeti egyesület

egyik fiókjának tekintessék: szükséges volna ez okból is a magyar jelző felvétele. Szerény indítványom tehát oda terjed: neveztessek és kereszteltessék az orsz. erdészeti egyesület „Országos magyar erdészeti egyesületnek” és vétessek fel az alapszabályok mai változtatásai közé ezen változtatás is.

E címváltoztatás most a milleniumi évben, midőn magyar hazánk ezredéves fenállását és ezer éves magyar voltunkat mi is ünnepeljük és a miért épen mi is itt egybesereglettünk: birna nagyobb jelentőséggel mint máskor, és ép e körülmény indított engem is leginkább arra, hogy e szerény indítványomat benyújtsam s ezt a tisztelet közgyűlésnek elfogadásra ajánljam.

Bustyaházán, 1896. VIII/24. — *Piso Cornél*, m. kir. főerdész, az országos erdészeti egyesület alapító-tagja.

Elnök: Kiván-e valaki hozzászólni ehhez az indítványhoz?

Horváth Sándor: Ha a t. közgyűlés megengedi, én bátor leszek néhány szóval jelezni álláspontomat ezzel az indítvánnyal szemben. Kétségtelen t. közgyűlés, hogy *Piso* tagtársunknak ez az indítványa teljesen logikus s általános elvi szempontokból nem eshetik kifogás alá. Ellenkezőleg, az én nézetem is az, hogy helyes volna, ha mi „magyar országos erdészeti egyesület-“nek neveznök magunkat. Gyakorlati szempontból tekintve azonban a kérdést, részemről azt hiszem, hogy egy egyesületnek régi nevét, mely alatt harmincz év óta fennáll és működik, nem lehet könnyű szerrel és oly okból megváltoztatnia, melyek nem involválnak magukban okvetlen szükségességet. Én ezért azt ajánlom, hogy habár az indítványt egészen logikusnak kell tekintenünk, mindamellett maradjunk meg mégis a mi régi nevünk mellett, a melyet már mindenki megszokott. (Helyeslés.) Mert hát ugy vagyunk mi is a mi nevünkkel, mint a kereskedelmi világ, mely a régi czégtáblákat nem igen szereti megváltoztatni. (Helyeslés.)

Elnök: A beadott indítvánnyal szemben a most előterjesztett indítvány az, hogy tartsuk meg egyesületünk eddigi címét. (Helyeslés.) Kérem kiván-e még valaki a kérdéshez hozzászólni. (Nem!) Ugy látom tehát, hogy a t. közgyűlés az utóbbi indítvánnyal egyetért és változatlanul megtartani kívánja az egyesület régi címét. (Helyeslés.)

Horváth Sándor titkár: A második indítványt Schauschek Gábor uradalmi erdész tagtársunk jelentette be, s azt szóval akarja indokolni.

Schauschek Gábor: T. közgyűlés! Rövid akarok lenni, miután az idő nagyon előrehaladt, de azért nem mulaszthatom el, hogy egy pár apró kövecskével hozzá ne járuljak ahhoz a nagy épülethez, melyet magyar erdészetnek hívnak.

Indítványom első része arra vonatkozik, hogy miután érdeünkben áll tudni, hogy kikkel küzdünk együtt, mert ez is bizalmat önthet belénk, állíttassék össze egy kimerítő erdészeti czim- és névtár, melyben az összes magyar erdészek neve és foglalkozása megtalálható legyen. Ez pedig legezélszerűbben úgy volna elérhető szerény nézetem szerint, hogy a magy. kir. kincstári és közügyi szolgálatban levő erdőtiszteknek az erdészeti zsebnaptárban megjelent névsorához hozzácsatoltatnék a magánszolgálatban álló erdészek névsora is. Azt hiszem, az országos erdészeti egyesület nem fog ettől a csekély áldozattól vonakodni. Leghelyesebben úgy hiszem a kir. erdőfelügyelőségektől beszerzendő adatok alapján lehetne ezt a czimtárt összeállítani. Ez az egyik indítványom. (Helyeslés.)

Másik indítványomat szintén röviden akarom indokolni.

Köztudomásu, hogy az akadémia végzett hallgatói a kincstári szolgálatba, mely a legnagyobb előmenetelt biztosítja, műszaki díjnokoknak vétetnek fel.

Már maga a „díjnok“ elnevezés magában rejti, hogy javadalmaságuk csekély az általuk teljesített szellemi és testi munkához képest, valamint előmenetelük és vajmi gyöngye, és ha a jövőbe néznek is, szomeruan kell arra gondolniok, hogy szolgálatukból épen azok az évek, a melyekben a legtöbb munkát teljesítik, nyugdíjukba nem fognak beszámíttatni. Pedig a m. kir. államkincstár a legnagyobb birtokos és ő ad példát a többi erdőbirtokosoknak is. Ennélfogva s miután meg vagyok győződve, hogy csakis az eddigi mostoha viszonyok nem engedték eddig a műszaki díjnokok általam vázolt mostoha állapotának megszüntetését, a következő indítványt bátorkodom előterjeszteni:

Irjon fel az erdészeti egyesület a földmivelésügyi minisiteriumhoz, hogy az erdészakadémia végzett hallgatói az állam

kinestár által ne mint műszaki díjnokok, hanem mint erdőgyakor-
nokok vétessenek fel. (Helyeslés.)

Horváth Sándor titkár: T. közgyűlés! Schauschek t. tagtársunk ezeket az indítványokat már néhány nap előtt beterjesztette az egyesülethez, úgy, hogy az igazgató-választmány azokat aug. 28.-án tartott utolsó ülésben még tárgyalhatta. Legyen szabad tehát, mielőtt határozathozatalra kerülne a dolog, az igazgatóválasztmány-mánynak ezen indítványokkal szemben elfoglalt álláspontját is bejelentenem.

Az igazg. választmány, t. közgyűlés, Schauschek tagtársunknak mind a két indítványát méltányosnak találta és ezért arra kéri a t. közgyűlést, hogy azokat az ig.-választmánynak méltóztassék megfontolás és annakidején teendő intézkedés végett kiadni. (Helyeslés.)

Elnök: Ennélfogva, miután az igazg.-választmány részéről előterjesztett javaslatot a közgyűlés helyesli, határozatképen kijelentem, hogy Schauschek Gábor ur indítványait a közgyűlés azok méltánylása mellett az ig.-választmányhoz utasítja további tárgyalás és intézkedés végett.

Horváth Sándor titkár: Végül az utolsó indítványt a selmeczi bányász- és erdőszakadémia ifjusági köre nevében Zivuska Jenő terjesztette be, és azt hiszem, szintén személyesen kívánja indokolni. (Felkiáltások: Nincs jelen!) Akkor bátor leszek az indítványt felolvasni. (Olvassa):

1. Az erdőmérnöki szakiskola továbbra is fenntartassék és az erdőszet céljaira teljesen alkalmassá téve minden hallgatóra kötelező legyen. A míg ezen általános kötelezettség be nem következne, addig vagy az akadémián, vagy a gyakorlatban bizonyos előnyök nyujtassanak a mérnökhallgatóknak, illetve a szakot végzetetteknek. Ezen előnyök: a negyedik évben felemelt ösztöndíj, a gyakorlatban magasabb személyi járandóság és megfelelő czim.

2. Az akadémiáról való elbocsájtás intézkedése tanulmányokban való elégtelen előmenetel miatt megszüntetessék. Hogy pedig az akadémia hallgatóságban ne csökkenjen, sőt megsokszorozódjon a tudományok szeretete és művelése iránti komoly törekvés, alapitassanak egy akadémiai 300 frtos ösztöndíjből különféle természettudományi vagy szaktudományi munkák irását jutalmazó pályadíjak. Meghatározott napokon álljon az ifjuság rendelkezésére

az akadémia könyvtára, melyből dus anyagot merithet tudása és látköre kibővítésére. Felügyelet alatt vagy felelősség terhe mellett engedtessek meg az akadémia gyűjteményeiben, laboratoriumaiban való vizsgálódás, kísérletezés, végre tartassanak évközben akár az akad. tanár által kitűzött, akár a hallgatóság által kért, azonban nem kötelező kollokviumok, melyek a félévzáró vizsgálatok esélyeit a hallgatók javára fordítanak.

Mivel pedig ezen említett módok nagyobb részt csak az igyekezők törekvését, a tehetségek tudását emelnék, de a nem-bánomságnak élöket munkálkodásra nem sarkalnák, a relegálás helyett szabadabb vizsgarendszer hozassék be az akadémian, nevezetesen ne csak októberben, hanem márcziusban is tartassanak javító vizsgálatok, s hiányzó tárgyból több, akárhány izben vizsgálhasson a hallgató. Büntetés volna az ismételt vizsgáknál emelkedő díj és az a körülmény, hogy míg az összes tárgyakból, aki eredményt nem mutat fel, addig záradékolt lezckekönyvet nem kap.

Ezt az indítványt is tárgyalta az ig.-választmány legutóbbi ülésében és habár úgy találta, hogy az oly részletkérdéseket foglal magában, melyek inkább az akadémia belügyeit képezik és nem ily népes gyűlés elé valók, mégis azt kéri a t. közgyűléstől, hogy ezt is adja ki az igazgató-választmánynak megfontolás és esetleg belátása szerént való intézkedés végett. (Helyeslés.)

Elnök: E szerént a közgyűlés ezt az indítványt is az igazgató-választmánynak adja ki eljárás és esetleges intézkedés végett.

T. közgyűlés! A tárgysorozatunkat ezzel a kitűzött időben teljesen kimerítettük. Nincs tehát más hátra, mint hogy megköszönve a t. közgyűlés minden egyes tagjának a közgyűlésen való megjelenését és tanácskozásunkban való részvételét, a jegyzőkönyv hitelesítése iránt intézkedjem. E tisztre pedig Illés Nándor és Szőnyei István tagtársainkat kérem fel.

Most pedig midőn a magyar nemzet ezredéves ünnepélye alkalmából ide összehívott országos erdészeti gyűlést ezennel bezárom, ezt azzal az óhajtással teszem, hogy a tárgyalásaink során, különösen három igen nehéz kérdésben hozott határozatainknak adjon a mindenható Isten sikert, és ennek alapján a magyar erdőgazdaságnak állandó felvirágzást. (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

(Az ülés 2 $\frac{1}{2}$ órakor végződött.)